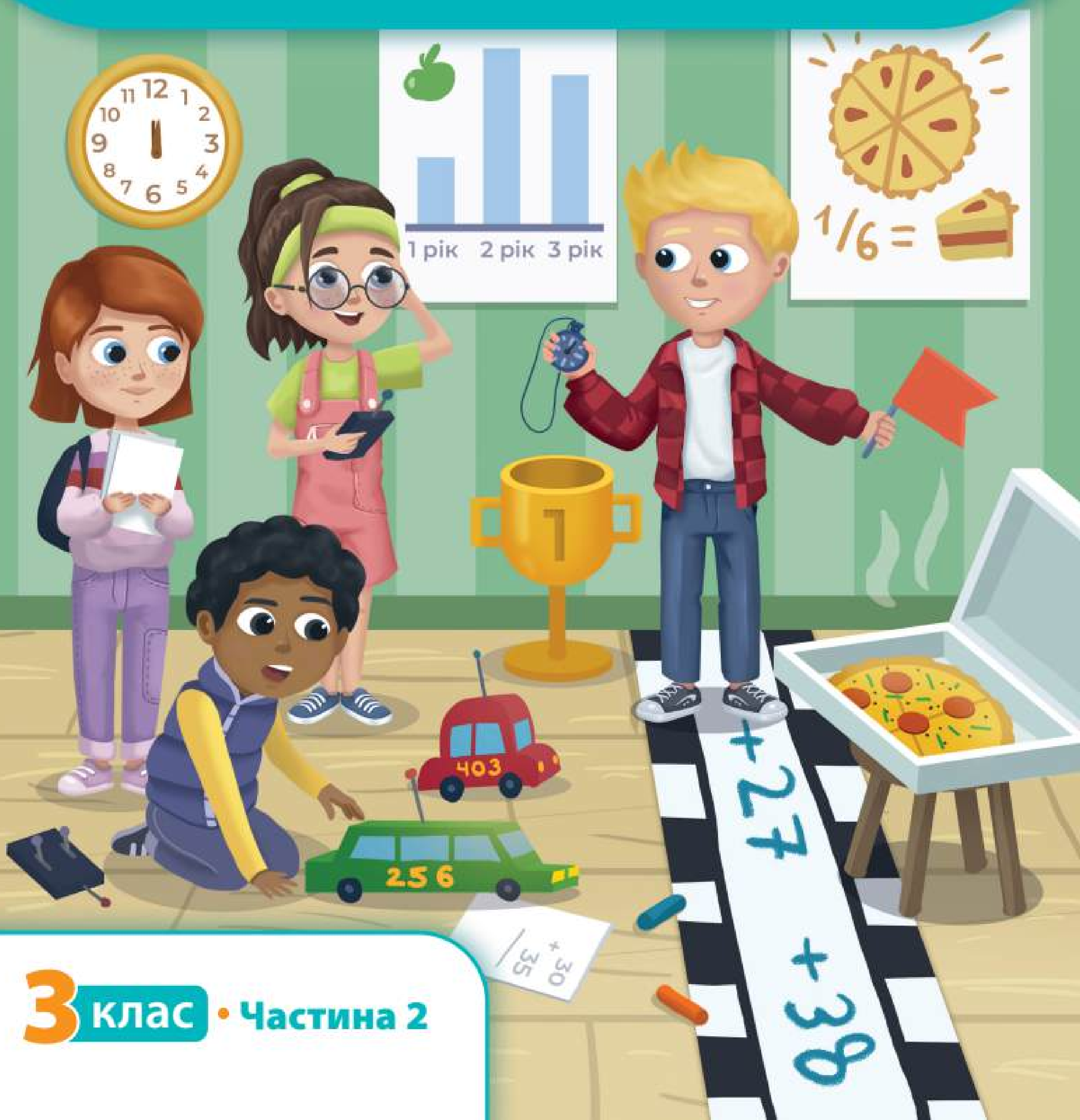

Джон Ендрю Біос

Математика

Джон Ендрю Біос

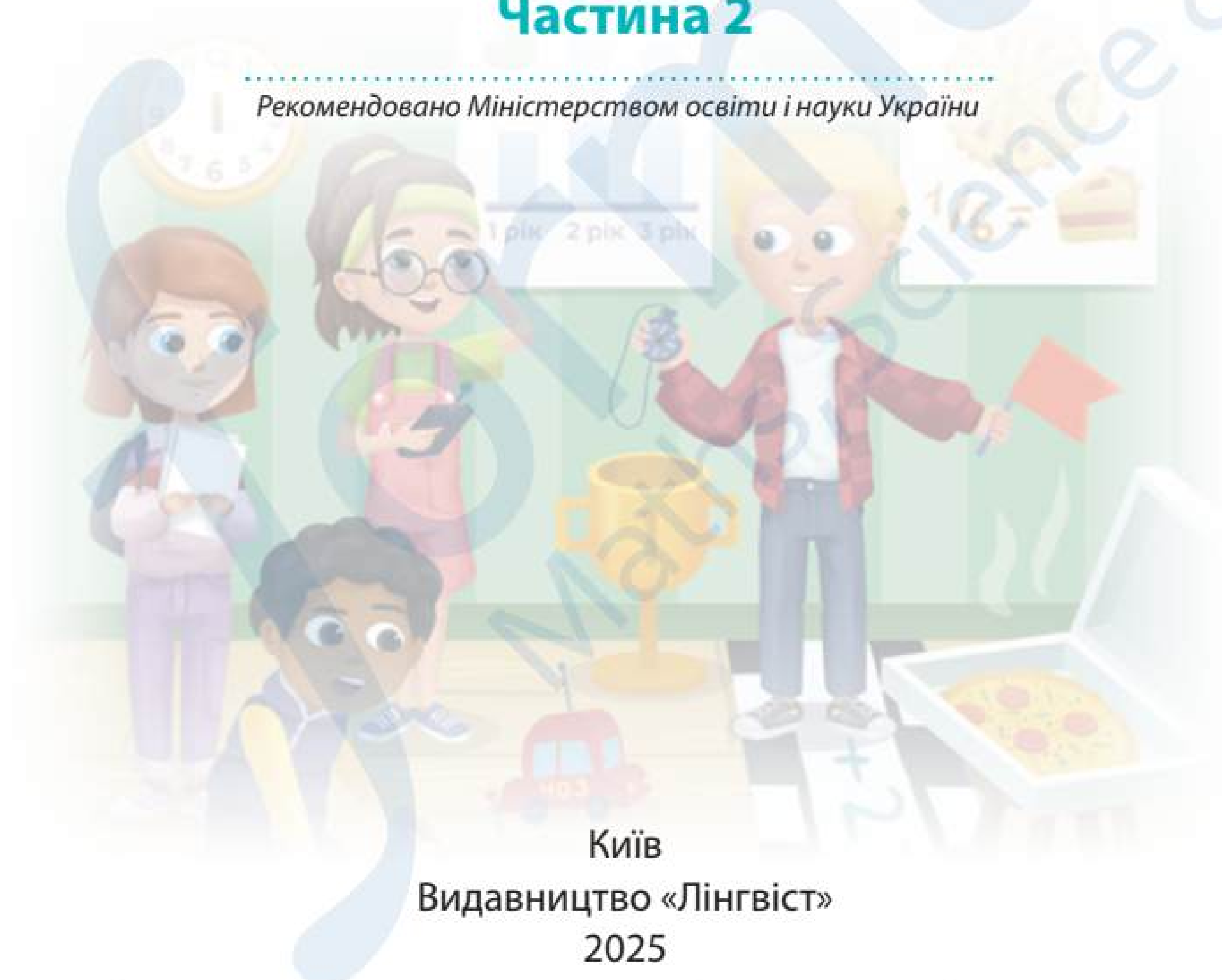
Математика

3 КЛАС

ПІДРУЧНИК ДЛЯ 3 КЛАСУ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ
СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (У 2-Х ЧАСТИНАХ)

Частина 2

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Київ

Видавництво «Лінгвіст»

2025

УДК 51*кл3(075.2)

Б 65

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 10.03.2025 № 430)

Підручник створено відповідно до типової освітньої програми для 3-4 класів
Нової української школи, розроблений під керівництвом Шияна Р. Б.

Біос Джон Ендрю

Б 65 Математика: підруч. для уч. 3 кл. закл. загальн. середн. освіти: у 2 ч. Ч. 2 / Джон Ендрю Біос. – К. : Видавництво «Лінгвіст», 2025. – 128 с. : іл.

ISBN 978-617-8290-47-4 (Ч. 2)

Підручник призначений для вивчення математики в 3 класі, розроблений згідно з Державним стандартом початкової освіти. Видання створено з урахуванням діяльнісного підходу та принципів STEM-освіти.

УДК 51*кл3(075.2)

Навчальне видання

Джон Ендрю Біос

МАТЕМАТИКА

Підручник для учнів 3 класу закладів загальної середньої освіти.

Частина 2

Головна редакторка *Діана Головань*. Редакторка *Надія Дмитренко*.

Дизайнерка *Олександра Дилиновська*. Ілюстратори: *Владислав Сергєєв, Анастасія Велікодна*.

Коректорка *Ольга Пластун*.

Інтернет-підтримку ви знайдете за покликанням:

<https://lms.e-school.net.ua/courses/join/075c34ad/>

Формат 84x108/16. Ум. друк. арк. 13,44. Обл.-вид. арк. 12,096. Наклад 0000 прим. Зам. № 000.

ТОВ «Видавництво «Лінгвіст». 04208, м. Київ, просп. Василя Порика, 9-Г, к. 58.

Адреса редакції: 04071, м. Київ, вул. Нижній Вал, 17/8. Email: publishing@linguist.ua.

Тел. (044) 599-32-28. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 6168 від 03.05.2018 р.

Віддруковано у ТОВ «КОНВІ ПРІНТ». 03680, м. Київ, вул. Антона Цедіка, 12. Тел.: (044) 332-84-73

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 6115, від 29.03.2018.

ISBN 978-617-8290-44-3

ISBN 978-617-8290-47-4 (Ч.2)

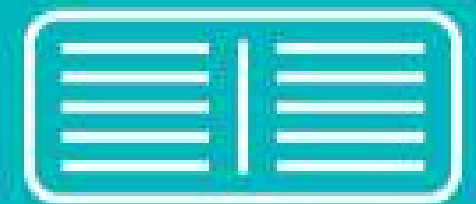
Усі права застережено. All rights reserved.

Copyright © 2022 by Vector M & S Publishing Ltd.

Published by LLC «Publishing House «Linguist» and exclusively distributed in Ukraine under agreement with Vector Math & Science

Підручник охороняється авторським правом.

Виключне майнове право на використання твору в Україні належить ТОВ «Видавництво Лінгвіст». Використання твору, а також його фрагментів, без дозволу правовласника та видавця заборонено.

Розділ 1

1.1. Додавання і віднімання чисел у межах 1000	8
1.2. Додавання виду $420 + 200$, $450 + 20$. Віднімання виду $420 - 200$, $450 - 20$	10
1.3. Додавання виду $450 + 240$. Віднімання виду $450 - 240$	12
1.4. Додавання виду $460 + 40$. Віднімання виду $500 - 80$	14
1.5. Додавання виду $80 + 40$, $280 + 60$ частинами	16
1.6. Віднімання виду $120 - 50$ частинами	18
1.7. Додавання виду $480 + 120$. Віднімання виду $500 - 240$	20
1.8. Додавання виду $450 + 180$	22
1.9. Віднімання виду $450 - 180$	24
1.10. Задачі на знаходження четвертого пропорційного	26
1.11. Взаємозв'язок дій додавання і віднімання	28
1.12. Додавання та віднімання трицифрових чисел способом округлення	30
1.13. Залежність значення суми від зміни одного з доданків	32
1.14. Залежність значення різниці від зміни від'ємника або зменшуваного	34
1.15. Задачі на подвійне зведення до одиниці	36

2.1. Письмове додавання і віднімання без переходу через розряд	38
2.2. Додавання з одним переходом через розряд виду $438 + 246$	40
2.3. Віднімання з одним переходом через розряд виду $450 - 224$, $805 - 524$. Перевірка обчислень	42
2.4. Додавання з двома переходами через розряд виду $458 + 267$	44
2.5. Віднімання з двома переходами через розряд виду $425 - 157$	46
2.6. Віднімання виду $400 - 242$	48
Перевірте себе	50
Мій проєкт	51

3.1. Довжина. Одиниці вимірювання довжини: метр, дециметр, сантиметр, міліметр	52
3.2. Кілометр	54
3.3. Задачі з одиницями вимірювання довжини	56
3.4. Маса. Одиниці вимірювання маси: грам, кілограм	58
3.5. Місткість. Одиниці вимірювання місткості: мілілітр, літр	60
3.6. Задачі з одиницями вимірювання місткості	62
3.7. Одиниці вимірювання часу: рік, місяць, тиждень. Календар	64
3.8. Одиниці вимірювання часу: доба, година, хвилина, секунда	66
3.9. Визначення часу за годинником	68
3.10. Задачі з одиницями часу	70
3.11. Вартість	72
3.12. Задачі з одиницями вартості	74

4.1. Таблиці для підрахунку	76
4.2. Піктограми	78
4.3. Стовпчикова діаграма	80
4.4. Діаграма Керрола	82
4.5. Діаграма Венна	84
Перевірте себе	86
Мій проєкт	87

5.1. Множення на 10 і 100. Ділення на 10 і 100	88
5.2. Множення і ділення круглих чисел	90
5.3. Розподільний закон множення відносно додавання	92
5.4. Множення виду $24 \cdot 5$	94
5.5. Множення трицифрового числа на одноцифрове	96
5.6. Сполучний закон множення	98
5.7. Задачі на спільну роботу та обернені до них	100
5.8. Ділення суми на число	102
5.9. Ділення виду $39 : 3$, $42 : 3$	104
5.10. Ділення виду $420 : 20$	106
5.11. Ділення чисел способом добору частки	108
5.12. Ділення з остачею	110
5.13. Ділення з остачею. Властивість остачі	112
5.14. Перевірка ділення з остачею	114
5.15. Поділ на рівні частини. Дріб з чисельником 1	116
5.16. Читання і запис дробів	118
5.17. Порівняння дробів з чисельником 1	120
5.18. Знаходження частини від цілого	122
5.19. Знаходження цілого за величиною його частини	124
Перевірте себе	126
Мій проєкт	128

Як користуватися підручником

Цей заголовок указує на **тему** уроку, тобто на **проблему**, яку ви будете досліджувати. Це саме те, чого ви зможете навчитися, якщо будете старанними.

Це завдання до малюнка, яке потрібно виконати на початку уроку. Іноді з ним буде легко впоратися самостійно, а іноді **відповідь** ви будете шукати всім класом.

Шукаючи відповіді на запитання до малюнка, ви будете робити певні **висновки**.

3.11. Вартість

Яка загальна вартість покупки Саміра?

Я купую роботу і м'яч.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

154 грн 80 коп. + 90 грн 50 коп.

154 грн + 80 коп. + 90 грн + 50 коп.

Гривні додаємо до гривень, копійки – до копійок.

154 грн + 90 грн = 244 грн
80 коп. + 50 коп. = 130 коп. = 1 грн 30 коп.

244 грн + 1 грн 30 коп. = 245 грн 30 коп.

72

А тут ви зможете побачити, як ці висновки перетворюються на математичні **правила** та **закономірності**, котрі допоможуть вам розв'язати навіть найскладніші завдання.

На цій сторінці знаходяться **завдання**, які допоможуть вам краще запам'ятати вивчене.

Для того щоб чогось **навчитися**, потрібно добре **потрудитися**.

А тут ви знайдете **нові слова**, які часто будете використовувати в майбутньому. Тому наприкінці уроку перечитайте їх і спробуйте пояснити, що вони означають.

1. Розгляньте товар і ціну на нього. Обчисліть загальну вартість покупок.

А 799 грн 50 коп.			109 грн 50 коп.
Б 645 грн 25 коп.			315 грн
В 560 грн 60 коп.			99 грн 90 коп.
- ① 960 грн 25 коп. ② 909 грн ③ 660 грн 50 коп.

2. Знайдіть значення виразів з іменованими числами.

а. 145 грн 85 коп. + 320 грн 15 коп.

$$\boxed{} \text{ грн } \boxed{} \text{ коп.} + \boxed{} \text{ грн } \boxed{} \text{ коп.}$$

б. 470 грн 10 коп. + 290 грн 20 коп.

$$\boxed{} \text{ грн } \boxed{} \text{ коп.} + \boxed{} \text{ грн } \boxed{} \text{ коп.}$$

Ключові слова
загальна
вартість
ціна

3. Розв'яжіть задачу.

У Даринки є 18 грн 40 коп., а в Оскара – на 7 грн 60 коп. більше. Скільки грошей в Оскара?

4. Попрацюйте у групах. Складіть прості задачі про загальну вартість покупок.

12
34 Обчисліть

Попрацюйте
з геометричними
фігурами

Виміряйте
величини

Попрацюйте
з даними

Розв'яжіть
задачу

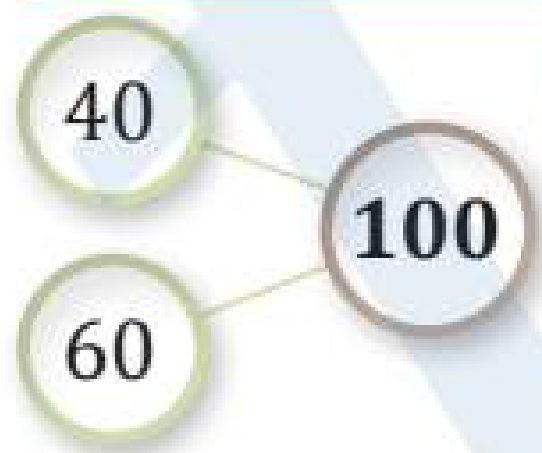
1.1. Додавання і віднімання чисел у межах 1000

Скільки очок ще треба кожній дівчинці, щоб отримати загалом по 1000 очок?

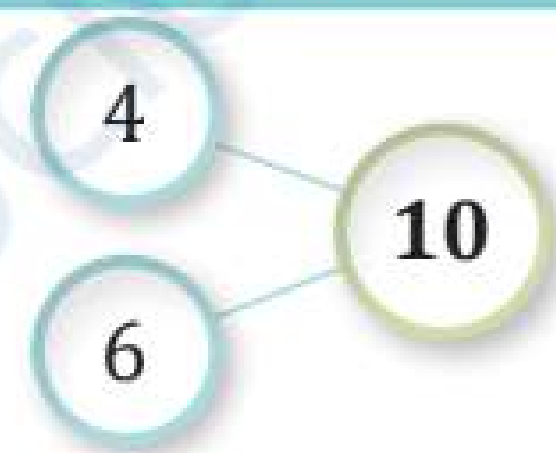
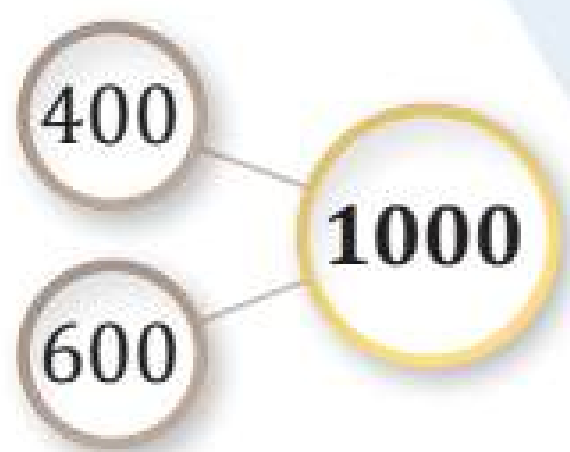

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Знаючи склад числа 10, можна утворювати пари для 100 і 1000.

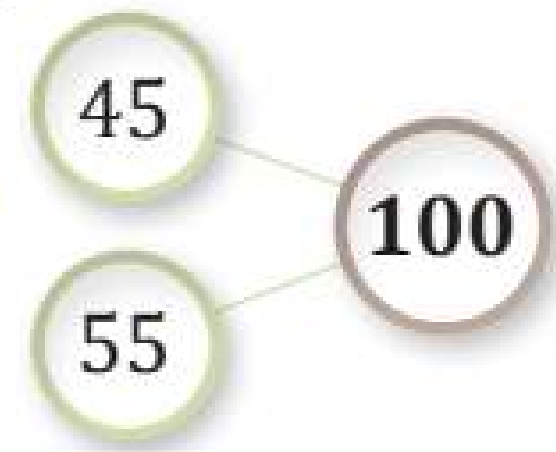

$$\begin{aligned} 40 + 60 &= 100 \\ 60 + 40 &= 100 \\ 100 - 40 &= 60 \\ 100 - 60 &= 40 \end{aligned}$$

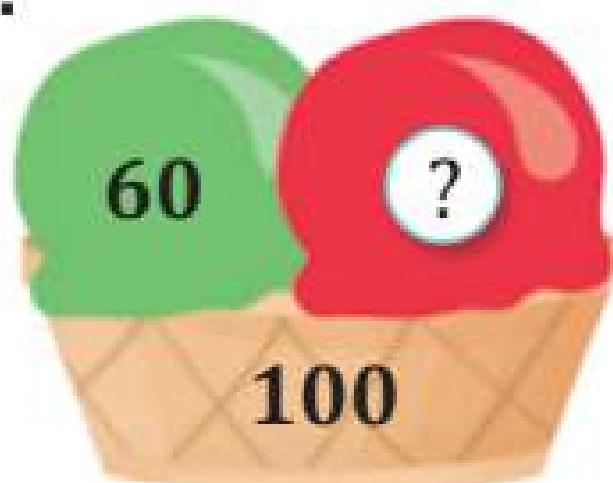
$$\begin{aligned} 400 + 600 &= 1000 \\ 600 + 400 &= 1000 \\ 1000 - 400 &= 600 \\ 1000 - 600 &= 400 \end{aligned}$$

Щоб утворювати пари чисел у межах 100, можна рахувати п'ятірками.

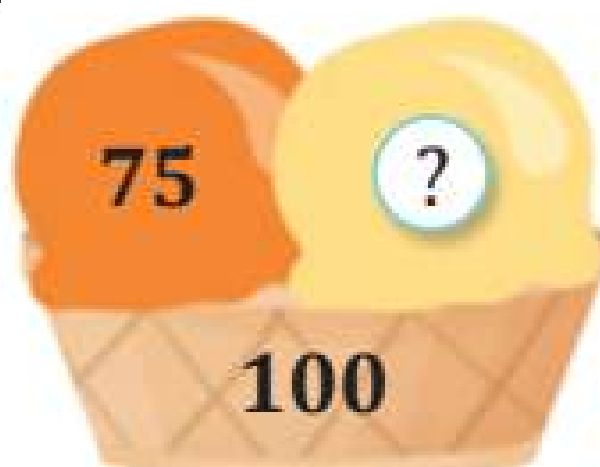

1. Знайдіть невідоме число на кульці морозива. Пригадайте, як пов'язані дії додавання та віднімання.

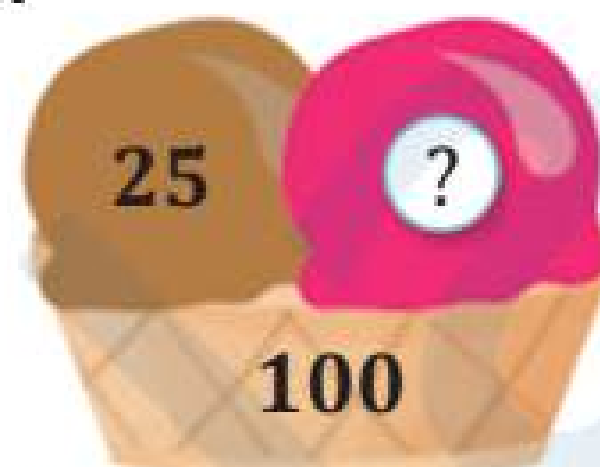
а.

б.

в.

2. Попрацюйте у парі. Обирайте по черзі два числа, сума яких – 1000. Запишіть вирази.

а.

100

600

900

700

200

800

б.

400

500

300

500

200

900

в.

500

100

800

200

600

300

3. Розв'яжіть рівняння.

а.

$$150 + c = 550$$

б.

$$1000 - a = 100$$

в.

$$x - 850 = 900$$

4. Розв'яжіть задачі.

а.

У їдальню привезли 1000 яблук. 400 штук з них зелені, а решта – червоні. Скільки червоних яблук привезли?

б.

Перший оператор за тиждень відповідає на 750 дзвінків, а другий – на 250 дзвінків більше. Скільки дзвінків приймає другий оператор за тиждень?

1.2. Додавання виду $420 + 200$, $450 + 20$. Віднімання виду $420 - 200$, $450 - 20$

Скільки очок у Саміра?

Ти отримуєш ще 20 очок!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 3 & 2 & 0 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline 2 & 0 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|c|} \hline 3 & 4 & 0 \\ \hline \end{array}$$

Десятки додаємо / віднімаємо **до/від** десятків.
Кількість сотень та одиниць не змінюється.

$$\begin{array}{|c|c|c|} \hline 4 & 2 & 0 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|c|} \hline 1 & 0 & 0 \\ \hline \end{array} = \begin{array}{|c|c|c|} \hline 5 & 2 & 0 \\ \hline \end{array}$$

Сотні додаємо / віднімаємо **до/від** сотень.
Кількість десятків та одиниць не змінюється.

1. Знайдіть значення виразів.

а. $\begin{array}{|c|c|} \hline 6 & 0 \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|c|} \hline 4 & 0 \\ \hline \end{array} =$

б. $\begin{array}{|c|c|c|} \hline 1 & 5 & 0 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|} \hline 2 & 0 \\ \hline \end{array} =$

в. $\begin{array}{|c|c|c|} \hline 2 & 9 & 0 \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|c|} \hline 5 & 0 \\ \hline \end{array} =$

г. $\begin{array}{|c|c|c|} \hline 1 & 5 & 0 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|c|} \hline 7 & 0 & 0 \\ \hline \end{array} =$

д. $\begin{array}{|c|c|c|} \hline 2 & 4 & 0 \\ \hline \end{array} + \begin{array}{|c|c|c|} \hline 4 & 0 & 0 \\ \hline \end{array} =$

е. $\begin{array}{|c|c|c|} \hline 9 & 2 & 0 \\ \hline \end{array} - \begin{array}{|c|c|c|} \hline 8 & 0 & 0 \\ \hline \end{array} =$

2. Знайдіть невідомі компоненти.

а. $50 + \bullet = 80$

г. $\bullet - 10 = 970$

б. $480 - \bullet = 410$

д. $520 + \bullet = 720$

в. $300 + \bullet = 390$

е. $430 - \bullet = 130$

3. Попрацюйте у парі. Прочитайте твердження. Які з них правдиві?

а. 70 на 30 менше, ніж 90

б. 340 на 40 більше, ніж 380

в. 520 на 200 більше, ніж 320

г. 290 на 600 менше, ніж 890

Ключові слова
сотні, десятки
одиниці

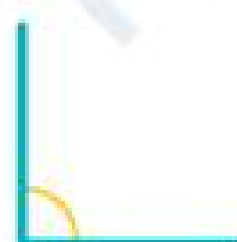
4. Скільки зображено прямих кутів? Назвіть їх. Скільки гострих і тупих кутів? Назвіть їх. Знайдіть у кабінеті об'єкти, які мають прямі кути.

1

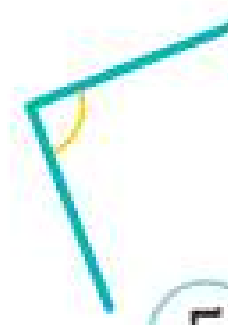
2

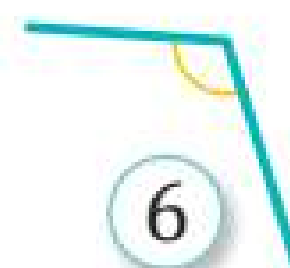
3

4

5

6

1.3. Додавання виду $450 + 240$, віднімання виду $450 - 240$

Як зміниться загальна вартість покупки, якщо у магазині буде акція: «Хто купує навушники, – чохол у подарунок!»?

Хочу придбати нові навушники та чохол.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

При додаванні трицифрових чисел сотні додаємо до сотень, десятки до десятків, одиниці до одиниць. Одержані результати додаємо.

$$450 + 240 = (400 + 200) + (50 + 40) = 690 \text{ (грн)}$$

Отже, загальна вартість покупки 690 грн.

Як зміниться загальна вартість покупки, якщо врахувати акцію?

При відніманні трицифрових чисел сотні віднімаємо від сотень, десятки від десятків, одиниці від одиниць. Одержані результати додаємо.

$$690 - 240 = (600 - 200) + (90 - 40) = 450 \text{ (грн)}$$

1. Розв'яжіть задачі усно.

- а. У шкільній їдальні було 550 порцій обіду. Потім приготували ще 120 порцій. Скільки всього порцій обіду приготували у шкільній їдальні?

У садку було 750 яблунь. Восени вирубали 110 старих дерев. Скільки яблунь залишилося в садку?

- б. У магазині було 270 упаковок зелені. Пізніше завезли ще 120 упаковок. Скільки всього упаковок зелені стало у магазині?

До зоопарку прийшло 460 відвідувачів. 210 з них пішли. Скільки відвідувачів залишилося у зоопарку?

2. Знайдіть значення виразів. Запишіть результати у порядку зростання.

а. $340 + 120 =$

в. $920 - 610 =$

д. $230 + 120 =$

б. $580 - 330 =$

г. $860 - 240 =$

е. $640 - 130 =$

3. Порівняйте вирази.

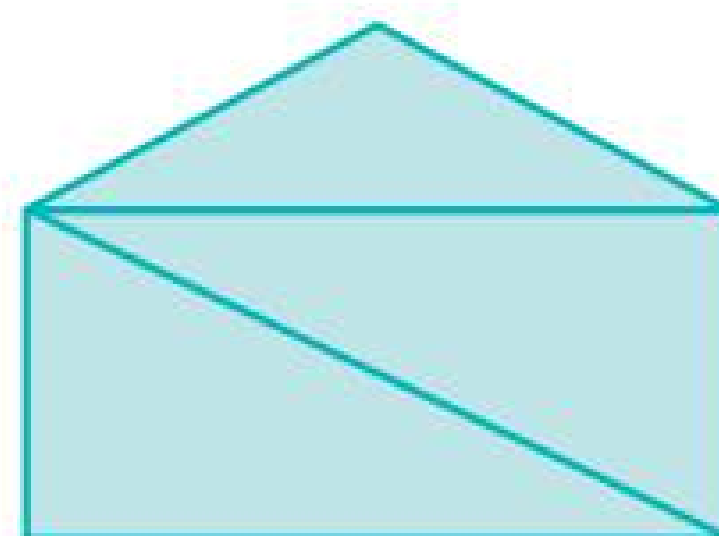
а. $540 - 130$ $150 + 410$

в. $810 + 170$ $520 + 450$

б. $930 - 520$ $870 - 460$

г. $990 - 810$ $380 + 610$

4. Розгляньте зображення. Яких фігур більше – трикутників чи чотирикутників. На скільки?

1.4. Додавання виду $460 + 40$. Віднімання виду $500 - 80$

Скільки яблук залишиться у дітей, якщо вони мають передати у шкільну їдальню 80 штук?

Я зібрала
460 яблук?

Я зараз при-
несу ще 40!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

А

460

+

40

Додаємо десятки: $60 + 40 = 100$

Додаємо сотні: до сотень додаємо суму десятків:

$$400 + 100 = 500$$

Б

500

-

80

Оскільки, десятків 0, позичаємо 100 із сотень.

Віднімаємо від $100 - 80 = 20$

$$400 + 20 = 420$$

1. Знайдіть значення виразів.

а. $320 + 80 = 300 + (\square + \square) = \square$

$910 + 90 = \square + (\square + \square) = \square$

$500 - 50 = 400 + (\square - \square) = \square$

$800 - 40 = \square + (100 - \square) = \square$

б. $1 \text{ м } 70 \text{ см} + 30 \text{ см}$

$50 \text{ дм} + 450 \text{ дм}$

$2 \text{ м} - 30 \text{ см}$

$1 \text{ км} - 90 \text{ м}$

$1 \text{ км} - 900 \text{ м}$

$4 \text{ м} - 40 \text{ см}$

2. Порівняйте вирази.

а. $460 + 40 \square 200 - 30$

б. $710 + 90 \square 800 - 10$

в. $500 - 40 \square 420 + 80$

г. $790 + 10 \square 900 - 70$

д. $600 - 50 \square 540 = 60$

е. $800 - 60 \square 750 + 50$

3. Розв'яжіть задачі усно.

а. У гаманці лежало 150 грн. Поклали ще 50 грн. Скільки грошей стало у гаманці?

б. В електропоїзді їхали 500 пасажирів. На першій станції вийшло 80 пасажирів. Скільки пасажирів залишилося у поїзді?

в. У магазин привезли 200 кг яблук. За день продали 70 кг яблук. Скільки кг яблук залишилося у магазині?

г. На швейну фабрику привезли 800 м шовку. За перший тиждень витратили 70 м тканини. Скільки метрів шовку залишилося?

1.5. Додавання виду $80 + 40$, $280 + 60$ частинами

Скільки наліпок у Софійки та Оскара разом?

А у мене на 40 більше, ніж у Софійки!

У своїй колекції я маю 80 наліпок!

У мене лише 60!

А я маю найбільшу колекцію – 280 наліпок!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Числа **80** і **40** зручніше додавати частинами, щоб доповнити **80** до **100**.

$$80 + 40 = (80 + 20) + 20 = 100 + 20 = 120$$

280 + **60** зручно додати частинами, щоб доповнити **280** до **300**.

$$280 + 60 = (280 + 20) + 40 = 300 + 40 = 340$$

Цей метод полегшує обчислення, дозволяючи працювати з **круглими числами**.

1. Знайдіть значення виразів.

а. $60 + 90$

в. $130 + 70$

д. $150 + 190$

ж. $460 + 290$

б. $270 + 50$

г. $370 + 50$

е. $770 + 140$

и. $680 + 140$

2. Запишіть всі можливі рівності із числами 460, 50, 510.

3. Знайдіть невідомі доданки.

а. $60 + \text{■} = 100$

б. $200 + \text{■} = 260$

в. $80 + \text{■} = 180$

г. $400 + \text{■} = 460$

д. $800 + \text{■} = 840$

е. $100 + \text{■} = 110$

ж. $30 + \text{■} = 100$

и. $500 + \text{■} = 590$

4. Розв'яжіть задачі усно.

а. У школі було 290 посібників з математики. Привезли ще 70 посібників. Скільки стало посібників з математики у школі?

б. У саду росло 90 дерев. Садівник посадив ще 40 дерев. Скільки дерев стало у саду?

5. Оберіть правильну відповідь.

а. $80 + 60$ 120 / 130 / 140

в. $370 + 70$ 340 / 440 / 540

б. $280 + 60$ 330 / 340 / 360

г. $650 + 90$ 740 / 750 / 760

6. Попрацюйте у парах. Перевірте обчислення. Виправте помилки та запишіть вирази.

а. $80 + 40 = 130$

б. $280 + 60 = 340$

в. $70 + 50 = 120$

1.6. Віднімання виду $120 - 50$ частинами

Як спростити обчислення виразу $120 - 50$?

Маю 120 грн. Яка буде решта, якщо я куплю зошит і альбом?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

$$120 - 50$$

Крок 1

Розкладаємо від'ємник на зручні доданки.

50

=

20

+

30

Крок 2

Віднімаємо частинами. Спочатку віднімаємо одну частину від'ємника, а потім іншу.

$$120 - 50 = 120 - (20 + 30) = (120 - 20) - 30 = 100 - 30 = 70$$

1. Розкладіть від'ємник на зручні доданки.

а. $230 - 80$

б. $550 - 60$

в. $630 - 50$

2. Знайдіть значення виразів.

а. $140 - 90 = 140 - (\square + \square) = (140 - \square) - \square =$

б. $410 - 50 = 410 - (\square + \square) = (410 - \square) - \square =$

в. $330 - 40 = 330 - (\square + \square) = (330 - \square) - \square =$

г. $720 - 80 = 720 - (\square + \square) = (720 - \square) - \square =$

3. Розв'яжіть задачу. Використайте спосіб розкладання від'ємника на зручні доданки.

У Андрійка є 160 монет в онлайн грі. Він витратив 70 монет на енергію для героя. Скільки монет у нього залишилося?

4. Розв'яжіть рівняння.

а. $110 - x = 30$

б. $x + 60 = 340$

в. $430 - x = 50$

г. $280 - x = 90$

д. $70 + x = 520$

5. Попрацюйте у парах. Знайдіть закономірність та продовжте кожен ряд на два числа.

а. 720, 680, 640, 600, ...

б. 140, 240, 340, 440, ...

в. 810, 750, 690, 630, ...

Ключові слова
віднімання
частинами

1.7. Додавання виду $480 + 120$. Віднімання виду $500 - 240$

Скільки стільців та пляшок води підготували для глядачів?

Ми розставили 480 стільців, але треба ще 120!

Води замовили 500 пляшок, але привезли лише 240 пляшок.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

$$480 + 120$$

При додаванні трицифрових чисел, ми додаємо числа по розрядах: сотні до сотень, десятки до десятків.

$$480 + 120 = (400 + 100) + (80 + 20) = 500 + 100 = 600$$

Отже, $480 + 120 = 600$ стільців.

$$500 - 240$$

Віднімаємо частинами: спочатку сотні, потім десятки.

$$500 - 200 = 300$$

$$300 - 40 = 260$$

Отже, $500 - 240 = 260$ пляшок води.

1. Доповніть схеми.

а. $\textcircled{100} = \textcircled{60} + \textcircled{}$

б. $\textcircled{300} = \textcircled{280} + \textcircled{}$

2. Порівняйте вирази.

а. $120 + 380 \quad \square \quad 250 + 150$

в. $570 + 230 \quad \square \quad 900 - 120$

б. $510 + 290 \quad \square \quad 410 + 390$

г. $700 - 530 \quad \square \quad 800 - 530$

3. Розв'яжіть рівняння.

а. $800 - x = 720$

б. $y + 230 = 500$

в. $c - 380 = 420$

4. Розв'яжіть задачі.

а. У початковій школі 170 хлопчиків і 130 дівчаток. Скільки всього учнів навчається у школі, якщо середня та старша ланка налічує 580 учнів.

б. На човновій станції було 330 веслових човнів і 170 моторних човнів. Уранці виїхало 150 човнів. Скільки човнів залишилося на станції?

5. Попрацюйте у групах. Складіть дві задачі, розв'язаннями яких є вирази.

а. $560 + 140$

б. $500 - 150$

6. Розв'яжіть задачу.

Довжина прямокутника 400 м, що на 160 м більше за ширину. Знайдіть периметр цього прямокутника.

1.8. Додавання виду $450 + 180$

Скільки всього мілілітрів напоїв у дітей?

Я взяв 180 мл
лимонаду.

У мене є 450 мл
апельсинового соку

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

- А** Перший спосіб – **додавання частинами**.
Розкладаємо 180 на розрядні доданки.

$$450 + (100 + 80) = (450 + 100) + 80 = 550 + 80 = 630 \text{ (мл)}$$

- Б** Другий спосіб – **порозрядне додавання**. Перший і другий доданок розкладаємо на розрядні доданки. Сотні додаємо до сотень, а десятки до десятків.

$$450 + 180 = (400 + 100) + (50 + 80) = 500 + 130 = 630 \text{ (мл)}$$

1. Назвіть пропущені числа.

2. Знайдіть значення виразів двома способами.

а. $370 + 150 = 370 + (100 + 50) = (370 + 100) + 50 =$

б. $640 + 280 = (600 + 200) + (40 + 80) =$

в. $290 + 190 = 290 + (\square + \square) =$

г. $370 + 360 = (\square + \square) + (\square + \square) =$

3. Складіть та розв'яжіть вирази за даними таблиці.

	540	330	250	460	580	670	730
Збільште на 180							

4. Розв'яжіть рівняння.

а. $k - 270 = 150$

б. $x - 340 = 470$

в. $a - 160 = 460$

5. Розв'яжіть задачу. Побудуйте прямокутник, що відповідає умові задачі.

Периметр прямокутника дорівнює 10 см, ширина – 1 см.
Знайдіть довжину прямокутника.

6. Порівняйте вирази.

а. $350 + 280$ $\square$ $380 + 280$

в. $420 + 190$ $\square$ $190 + 420$

б. $770 + 170$ $\square$ $760 + 180$

г. $530 + 280$ $\square$ $350 + 280$

1.9. Віднімання виду 450 – 180

Скільки часу залишилося у Софійки для ігор у гаджетах?

У мене є 450 хв на тиждень для ігор та відео у гаджетах. У понеділок я вже витратила 180 хв

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

А Перший спосіб. Від'ємник 180 розкладаємо на розрядні доданки: 100 і 80. І потім від 450 віднімаємо 100, а від результату віднімаємо 80.

$$450 - 180 = 450 - (100 + 80) = (450 - 100) - 80 = 270 \text{ (хв)}$$

Б Другий спосіб. Від'ємник розкладаємо на зручні доданки. Тобто на 150 і 30. Щоб було зручно відняти 450 – 150. І від результату віднімаємо 30.

$$450 - 180 = 450 - (150 + 30) = (450 - 150) - 30 = 270 \text{ (хв)}$$

1. Знайдіть значення виразів зручним для вас способом.

а. $420 - 130 =$

$\boxed{100} + \boxed{30}$

г. $560 - 490 =$

$\boxed{400} + \boxed{90}$

ж. $640 - 380 =$

$\boxed{340} + \boxed{40}$

б. $930 - 260 =$

$\boxed{} + \boxed{}$

д. $420 - 130 =$

$\boxed{} + \boxed{}$

и. $560 - 490 =$

$\boxed{} + \boxed{}$

в. $640 - 380 =$

$\boxed{} + \boxed{}$

е. $930 - 260 =$

$\boxed{} + \boxed{}$

к. $940 - 370 =$

$\boxed{} + \boxed{}$

2. Оберіть правильну відповідь.

а. $450 - 180$ **260 / 270**

г. $620 - 360$ **260 / 250**

б. $490 - 180$ **310 / 320**

д. $680 - 390$ **270 / 290**

в. $430 - 180$ **250 / 270**

е. $610 - 370$ **250 / 240**

3. Порівняйте вирази.

а. $450 - 180$ ☐ $460 - 180$

в. $490 - 180$ ☐ $450 - 180$

б. $400 - 180$ ☐ $450 - 180$

г. $530 - 170$ ☐ $520 - 180$

4. Розв'яжіть задачу.

У книзі 350 сторінок. Андрійко вже прочитав 160 сторінок.
Скільки ще сторінок залишилося прочитати хлопчику?

5. Складіть і розв'яжіть взаємообернені задачі за виразами.

а. $750 - 360$

б. $390 + 360$

в. $750 - 390$

1.10. Задачі на знаходження четвертого пропорційного

Скільки лакричних паличок зможе купити Софійка?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Це задача на знаходження **четвертого пропорційного**.
В таких задачах виділяємо трійку взаємопов'язаних величин: **ціна, кількість, вартість**

Ціна (грн)	Кількість (шт.)	Вартість (грн)
однакова величина	7	63
однакова величина	?	45

1) $63 : 7 = 9$ (грн) – ціна желейної жабки, одн. величина;

2) $45 : 9 = 5$ (п.)

Відповідь: 5 лакричних паличок можна купити за 45 гривень.

1. Доповніть короткий запис до задачі. Розгляньте таблицю та розв'яжіть задачу.

За 3 гумки Міка заплатила 30 грн, а за маркери – 60 грн. Скільки маркерів купила дівчинка, якщо ціна одного маркера така ж, як і ціна однієї гумки?

гумки – грн
? маркерів – грн

Ціна (грн)	Кількість (шт.)	Вартість (грн)
однакова величина	3	30
однакова величина	?	60

2. Прочитайте умову задачі. Чим вона відрізняється від попередньої?

Міка купила 3 гумки та 6 маркерів за однаковою ціною. За гумки вона заплатила 30 грн. Яка вартість маркерів?

Ціна (грн)	Кількість (шт.)	Вартість (грн)
однакова величина	3	30
однакова величина	6	?

3. Розв'яжіть задачу. Складіть та розв'яжіть задачу, у якій останньою буде дія ділення.

Волонтери привезли у притулок 6 мішків корму для котів загальною масою 42 кг та 8 мішків корму для собак. Яка загальна маса корму для собак, якщо маса 1 мішка собачого і котячого корму однакова?

1.11. Взаємозв'язок дій додавання і віднімання

Скільки всього кімнатних рослин виростили діти?

Заміокулькасів у нас – 15.

А фікусів – аж 45!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб знайти суму, треба виконати дію **додавання**.
Від перестановки доданків сума **не змінюється**.

$$45 + 15 = 60$$

або

$$15 + 45 = 60$$

Якщо від суми **відняти** один з доданків,
отримаємо **другий доданок**.

$$60 - 45 = 15$$

або

$$60 - 15 = 45$$

1. Із трьох чисел складіть всі можливі рівності на додавання і віднімання.

2. Порівняйте вирази.

а. $c + a$ ☐ $a + c$

б. $b - 20$ ☐ $b + 20$

в. $320 - b$ ☐ $300 - b$

г. $k + 120$ ☐ $k + 102$

д. $a - a$ ☐ $b - b$

е. $b - 5$ ☐ b

3. Розв'яжіть задачу.

У гаражі було 450 вантажівок і 280 легкових машин. Уранці виїхало 470 машин. Скільки машин залишилось у гаражі?

4. Знайдіть значення виразів. Виконайте перевірку.

а. $340 - 190 =$

г. $870 - 380 =$

ж. $120 - 40 =$

б. $170 + 70 =$

д. $650 + 150 =$

и. $270 + 80 =$

в. $90 + 230 =$

е. $540 - 60 =$

к. $920 - 150 =$

5. Попрацюйте у групах. Розв'яжіть математичні загадки.

а. Славко задумав число, додав до нього 420 і отримав 760. Яке число задумав Славко?

б. Софійка також задумала число. Відняла від нього 310 і отримала 450. Яке число задумала Софійка?

в. Андрійко відняв задумане ним число від 700 і одержав 150. Яке число задумав Андрій?

1.12. Додавання та віднімання трицифрових чисел способом округлення

Скільки стало підписників на каналі дітей за два місяці?

290 підписників
за перший місяць.
А за другий місяць –
ще 474 підписники!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Крок 1

Замінити **доданок / від'ємник** найближчим розрядним числом.

Крок 2

Додати / відняти розрядне число. Визначити, на скільки більше одиниць **додали / відняли**.

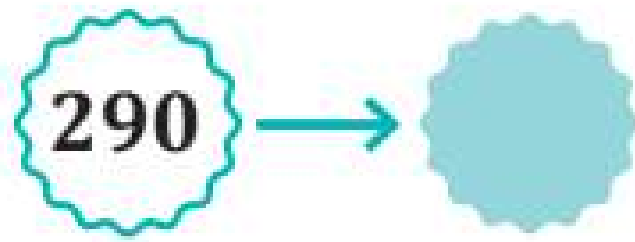
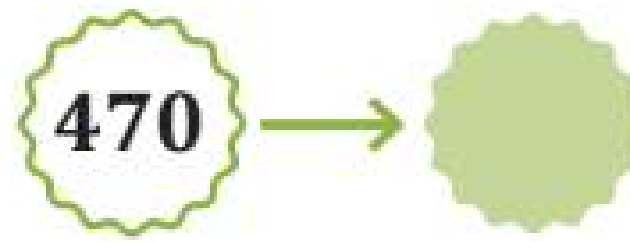
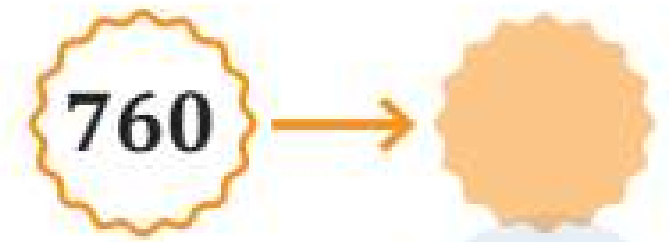
Крок 3

Додати / відняти стільки ж одиниць.

$$290 + 474 = (300 + 474) - 10 = 774 - 10 = 764$$

$$764 - 290 = (764 - 300) + 10 = 464 + 10 = 474$$

1. Округліть кожне число до найближчого розрядного.

2. Знайдіть значення виразів способом округлення, користуючись схемами.

а. $390 + 266 = 400 + \square - \square = \square$

б. $560 + 206 = \square + \square - \square = \square$

в. $410 + 380 = \square + \square - \square = \square$

г. $620 - 170 = \square - 200 + \square = \square$

д. $434 - 260 = \square - \square + \square = \square$

е. $955 - 490 = \square - \square + \square = \square$

Ключові слова
округлення
розрядне число

3. Знайдіть значення виразів способом округлення. Прокоментуйте свої дії.

а. $450 + 219 =$

в. $612 + 280 =$

д. $954 - 360 =$

б. $241 + 560 =$

г. $730 - 170 =$

е. $815 - 570 =$

4. Розв'яжіть задачу.

У кабінеті є дві коробки з конструктором: у першій – 698 деталей, а в другій – 270 деталей. Скільки всього деталей у двох коробках?

1.13. Залежність значення суми від зміни одного з доданків

Скільки стало морквин у дівчат після того, як Оскар поділився із Софійкою?

У мене є 8 морквин,
а у Міки – 16.

Я привіз тобі ще 8.

4 кола –
32
морквини!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Якщо один із доданків **збільшиться** на кілька одиниць, то і значення суми **збільшиться** на ту саму кількість одиниць.

Якщо один доданок **збільшується**, а інший **зменшується** на ту саму кількість одиниць, то значення суми **не змінюється**.

1. Який із доданків змінюється? Як ця зміна впливає на суму? Обчисліть.

а. $29 + 52$ $140 + 200$
 $29 + 53$ $141 + 200$
 $29 + 54$ $142 + 200$
 $29 + 55$ $143 + 200$

б. $54 + 40$ $432 + 300$
 $54 + 39$ $431 + 300$
 $54 + 38$ $430 + 300$
 $54 + 37$ $429 + 300$

в. $340 + 50 - 50$ $23 + 20 - 20$
 $670 - 70 + 70$ $990 + 10 - 10$

г. $500 + 120 + 100 - 220$
 $790 - 450 + 150 + 300$

Ключові слова
 доданок, сума
 збільшення
 на кілька одиниць

2. Порівняйте вирази без обчислень.

а. $45 + 27$ $45 + 16$

г. $35 + 21$ $21 + 35$

б. $34 + 58$ $25 + 58$

д. $76 - 12$ $76 + 12$

в. $46 + 12$ $42 + 14$

е. $29 + 27$ $29 + 28$

3. Попрацюйте у парах. Дослідіть, як зміниться сума, якщо один із доданків зменшиться.

Доданок	580	580	580	580	580
Доданок	300	290	280	270	260
Сума					

4. Знайдіть значення виразів зі змінною.

а. $190 + a$, якщо $a = 73$; $a = 74$; $a = 75$.

б. $c + 240$, якщо $c = 490$; $c = 480$; $c = 470$.

в. $86 + x - x$, якщо $x = 30$; $x = 64$; $x = 98$.

1.14. Залежність значення різниці від зміни від'ємника або зменшуваного

У кого з дітей решта буде більшою?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

При збільшенні від'ємника різниця зменшується, і навпаки: при зменшенні від'ємника різниця збільшується.

$$\begin{aligned} 200 - 65 &= 135 \text{ грн} \\ 200 - 150 &= 50 \text{ грн} \end{aligned}$$

Чим менше віднімаємо, тим більше залишається!

При збільшенні зменшуваного різниця збільшиться, і навпаки: при зменшенні зменшуваного різниця зменшиться.

$$500 - 150 = 450 \text{ грн}$$

1. Знайдіть значення виразів зі змінною. Як змінюється різниця від зміни від'ємника?

	$a = 17$	$a = 38$	$a = 49$	$a = 64$
$94 - a$				

2. Знайдіть значення виразів зі змінною. Як змінюється різниця від зміни зменшуваного?

	$b = 150$	$b = 180$	$b = 190$	$b = 200$
$b - 70$				

3. Порівняйте вирази у кожній парі. Як зміна зменшуваного чи від'ємника впливає на результат?

а. ? $\begin{matrix} \nearrow 584 - 298 \\ \searrow 644 - 298 \end{matrix}$

б. $\begin{matrix} 934 - 287 \\ 934 - 587 \end{matrix}$? $\begin{matrix} \nwarrow \\ \swarrow \end{matrix}$

в. $\begin{matrix} 359 - 197 \\ 359 - 297 \end{matrix}$? $\begin{matrix} \nwarrow \\ \swarrow \end{matrix}$

4. Складіть рівняння і розв'яжіть їх.

а. Від невідомого числа відняли **450** і отримали **180**.

б. До невідомого числа додали **56** і отримали **72**.

в. Від **520** відняли невідоме число й отримали **380**.

г. Від невідомого числа відняли **450** і отримали **180**.

д. **910** зменшили на невідоме число й отримали число **330**.

5. Розв'яжіть задачу. Складіть та розв'яжіть обернену задачу, щоб шуканим у ній було число **50**.

За 6 повітряних кульок заплатили 30 грн. Скільки таких кульок можна купити на 50 грн?

1.15. Задачі на подвійне зведення до одиниці

Скільки мішків сміття збере 1 волонтер за 1 день?

За 2 дні 8 волонтерів зібрали 32 мішки сміття.

Чудово! Наступного разу потрібно залучити ще більше людей!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Це задача на **подвійне зведення до одиниці**!

Щоб знайти «подвійну одиницю», треба двічі виконати зведення до одиниці.

Така задача розв'язується двома діями ділення.

2 дн., 8 в. – 32 м.

1 дн., 1 в. – ?

1) $32 : 8 = 4$ (м.) – 1 волонтер за 2 дні;

2) $4 : 2 = 2$ (м.)

Відповідь: 2 мішки сміття зможе зібрати 1 волонтер за 1 день

1. Розв'яжіть першу задачу усно. Порівняйте її із другою задачею. Чим вона відрізняється? Як ця зміна вплине на розв'язання?

а. На 3 дні трьом тюленим потрібно 18 кг риби. Скільки кілограмів риби потрібно 3 тюленим на 1 день?

3 т., 3 дн. – 18 кг
3 т., 1 дн. – ?

б. На 3 дні трьом тюленим потрібно 18 кг риби. Скільки кілограмів риби потрібно 1 тюленю на 1 день?

3 т., 3 дн. – 18 кг
1 т., 1 дн. – ?

2. Розв'яжіть задачу.

За 2 год 6 художниць розписали 48 ялинкових іграшок. Скільки іграшок розпише 1 художниця за 1 год?

6 худ., 2 год – 48 іг.
1 худ., 1 год – ?

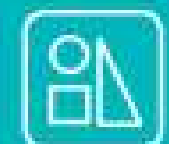
3. Прочитайте умову задачі. Розгляньте короткий запис. Розв'яжіть задачу.

За 2 дні 3 гончарі виготовляють 18 глечиків. Скільки глечиків виготовить 1 гончар за 1 день?

3 г., 2 дн. – 18 гл.
1 г., 1 дн. – ?

Задачу на подвійне зведення до одиниці можна розв'язати двома способами.

2.1. Письмове додавання і віднімання без переходу через розряд

Допоможіть порахувати зібрану макулатуру!

Хлопці нашо-
го класу зі-
брали 346 кг
макулатури!

А дівчатка –
251 кг!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Існує письмовий прийом обчислення виразів.

Сотні записуємо під сотнями, десятки під десятками, одиниці під одиницями. Знак «дорівнює» тепер виглядає, як лінія, яка відокремлює дані від результату обчислень.

		3	4	6
+		2	5	1
		5	9	7

Починаємо додавати з одиниць. До 6 од. додати 1 од., буде 7 од. Цифру 7 записуємо під одиницями.
До 4 дес. додати 5 дес., буде 9 дес. Цифру 9 записуємо під десятками. До 3 с. додати 2 с., буде 5 с.
Цифру 5 записуємо під сотнями. Одержали **суму 597.**

1. Попрацюйте усно.

а. Розкладіть числа на розрядні доданки.

658 950 502 432 971 569

б. Назвіть суми.

$$500 + 80 + 6$$

$$700 + 90 + 3$$

$$100 + 70 + 1$$

$$200 + 40 + 5$$

$$300 + 20 + 8$$

$$800 + 80 + 8$$

в. Назвіть числа в порядку зростання.

931 780 134 205 48 459

г. Назвіть числа в порядку спадання.

84 903 872 453 520 327

2. Виконайте додавання і віднімання письмово з коментуванням.

а. $241 + 525$

в. $438 + 261$

д. $954 - 721$

б. $762 - 341$

г. $825 - 304$

е. $735 - 24$

3. Розв'яжіть задачі.

а. За три дні туристи проїхали автобусом 579 км. Першого дня вони подолали 125 км, а другого – 142 км. Скільки кілометрів проїхали туристи третього дня?

б. У партері театру 463 місця, а на балконах – 325. Скільки всього місць у театрі?

в. На пошту привезли зранку 212 посилок, а після обіду – ще 127 посилок. Скільки всього посилок привезли протягом дня?

2.2. Додавання з одним переходом через розряд виду $438 + 246$

Скільки дерев посадили діти цього року?

Цього року ми посадили на 125 дерев більше, ніж торік.

Минулого року ми посадили 248 дерев.

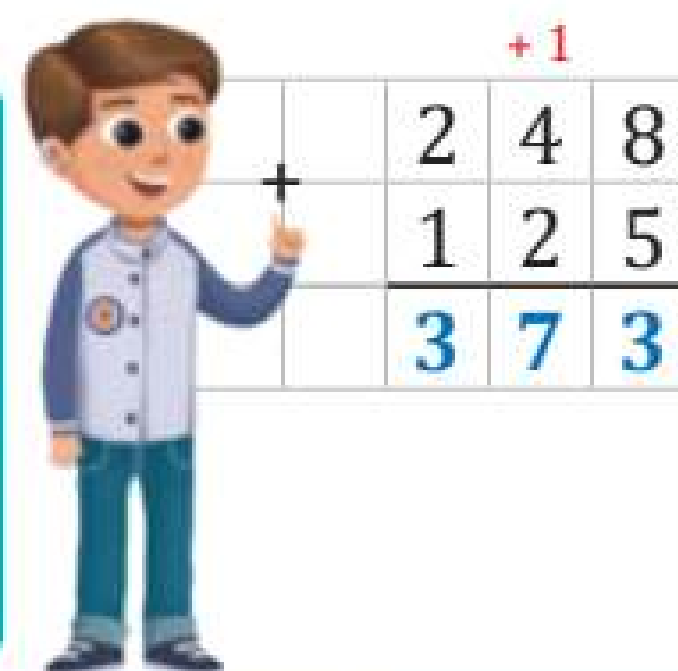
ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Можна додати до числа **248** спочатку сотні числа **125**, тоді десятки і одиниці.

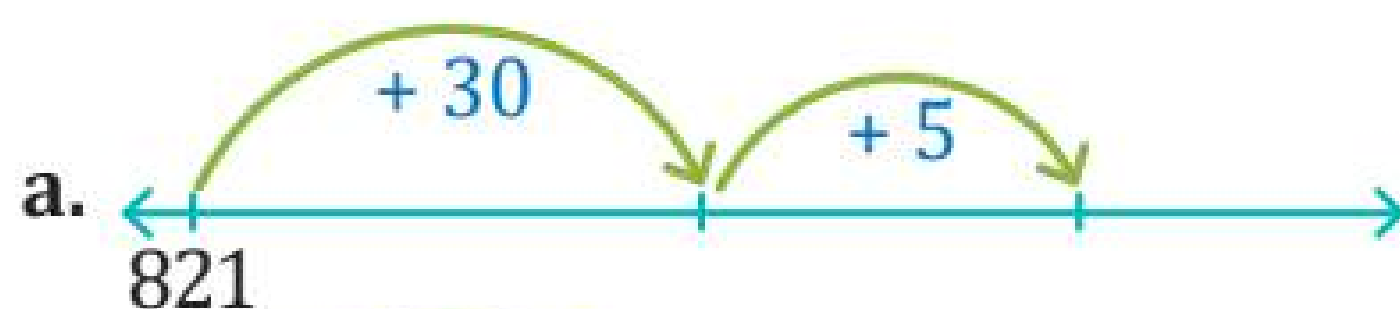

Можна записати вираз у стовпчик!

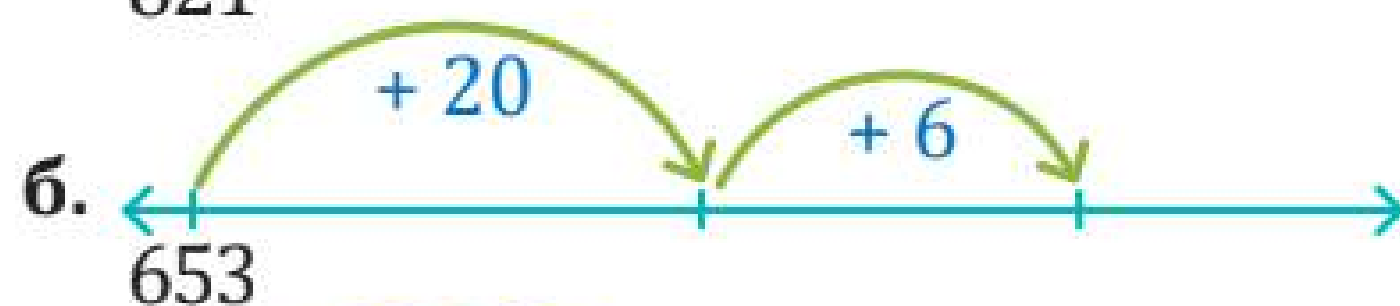
Додавати у стовпчик починаємо з одиниць. $8 + 5 = 13$. 13 містить 1 дес. і 3 од., одиниці записуємо під одиницями, а один десяток переходить/додаємо до десятків, щоб про нього не забути – надписуємо зверху.

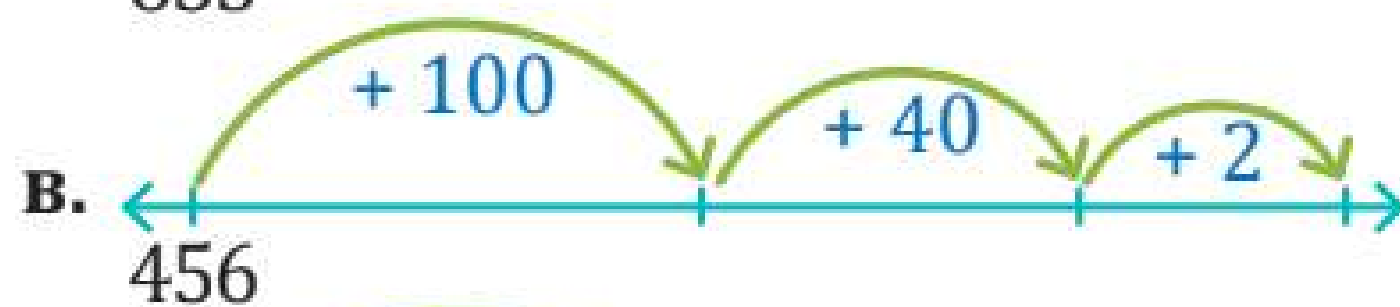
1. Знайдіть значення виразів, використовуючи числову пряму.

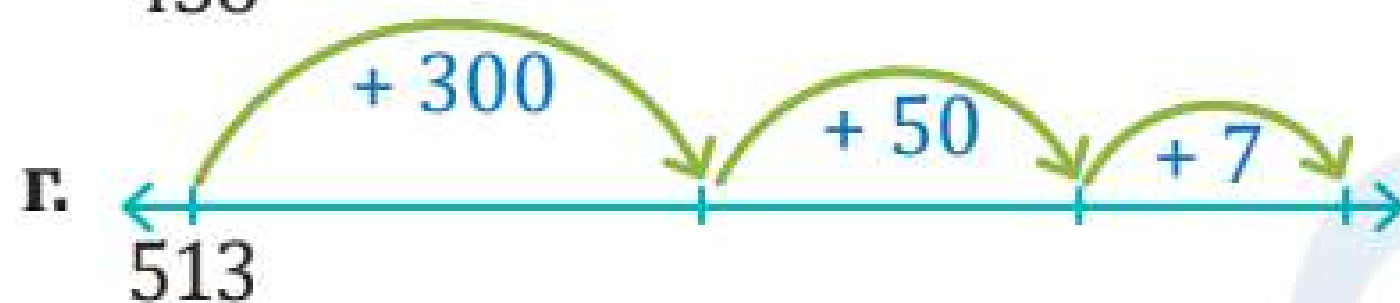
$$821 + 35 =$$

$$653 + 26 =$$

$$142 + 456 =$$

$$513 + 357 =$$

2. Розкладіть трицифрові числа на розрядні доданки та обчисліть за зразком.

a. $325 + 117 = 442$

$$325 + 117 = (300 + 100) + (20 + 10) + (5 + 7) = 400 + 30 + 12 = 442$$

б. $632 + 249 =$

в. $476 + 316 =$

г. $248 + 124 =$

3. Знайдіть значення сум письмово.

a.

		4	2	3
+		1	6	5

б.

		2	8	6
+		3	5	1

в.

		3	2	6
+		3	4	2

г.

		5	3	7
+		3	1	8

д.

		3	5	2
+		2	3	9

е.

		7	4	4
+		1	3	7

2.3. Віднімання з переходом через розряд виду $450 - 224$, $805 - 524$. Перевірка обчислень

На скільки жовтих кульок у банці більше, ніж фіолетових?

У цій банці 450
жовтих кульок!

А фіолетових ку-
льок у банці – 224!

450

224

805

524

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Кількість одиниць у зменшуваному дорівнює 0, тому потрібно взяти **1 дес.** з розряду **десятків** і додати його до одиниць. Щоб не забути, що позичили десяток, робимо позначку над цифрою 5.

Мені швидше і зручніше
віднімати у стовпчик!

		4	5	0
		2	2	4
		2	2	6

$805 - 524$

		8	0	5
		5	2	4
		2	8	1

Віднімати починаємо з одиниць, потім – десятки і сотні.

1. Знайдіть значення різниць двома способами.

а. $540 - 328 = 212$

$$540 - 328 = (500 - 300) + (30 - 20) + (10 - 8) = 212$$

		5	4	0
-		3	2	8
		2	1	2

б. $670 - 342 =$

в. $560 - 246 =$

г. $760 - 524 =$

2. Знайдіть значення різниць. Виконайте перевірку.

а.

		2	0	9
-		1	2	8

б.

		8	0	2
-		4	3	1

в.

		7	0	8
-		3	4	4

г.

		3	8	0
-		1	5	6

д.

		8	9	0
-		6	7	2

е.

		9	0	8
-		7	4	6

3. Розгляньте таблицю. Знайдіть значення виразів.

а. Яка різниця у кількості місць у театрах 1 і 2?

		6	7	0
-		4	5	8
		2	1	2

Театри	Кількість місць
Театр 1	670
Театр 2	458
Театр 3	502
Театр 4	157

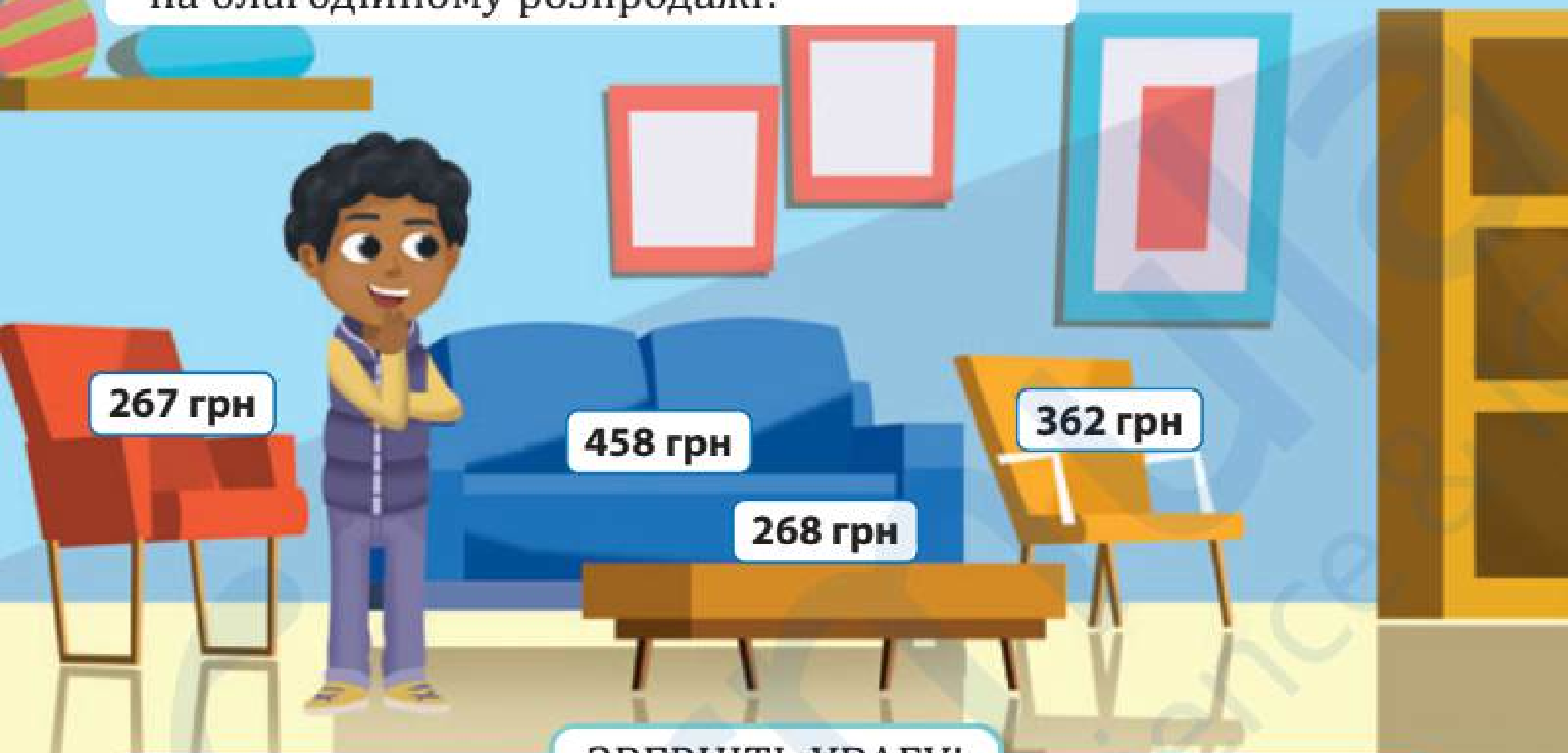
б. Яка різниця у кількості місць у театрах 3 і 4?

в. Яка різниця у кількості місць у театрах 3 і 2?

Ключові слова
позичати

2.4. Додавання з двома переходами через розряд виду $458 + 267$

Яка вартість дивану та червоного крісла на благодійному розпродажі?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Додавати починаємо з **одиниць**,
потім додаємо **десятки** і **сотні**.

Починаємо обчислення з **одиниць**.
До 8 додати 7, буде **15** – це **1 дес.**
і **5 од.** Цифру 5 пишемо під одиницями,
а **1 дес.** позначаємо над десятками.
До 5 дес. додати 6 дес. і ще 1 дес., буде
12 дес. – це **1 с.** і **2 дес.**
Цифру 2 пишемо під десятками, а **1 с.**
позначаємо над сотнями.
Тепер додаємо всі сотні.

		+ 1	+ 1
	4	5	8
+	2	6	7
	7	2	5

		+ 1	+ 1
	3	6	2
+	2	6	8
	6	3	0

a. $543 + 287 = 830$

			+ 1	+ 1
		5	4	3
+		2	8	7
		8	3	0

Ж. $429 + 291 =$

		3	5	7
	+	4	3	4
		7	9	1

Книги	Сторінки
Книга 1	357
Книга 2	434
Книга 3	282

ДОДАВАННЯ
ПИСЬМОВО
СЛОВНИК

$$\text{Д. } c + (325 - 25) = 500$$

a.

		2	8	
+			5	0
		4		4

6.

		7		5
+		1	6	9
			1	

B.

			5	6
+		4		8
		7	8	4

2.5. Віднімання з двома переходами через розряд виду 425 – 157

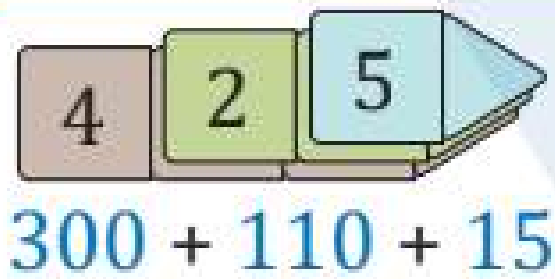
Як Славку обчислити?

Я знайшла рішення!
Треба позичати
десятки та сотні.

Від 2 дес. не можна
відняти 5 дес.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Починаємо обчислення з **одиниць**. Від **5** не можна відняти **7**, тому позичаємо **1 дес.** від **2 дес.** і позначаємо крапкою. **1 дес.** і **5 од.** – **15**. Від **15** відняти **7** дорівнює **8**. Записуємо під одиницями. Від **1 дес.**, який залишився, не можна відняти **5 дес.**, тому позичаємо **1 с. (10 дес.)**. **11 дес.** відняти **5 дес.** дорівнює **6 дес.** Записуємо під десятками число **6**. Віднімаємо сотні. Одержуємо число **268**.

100 + 50 + 7

$$\begin{array}{r} 300 - 100 = 200 \\ 110 - 50 = 60 \\ 15 - 7 = 8 \end{array}$$

		4	2	5
-		1	5	7
		2	6	8

$200 + 60 + 8 = 268$. Отже, $425 - 157 = 268$.

1. Оберіть, де числа розклали на розрядні чи зручні доданки невірно.

а. **867** $800 + 60 + 7$ / $800 + 50 + 17$ / $800 + 50 + 7$

б. **245** $300 + 30 + 5$ / $200 + 40 + 5$ / $100 + 140 + 5$

в. **364** $300 + 50 + 14$ / $200 + 50 + 14$ / $300 + 60 + 4$

2. Розкладіть трицифрові числа на зручні доданки та обчисліть за зразком.

а. $748 - 129 = 619$

$$748 - 129 = (700 - 100) + (30 - 20) + (18 - 9) = 600 + 10 + 9 = 619$$

б. $632 + 249 =$

в. $867 - 381 =$

г. $623 - 295 =$

3. Обчисліть значення різниць письмово.

а.

		6	3	1
		2	5	4

б.

		3	4	6
		1	8	9

в.

		7	5	1
		4	8	3

г.

		5	5	2
		1	9	9

д.

		8	4	7
		5	5	8

е.

		9	2	1
		6	3	7

4. Дайте відповіді на запитання.

а. На скільки **763** г більше, ніж **398** г?

б. На скільки **203** м менше, ніж **587** м?

в. На скільки **343** см більше, ніж **124** см?

г. На скільки **529** кг менше, ніж **871** кг?

Ключові слова

віднімання

письмово

стовпчик

зручні доданки

2.6. Віднімання виду 400 – 242

Скільки книг потрібно відремонтувати?

Ми зібрали
400 книг.

242 книги у хорошому стані
й не потребують ремонту.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Віднімаємо одиниці: одиниць немає, від нуля одиниць не можна відняти 2. Десятків немає, тому **позичаємо 1 с. і робимо позначку.**

			9	10	
			4	0	0
			2	4	2
			1	5	8

Сотню розкладаємо на 9 дес. і 10 од.
У зменшуваному стало 10 од.: $10 - 2 = 8$ од.
Віднімаємо десятки: $9 \text{ дес.} - 4 \text{ дес.} = 5 \text{ дес.}$
Віднімаємо сотні: $3 \text{ с.} - 2 \text{ с.} = 1 \text{ с.}$ Відповідь: **158.**

1. Знайдіть значення різниць. Виконайте перевірку.

а.

		4	0	0
		2	5	8

б.

		6	0	0
		5	1	3

в.

		9	0	6
		3	5	9

г.

		5	0	8
			3	1

д.

		1	0	0
				5

е.

		3	0	7
		1	8	4

2. Знайдіть значення виразів письмово.

а. $500 - 368$

в. $700 - 639$

д. $200 - 126$

б. $800 - 241$

г. $400 - 458$

е. $600 - 455$

3. Виконайте порівняння. Чи можна порівняти, не виконуючи обчислення?

а. $500 - 234$ ☐ 500

в. $400 - 306$ ☐ $400 - 36$

б. $700 - 673$ ☐ 673

г. $808 - 123$ ☐ $880 - 123$

5. Розв'яжіть рівняння.

а. $700 - x = 346$

б. $x + 248 = 500$

в. $300 - x = 186$

4. Знайдіть значення виразу, що записаний у стовпчик. Використовуючи одержаний результат, обчисліть решту виразів усно.

		8	0	0
		5	2	6

а. $801 - 526$

в. $801 - 527$

б. $800 - 527$

г. $900 - 526$

1. Складіть вирази та знайдіть їх значення.

а. 440 збільшити на 200

б. 780 зменшити на 520

в. 120 збільшити на 300

г. 910 зменшити на 690

д. 230 зменшити на 90

е. 360 збільшити на 60

ж. 950 зменшити на 70

и. 890 збільшити на 60

2. Знайдіть значення виразів зі змінною.

а. $260 + a$, якщо $a = 40, 80, 90$

б. $310 - c$, якщо $c = 30, 50, 70$

в. $x - 450$, якщо $x = 500, 780, 810$

3. Обчисліть вирази письмово.

а.

		2	5	2
+		4	3	2

б.

		4	3	9
+		3	4	1

в.

		8	9	3
-		3	2	1

г.

		7	0	3
-		2	0	3

д.

		3	7	8
+		1	4	5

е.

		9	0	0
-		6	5	4

4. Розв'яжіть задачі.

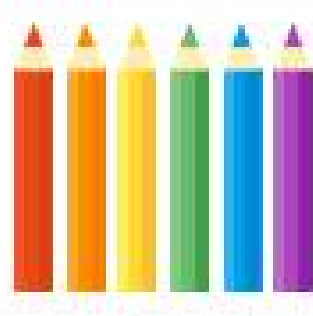
а. За 4 лимони заплатили 28 грн. Скільки таких лимонів можна купити на 49 грн?

б. За 5 хв 9 дітей вирізали 45 квіточок з паперу. Скільки квіточок виріже 1 дитина за 1 хв?

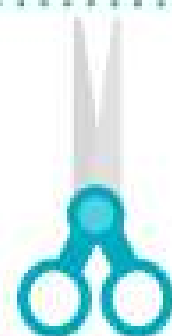
Люди постійно виконують математичні дії: треба поррахувати кількість фарби для підлоги чи стін; зрозуміти, скільки яєць, цукру чи молока додати на один кілограм борошна; підготувати правильну суму кур'єру при доставці продуктів із супермаркету, – це все неможливо зробити без математичних знань. Математика є в усіх сферах життя людини. Дослідіть, де у житті ви маєте справу з математикою.

аркуші паперу А3

кольорові олівці

ножиці

клей

1. Об'єднайтеся у групи.
2. Обговоріть у групі, коли вам доводилося мати справу з обчисленнями, вимірюванням чи порівнянням.
3. Оберіть декілька різних прикладів таких життєвих ситуацій.
4. Проілюструйте їх у вигляді колажу.
5. Представте роботу однокласникам та однокласницям.
6. Зробіть висновки щодо місця математики у нашому житті.

3.1. Довжина. Одиниці вимірювання довжини: метр, дециметр, сантиметр, міліметр

Які одиниці вимірювання використовує Оскар?

Припускаю, що його довжина 5 см

Автобус завдовжки 4 см і 8 мм

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Вимірюючи довжину об'єктів, обираємо **одиницю вимірювання**. Одиниці, які можемо використовувати, – це **сантиметри (см), дециметри (дм), метри (м)**

48 мм = 4 см 8 мм

1 см = 10 мм

40 мм

+

8 мм

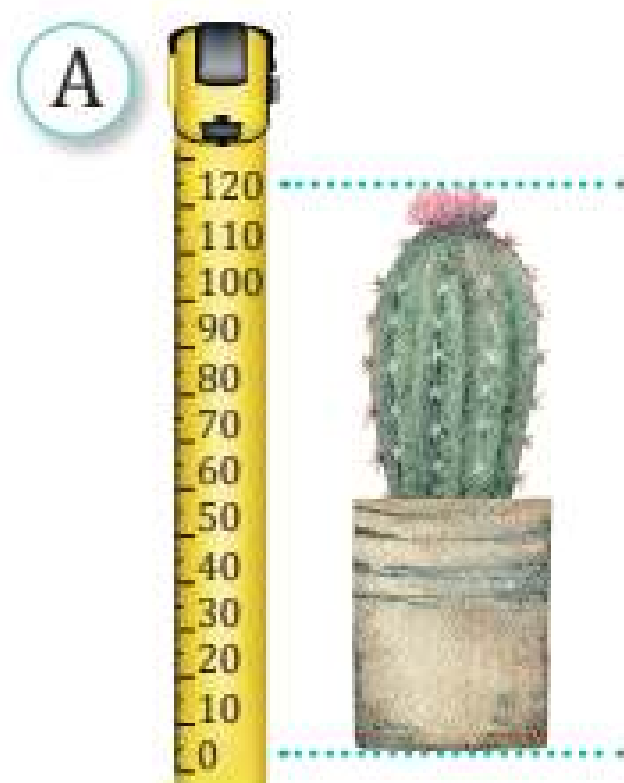
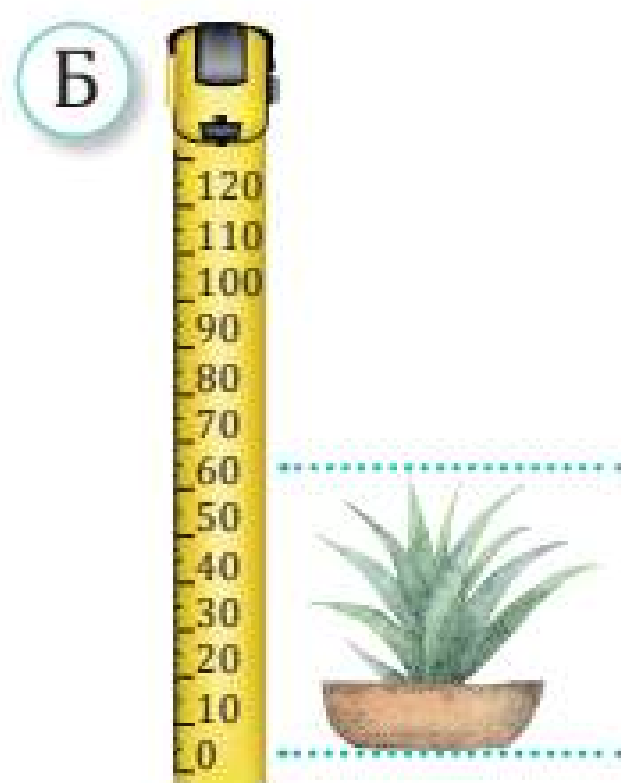
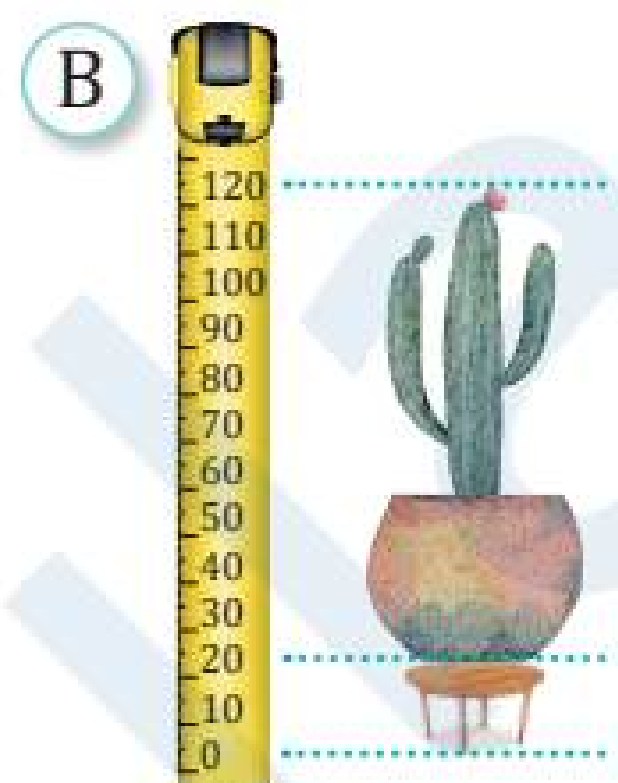

3 см

Також можна використовувати **міліметри (мм)** для вимірювання довжини дуже коротких об'єктів.

1. Визначте та назвіть висоту рослин. Дайте відповіді на запитання.

- а. Рослина А см завдовжки або м та см завдовжки.
 б. Рослина Б см завдовжки.
 в. Рослина В см завдовжки або м завдовжки.
 г. Рослина В на см довша, ніж рослина Б.

2. Прочитайте речення. Дайте коротку відповідь: **ТАК** або **НІ**.

- а. У метрах ми можемо виміряти довжину підлоги?
 б. 8 м – це 80 см.
 в. 320 см – це 3 м і 20 см.
 г. Половина 1 м – це 50 см.

3. Зробіть припущення щодо довжин деяких частин свого тіла. Виміряйте їх і заповніть таблицю.

Припущення				
Результат вимірювання				
Різниця				

3.2. Кілометр

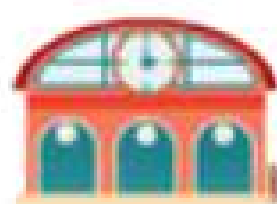
Як виміряти відстань між станціями?

Так, їхати треба
більше 800 км!
Вона живе у Сумах.

А далеко живе
твоя бабуся?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Для вимірювання великих відстаней між об'єктами або розмірів дуже великих об'єктів, використовують одиницю, яка називається **кілометр** (км).

Одна тисяча метрів – це **один кілометр**.

$$1 \text{ км} = 1000 \text{ м}$$

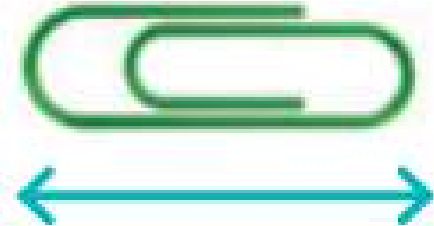
1. Які одиниці обрати для вимірювання довжини об'єктів?

а.

см / м / км

б.

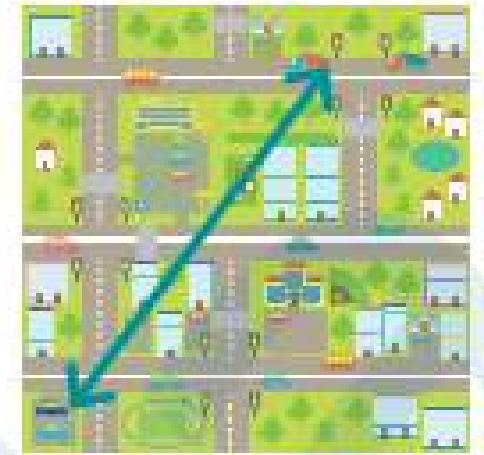
см / м / км

в.

см / м / км

г.

см / м / км

2. Запишіть довжини у порядку зростання.

16 м

2 м

2 км

8 км

100 мм

400 см

1000 м

4 см

41 мм

3. Попрацюйте у парах. Прочитайте речення. Дайте коротку відповідь на запитання: **ТАК** або **НІ**.

а. 1 км – це 100 м.

б. 10 см менше, ніж 10 м.

в. 5 м більше, ніж 5 км.

г. 9 м – це 900 см.

д. Відстань між Києвом та Одесою зручно вимірювати у метрах.

*Ключові слова*відстань,
кілометр (км)

4. Розв'яжіть задачу.

Туристи проїхали автобусом до лісу 64 км. А потім ще пройшли пішки до базового табору відстань, у 8 разів коротшу, ніж проїхали на автобусі. Яку загалом відстань подолали туристи?

3.3. Задачі з одиницями вимірювання довжини

Хто стрибнув далі: Оскар чи Міка?

Довжина стрибка Андрійка на 45 см менша, ніж Оскара.

Стрибок Міки був на пів метра довшим, ніж стрибок Тетянки.

Стрибки у довжину

Оскар – 477 см
Міка – ?
Андрійко – ?
Тетянка – 415 см
Софійка – 5 м

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Стрибок Андрійка

$$477 \text{ см} - 45 \text{ см} = 432 \text{ см}$$

$$432 \text{ см} = 4 \text{ м } 32 \text{ см}$$

$$400 \text{ см} + 32 \text{ см}$$

$$4 \text{ м } 77 \text{ см} - 45 \text{ см} = 4 \text{ м } 32 \text{ см}$$

Стрибок Міки

$$\begin{aligned} 415 \text{ см} + 50 \text{ см} &= \\ &= 465 \text{ см} \\ &= 4 \text{ м } 65 \text{ см} \end{aligned}$$

Половина 1 метра – це 50 см, тому що $1 \text{ м} = 100 \text{ см}$.

1. Обчисліть довжини відрізків. Накресліть у зошиті відрізок, довжина якого дорівнює різниці довжин відрізків **CD** і **КТ**.

Довжина відрізка АВ – 74 мм.

- а. Яка довжина відрізка CD, якщо він на 12 мм довший за АВ?
- б. Яка довжина відрізка КТ, якщо він на 38 мм коротший за CD?
- в. Яка довжина відрізка ОЕ, якщо він у 2 рази коротший за КТ?

2. Розв'яжіть задачі.

- а. Самір має зріст 138 см. Його брат вищий на 25 см. Який зріст у брата Саміра? Запишіть відповідь у метрах і сантиметрах.
- б. Відстань між Вінницею і Житомиром 129 км. Автобус уже проїхав 73 км. Скільки кілометрів ще залишилося проїхати?
- в. Тетянка розрізала стрічку на 10 відрізків по 28 см кожен. Якою була довжина стрічки спочатку? Запишіть відповідь у метрах і сантиметрах.
- г. У Даринки є моток вовняних ниток довжиною 3 м. Дівчинка витратила на шарф 2 м 40 см ниток. Скільки сантиметрів ниток залишилося у Даринки?

3. Знайдіть значення виразів.

а. $735 \text{ см} - 3 \text{ м } 21 \text{ см}$	г. $34 \text{ м} + 125 \text{ см}$
б. $134 \text{ мм} - 47 \text{ мм}$	д. $78 \text{ мм} - 3 \text{ см}$
в. $3 \text{ м } 82 \text{ см} + 243 \text{ см}$	е. $632 \text{ м} - 328 \text{ м}$

1 м = 100 см
1 см = 10 мм

3.4. Маса. Одиниці вимірювання маси: грам, кілограм

На скільки важча коала у 3 місяці, ніж у 1 місяць?

Однорічна коала

Маса цієї панди
у 10 разів пере-
вищує масу одно-
річної коали!

			
1 місяць 500 г	3 місяці 1 кг	6 місяців 2 кг	12 місяців 5 кг

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

$$1000 \text{ г} - 500 \text{ г} = 500 \text{ (г)}$$

Відповідь: на 500 грамів важча коала у 3 місяці.

$$5 \text{ кг} \cdot 10 = 50 \text{ кг}$$

$$1 \text{ кг} = 1000 \text{ г}$$

Щоб збільшити число у кілька разів,
треба виконати дію множення.

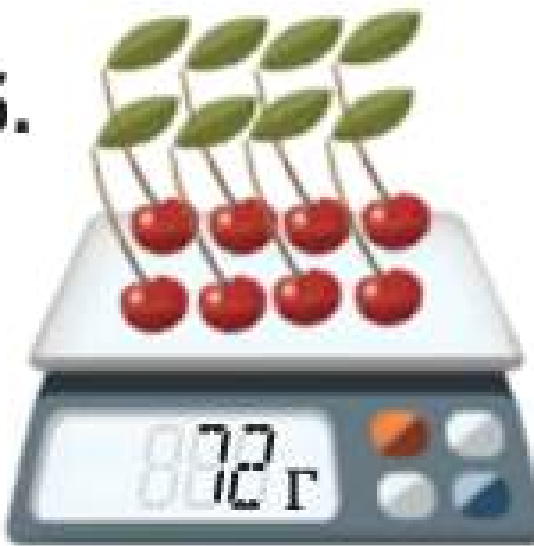
1. Назвіть масу зображених об'єктів. Доповніть речення.

а.

3 кекси важать ☐

б.

Маса вишень ☐

в.

Маса 6 ручок ☐

2. Розв'яжіть задачі.

а. Пакет борошна важить 500 г, а пакет цукру – на 360 г більше. Яка маса пакету цукру?

б. Шоколадний батончик важить 43 г. Яка маса 10 таких батончиків?

в. Маса яблука 132 г і це на 45 г менше, ніж маса апельсина. Яка маса апельсина?

г. Маса 4 однакових гарбузів 32 кг. Скільки важить 1 гарбуз?

3. Попрацюйте у парах. Зробіть припущення, яку масу мають об'єкти?

а.

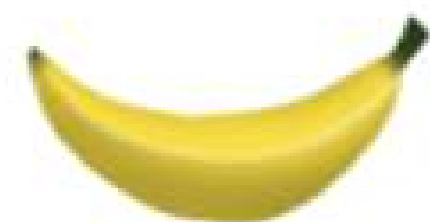
5 г / 5 кг / 50 г

б.

3 г / 8 кг / 750 г

в.

4 кг / 12 г / 160 г

3.5. Місткість. Одиниці вимірювання місткості: мілілітр, літр

Скільки води можна долити у пляшку?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Для вимірювання місткості ємностей використовують **літри (л)** та **мілілітри (мл)**. Для вимірювання великих ємностей зручніше користуватися літрами, а для малих ємностей – мілілітрами.

1 л
700 мл

Місткість пляшки – **1 л**
Об'єм води у пляшці – **700 мл**

1 л = 1000 мл

$$500 \text{ мл} + 100 \text{ мл} + 100 \text{ мл} = 700 \text{ мл}$$

1. Які одиниці слід обрати для вимірювання місткості поданих ємностей. Установіть відповідність.

А

Б

В

Г

мілілітри

літри

2. Розгляньте пляшки. Назвіть їх місткість та об'єм води у них.

а.

500 мл

300 мл

Місткість – ?
Об'єм води – ?

б.

1 л

600 мл

Місткість – ?
Об'єм води – ?

3. Запишіть подані об'єми у порядку зростання.

2000 мл

9 мл

1 л

450 мл

8 л

4. Скільки знадобиться чашок місткістю 50 мл, щоб заповнити ємності? Обчисліть та оберіть.

а.

100 мл

2 / 3 / 4

б.

150 мл

3 / 4 / 5

Ключові слова
мілілітр (мл)
об'єм

3.6. Задачі з одиницями вимірювання місткості

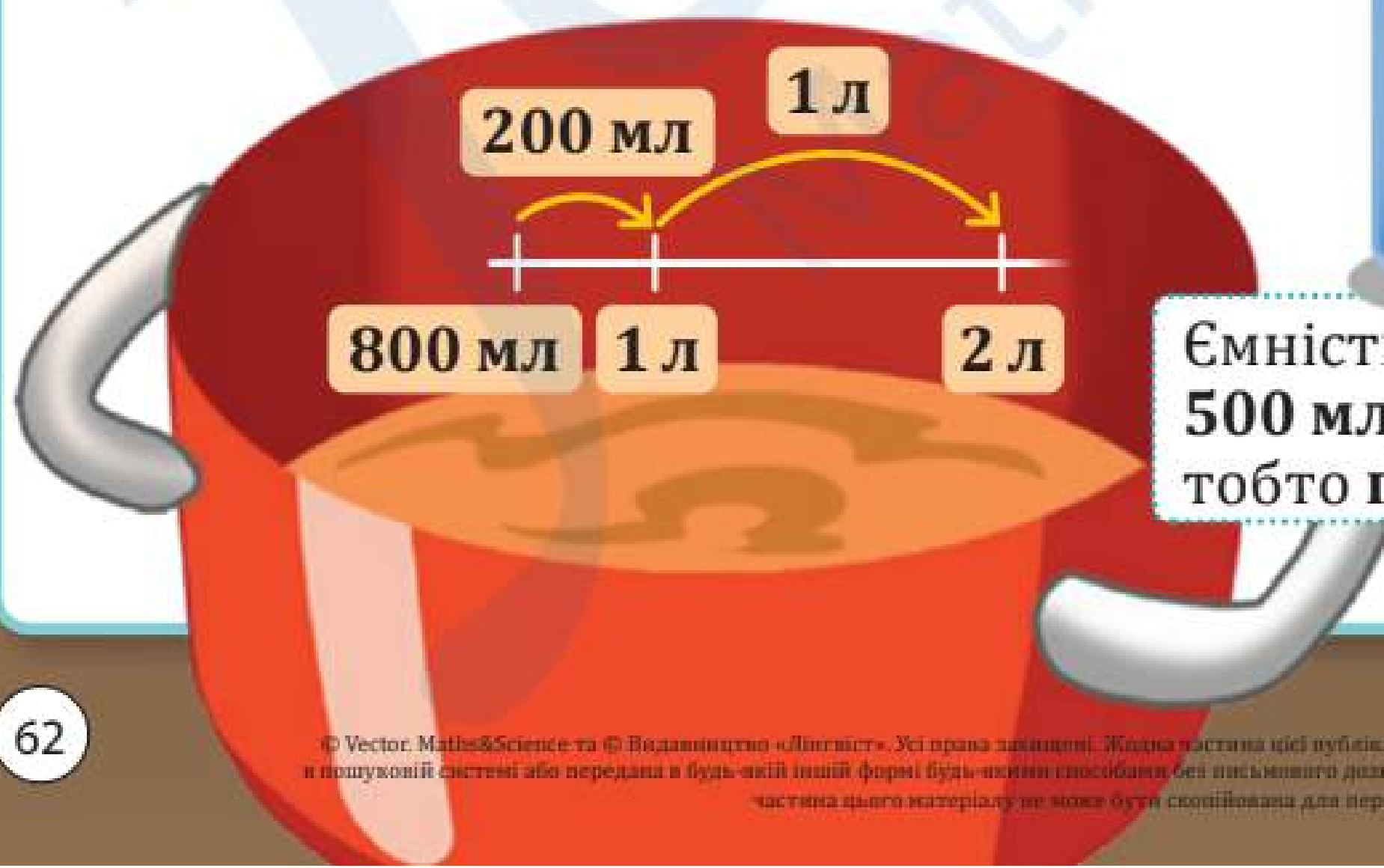
Скільки зараз борщу в каструлі?

Я насипала 400 мл борщу в кожну миску.

У каструлі було 2 л борщу.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

$$\begin{aligned} 400 \text{ мл} + 400 \text{ мл} &= 800 \text{ мл} \\ 2 \text{ л} - 800 \text{ мл} &= 1 \text{ л } 200 \text{ мл} \end{aligned}$$

Ємність пляшки – 500 мл, тобто пів літра.

1. За малюнком і запитанням складіть та розв'яжіть задачу.

Який загальний об'єм узвару в ємностях?

2. Розв'яжіть задачі.

- а. Ємність ложки 10 мл. У чашку налили 30 таких ложок сиропу і повністю заповнили чашку. Скільки мілілітрів сиропу в чашці?
- б. Бабусі подарували флакон парфумів місткістю 175 мл. Вона використала за місяць 57 мл. Скільки мілілітрів парфумів залишилося у флаконі?
- в. Мама зранку налила у графин 3 л чистої води. Софійка випила 1 л 100 мл води до обіду і ще 600 мл – після обіду. Скільки води залишилося у графині?
- г. Щоб приготувати піцу, тато використав 37 мл оливкової олії і ще 28 мл оливкової олії, щоб заправити салат. Скільки олії залишилося у пляшці, якщо спочатку там було 250 мл?

3. Виконайте дії з іменованими числами.

а. $250 \text{ мл} - 75 \text{ мл}$

в. $450 \text{ мл} + 550 \text{ мл}$

б. $950 \text{ мл} - 500 \text{ мл}$

г. $5 \text{ л } 380 \text{ мл} + 4 \text{ л } 160 \text{ мл}$

3.7. Одиниці вимірювання часу: рік, місяць, тиждень. Календар

Скільки тижнів та днів до тесту з математики?

Сьогодні 3 лютого.
Тестування заплановано на 20 лютого!

Лютий						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28		

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Календар допомагає відслідковувати дні, тижні та місяці року. Для планування подій, пошуку дат, визначення проміжків часу зручно користуватися календарем.

Січень							Лютий							Березень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
		1	2	3	4	5						1	2						1	2
6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9	3	4	5	6	7	8	9
13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16	10	11	12	13	14	15	16
20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23	17	18	19	20	21	22	23
27	28	29	30	31			24	25	26	27	28			24	25	26	27	28	29	30
																				31

18 днів – це 2 тижні та 4 дні

1. Розгляньте календар. Прочитайте речення і дайте коротку відповідь: **ТАК** або **НІ**.

Лютий						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29					

Березень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

а. У лютому 5 понеділків?

б. 17 березня – це четвер?

в. Це календар високосного року?

г. Останній день березня – це п'ятниця?

Рік, який має 366 днів, називається високосним.

2. Розгляньте календар. Дайте відповіді на запитання.

Вересень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Жовтень						
Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

а. У жовтні Самір має уроки з музики щопонеділка. Назвіть дати, коли у хлопчика уроки.

б. Сьогодні 15 вересня. Скільки тижнів і днів до 1 жовтня?

в. Фестиваль дерунів у Коростені проходить щороку у другу суботу вересня. Назвіть дату.

3.8. Одиниці вимірювання часу: доба, година, хвилина, секунда

Скільки хвилин до початку наступної гри?

До кінця останнього
періоду – 3 хвилини.
Наступна гра почнеться
через 2 години.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

У 1 хвилині – 60 секунд.

У 1 годині – 60 хвилин.

У 1 добі – 24 години.

1. Утворіть пари.

- 1 2 хвилини
- 2 пів хвилини
- 3 10 хвилин
- 4 30 хвилин
- 5 60 хвилин

- А пів години
- Б 1 година
- В 120 секунд
- Г 600 секунд
- Д 30 секунд

2. Прочитайте запитання. Запишіть відповіді у зошит. Виконайте взаємоперевірку.

- а. Скільки секунд у одній хвилині?
- б. Скільки секунд у двох хвилинах?
- в. Скільки хвилин у одній годині?
- г. Скільки хвилин у трьох годинах?
- д. Скільки годин у одній добі?
- е. Скільки годин налічують дві доби?

Ключові слова

доба

година

хвилина

секунда

3. Оберіть найкоротший проміжок часу серед запропонованих. Що ви можете встигнути зробити за такий проміжок часу?

- а. 1 секунда / 1 хвилина / 1 година
- б. 120 секунд / 2 хвилини / 1 хвилина
- в. 2 години / 60 хвилин / 30 хвилин
- г. 10 годин / 24 години / 1 доба

4. Виконайте дії з іменованими числами.

а. 1 доба + 3 год

б. 24 год + 2 доби

в. 1 год – 30 хв

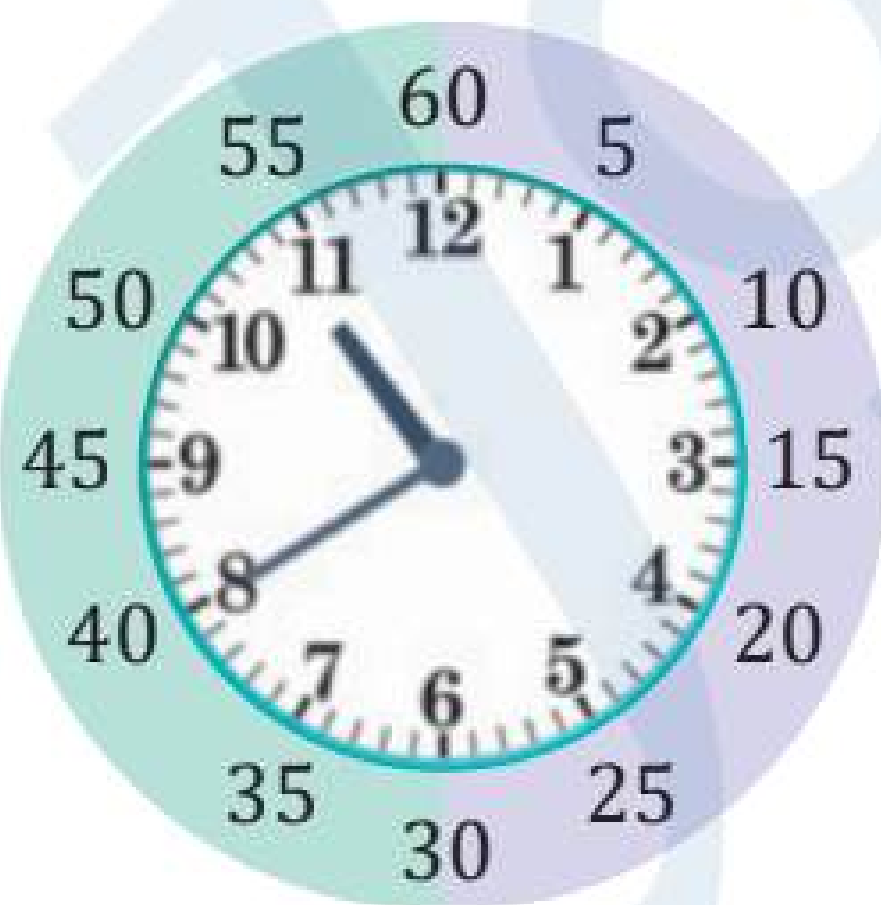
3.9. Визначення часу за годинником

Скільки часу є у Софійки?

Я маю прибрати
у кімнаті
до 11 години!

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

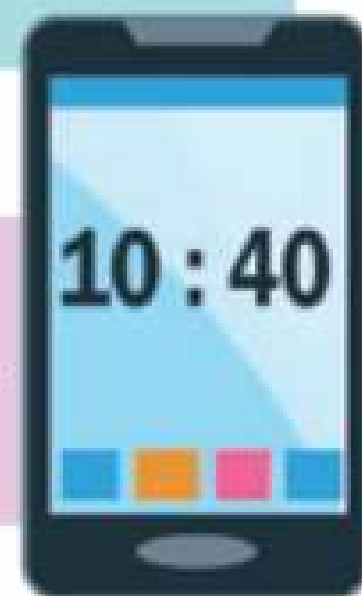
Скільки хвилин після 10 години минуло?
Скільки хвилин залишилося до 11?

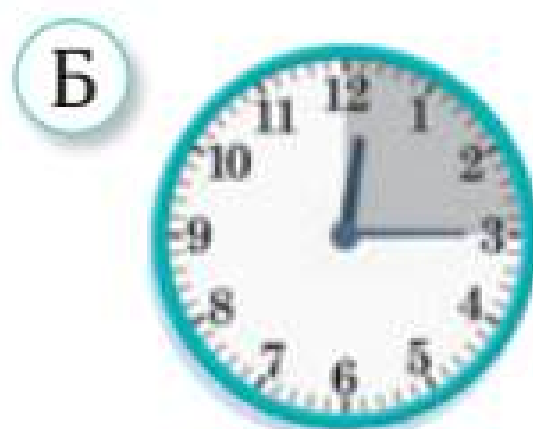
40 хвилин по 10 годині минуло
або

20 хвилин до 11 години
залишилося

На годиннику 10 година
40 хвилин, або за 20 хви-
лин 11 година.

1. Визначте час на кожному з годинників, якщо триває перша половина доби; друга половина доби.

2. Попрацюйте у парах. Знайдіть відповідний підпис до кожного годинника.

А

Б

В

1

пів на шосту

2

5 хвилин по четвертій

3

20 хвилин по 7 годині

4

за 5 хвилин 11 година

5

Перша година дня

6

за 25 хвилин 6 година

Д

Г

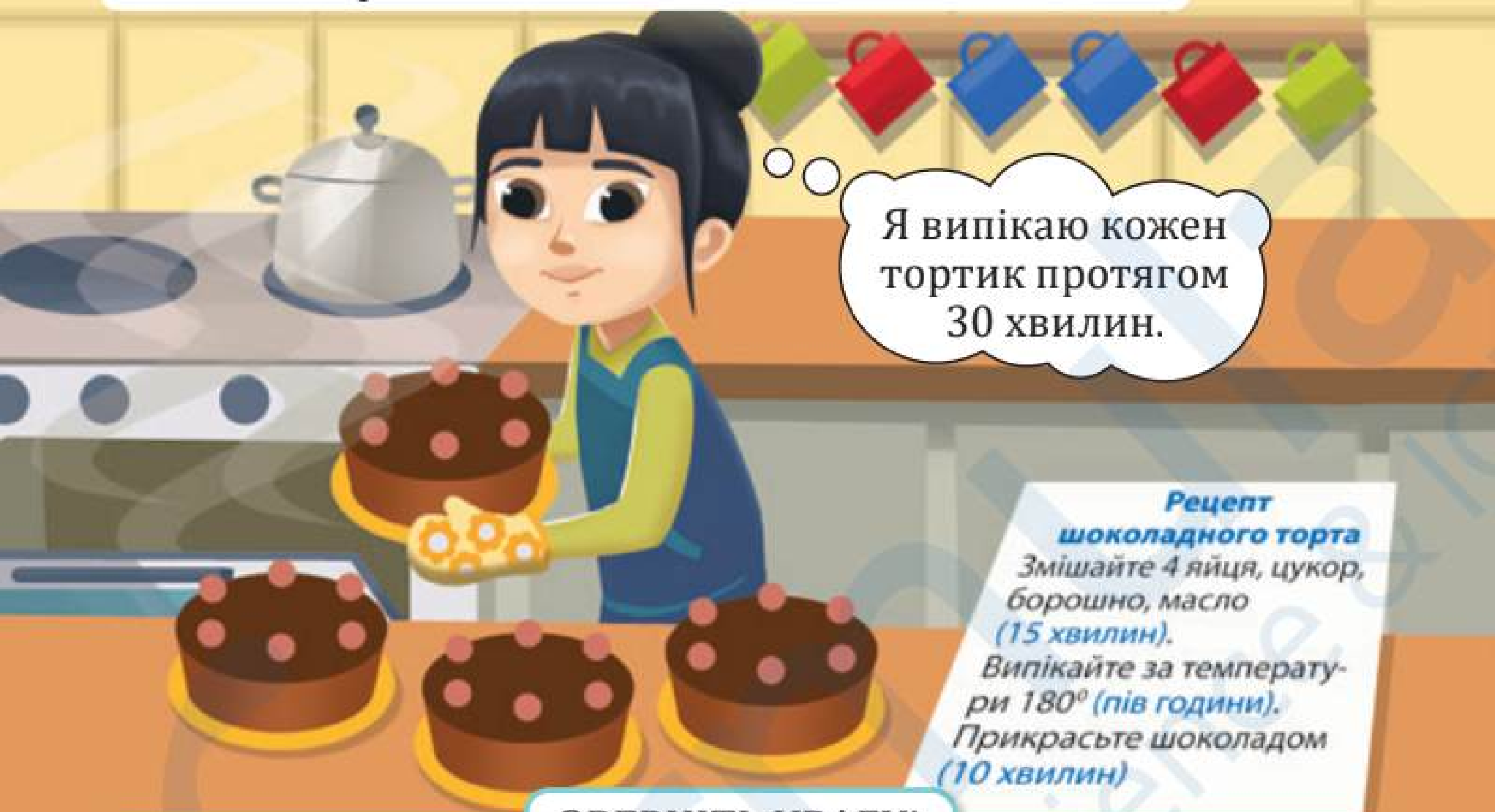
Е

3. Розв'яжіть задачу. Складіть та розв'яжіть обернені задачі.

Перерва почалася о 14 год 15 хв, а закінчилася о 14 год 30 хв. Скільки часу тривала перерва?

3.10. Задачі з одиницями часу

Скільки тортиків зможе спекти Міка за 3 години?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

ще 1 тортик

1 тортик за 30 хвилин

Щогодини печеться 2 тортики.

1. Дайте відповіді на запитання.

- а. У Даринки 1 урок з фехтування щотижня. Скільки уроків з фехтування має Даринка на місяць?
- б. Андрійко з'їдає по 2 яблука щодня. Скільки яблук він з'їсть за тиждень?
- в. Славку потрібно 10 хв, щоб розв'язати задачу. Скільки задач він зможе розв'язати за пів години?
- г. Оскар пише 1 цифру за секунду. Скільки цифр він напише за хвилину?

2. Розв'яжіть задачі.

- а. Сім'я виїхала з міста А до міста Б о 8 год 55 хв. Якщо вони зупиняться перепочити на 45 хв, то приїдуть у місто Б о 12 год 55 хв. О котрій годині сім'я дістанеться до міста Б, якщо не зупинятиметься на перепочинок?
- б. Тетянка з мамою приїхали на залізничний вокзал на 5 хв раніше, щоб устигнути на поїзд. Але поїзд прибув із запізненням на 10 хв. Скільки хвилин чекали Тетянка з мамою?

3. Відкрийте календар на телефоні. Знайдіть, який рік, місяць і число сьогодні. Визначте, про які дати йде мова у реченнях.

- а. Через 5 днів після сьогодні.
- б. Два тижні та два дні після завтра.
- в. За 2 дні до вчора.
- г. За три дні до завтра.

3.11. Вартість

Яка загальна вартість покупки Саміра?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

The diagram illustrates the decomposition of two monetary amounts into their constituent parts. On the left, '154 грн 80 коп.' is shown in a blue box, with arrows pointing down to '154 грн' and '80 коп.' in green boxes, separated by a plus sign. On the right, '90 грн 50 коп.' is shown in a blue box, with arrows pointing down to '90 грн' and '50 коп.' in green boxes, also separated by a plus sign.

Гривні додаємо до гривень, копійки – до копійок.

$$154 \text{ грн} + 90 \text{ грн} = 244 \text{ грн}$$
$$80 \text{ коп.} + 50 \text{ коп.} = 130 \text{ коп.} = 1 \text{ грн } 30 \text{ коп.}$$

$$244 \text{ грн} + 1 \text{ грн } 30 \text{ коп.} = 245 \text{ грн } 30 \text{ коп.}$$

1. Розгляньте товар і ціну на нього. Обчисліть загальну вартість покупок.

А	799 грн 50 коп.			109 грн 50 коп.
Б	645 грн 25 коп.			315 грн
В	560 грн 60 коп.			99 грн 90 коп.

1 960 грн 25 коп.

2 909 грн

3 660 грн 50 коп.

2. Знайдіть значення виразів з іменованими числами.

а. 145 грн 85 коп. + 320 грн 15 коп.

б. 470 грн 10 коп. + 290 грн 20 коп.

Ключові слова

загальна
вартість
ціна

3. Розв'яжіть задачу.

У Даринки є 18 грн 40 коп., а в Оскара – на 7 грн 60 коп., більше. Скільки грошей в Оскара?

4. Попрацюйте у групах. Складіть прості задачі про загальну вартість покупок.

3.12. Задачі з одиницями вартості

Чи вистачить у друзів грошей на сік?

Закуски

Сирна піца – **120 грн**
Паста з томатами – **95 грн**
Ризото з куркою – **169 грн**

Десерти

Фруктовий салат – **40 грн**
Морозиво – **24 грн 50 коп.**

Напої

Вода мінеральна 1 л. – **10 грн**
Сік – **8 грн**
Лимонад – **13 грн 80 коп.**

У нас є 200 грн.

Давайте замовимо
половину піци
та 3 фруктові салати.

40 грн

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

120 грн

Щоб знайти загальну вартість декількох товарів з однаковою ціною, потрібно виконати дію **множення**.

$$40 \text{ грн} \cdot 3 = 40 + 40 + 40 = 120 \text{ грн}$$

Щоб зменшити вартість удвічі, треба **поділити на 2**.

$$120 \text{ грн} : 2 = 60 \text{ грн}$$

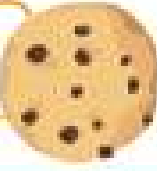
$$120 \text{ грн} + 60 \text{ грн} = 180 \text{ грн}$$

Щоб знайти загальну вартість покупки, потрібно **додати**.

Щоб знайти решту, треба виконати дію **віднімання**.

$$200 \text{ грн} - 180 \text{ грн} = 20 \text{ грн}$$

1. Складіть та обчисліть вирази за даними з таблиці.

Я купую	Загальна вартість	Я плачу	Решта
Чотири пончики <div>8 грн </div>		100 грн	
П'ять печив <div>4 грн </div>			30 грн
Три шматочки торта <div>10 грн </div>			10 грн
Шоколадка <div>169 грн </div>		200 грн	

2. Розв'яжіть задачі.

- а.

Міка купує сукню, яка коштує 862 грн. Яку решту має отримати дівчинка, якщо у неї 2 банкноти по 500 грн?
- б.

Андрійко має 800 грн. Він хоче купити футболку за 165 грн., штани – за 535 грн та шкарпетки, які коштують 25 грн за пару. Скільки пар шкарпеток зможе купити Андрійко?

3. Прочитайте умову. Оберіть, серед запропонованих варіантів, відповідь, яка задовільнить умову.

Славко хоче назбирати за 4 тижні кишенькових грошей та купити книгу, яка коштує 200 грн.

- а. Він має заощаджувати щотижня по 100 грн.
- б. Він має заощаджування щотижня по 50 грн.

4.1. Таблиці для підрахунку

Скільки книг має кожна дитина?

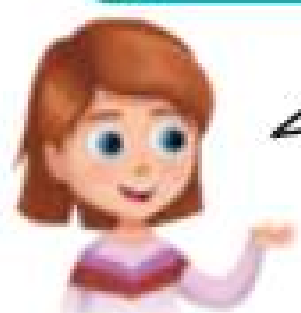
ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Ми використовуємо позначки для запису інформації у таблиці.

Кожна п'ята позначка пишеться через інші чотири лінії

Можна подати інформацію у таблиці за допомогою цифр.

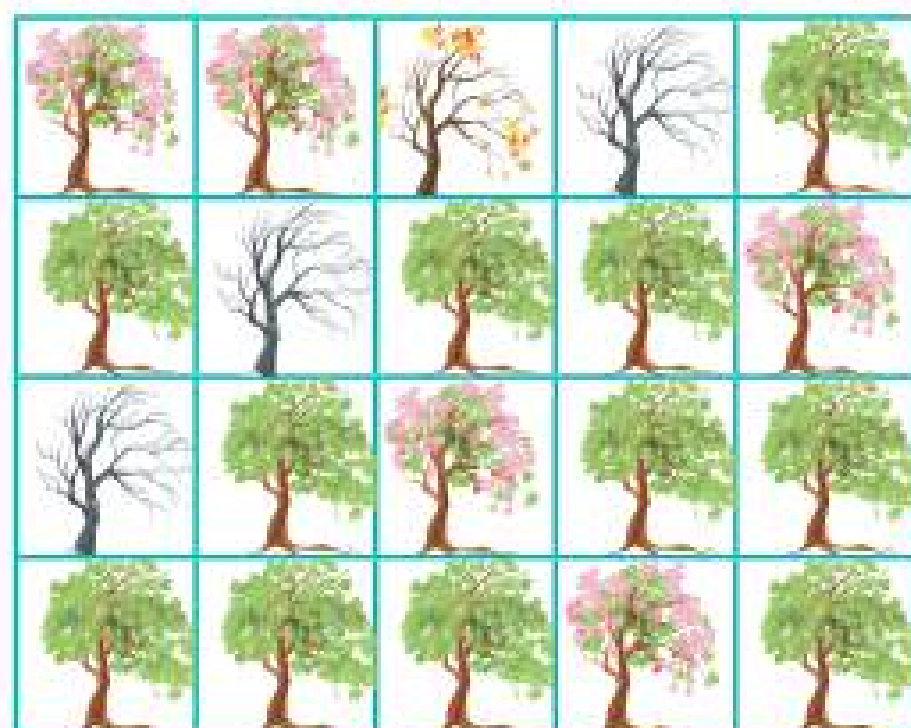

Тепер на питання легше відповісти.

Діти	Кількість
Міка	
Софійка	
Самір	
Оскар	

Діти	Кількість
Міка	2
Софійка	5
Самір	7
Оскар	11

1. Подивіться на малюнок та заповніть таблицю, яка показує, скільки іменинників у різні пори року. Складіть та заповніть схожу таблицю про іменинників свого класу.

Пора року	Кількість
Весна	
Літо	
Осінь	
Зима	

2. Ця таблиця показує, який в учнів фрукт улюблений. Порахуйте позначки та назвіть кількість. Дайте відповіді на запитання.

Улюблений фрукт	Кількість	Число
Апельсин		
Манго		
Яблуко		
Персик		
Ананас		

Ключові слова

підрахунок
позначки
запис
підрахунку
таблиці

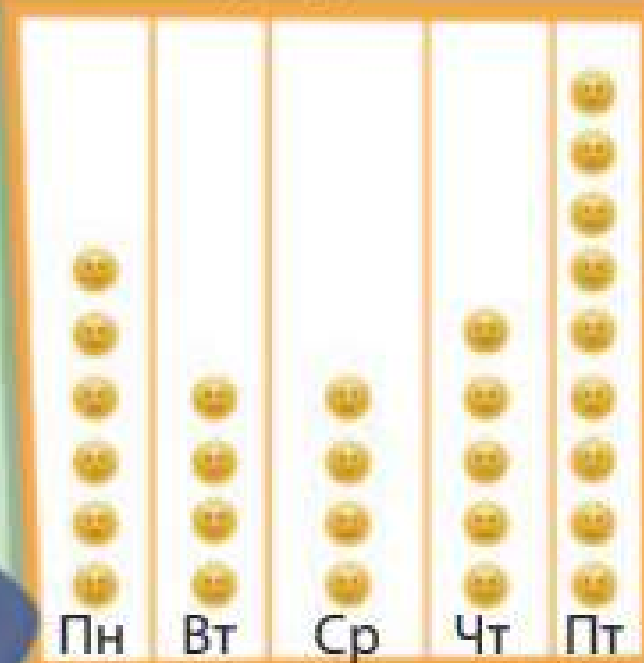
- Скільки учнів обрали яблуко?
- Який фрукт найулюбленіший?
- Скільки всього учнів, які обрали яблуко та ананас?
- На скільки більше учнів люблять манго, ніж яблуко?
- Скільки всього учнів відповіли на запитання?

4.2. Піктограми

Скільки учнів відповіли в опитуванні?

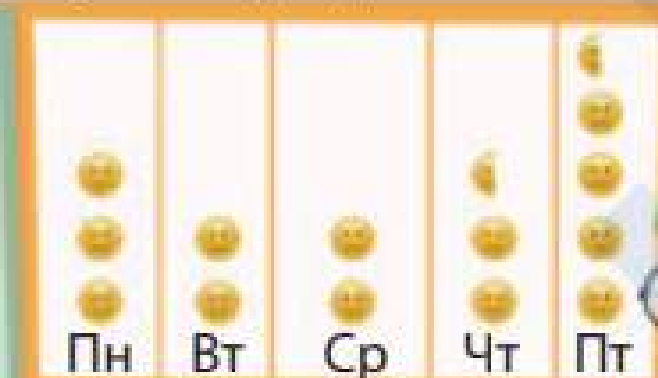
Чому піктограми різні?

Учні, які відвідали бібліотеку

😊 = 1 дитина

Учні, які відвідали бібліотеку

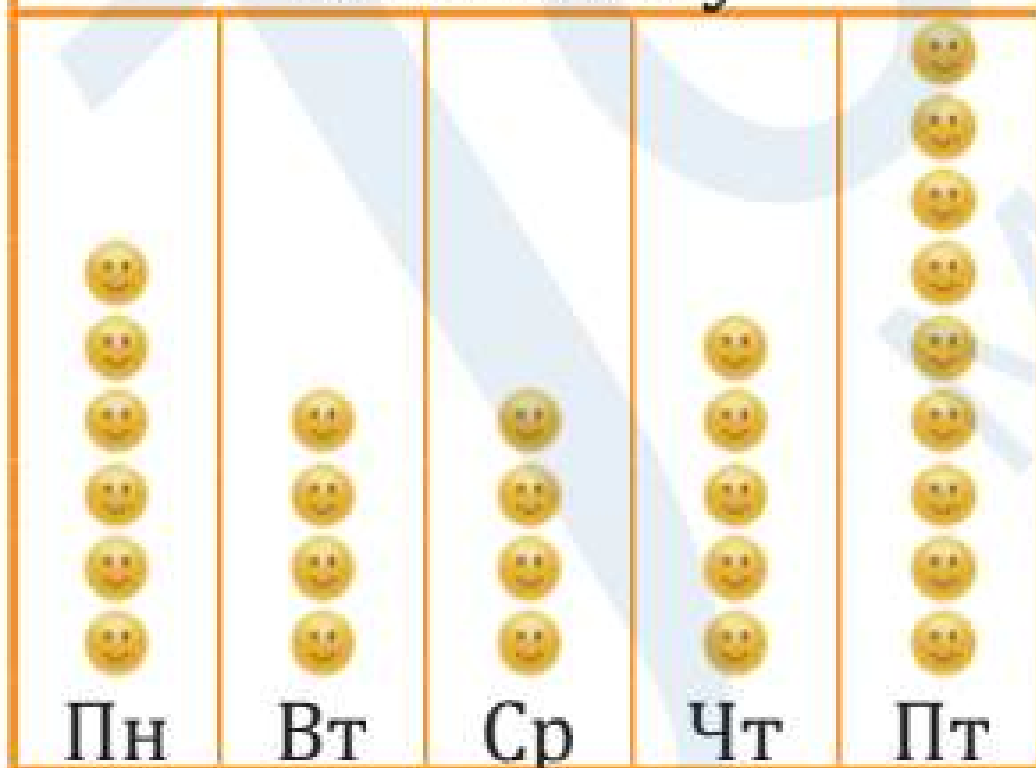

😊 = 2 дитини

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

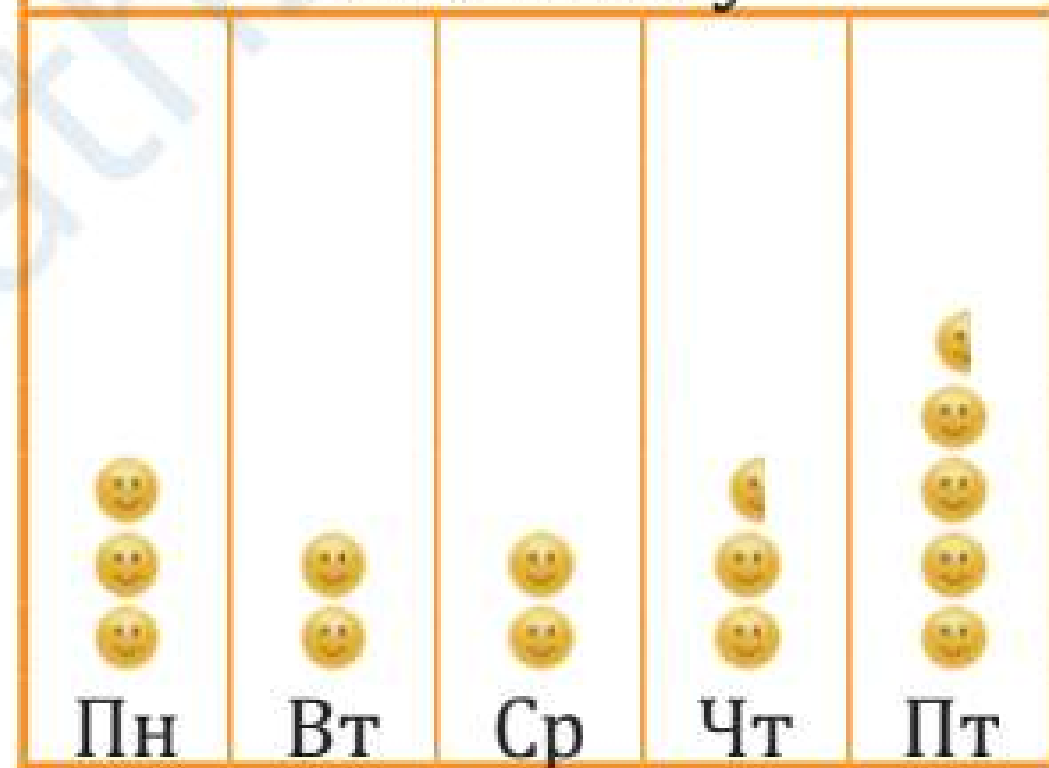
Показати інформацію можна у вигляді **пiктограми**.

Учні, які відвідали бібліотеку

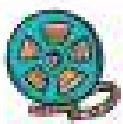
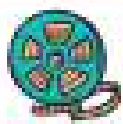
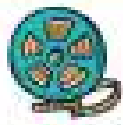
😊 = 1 дитина

Учні, які відвідали бібліотеку

😊 = 2 дитини 😊 = 1 дитина

1. Розгляньте таблицю. Дайте відповіді на запитання.

Фільми, які люблять дивитися учні	
Фантастика	
Комедія	
Фентезі	
Пригоди	
Екшн	

Ключові слова

символи
опитування

 = 2 учні

- Скільки учнів люблять фантастичні стрічки?
- Скільки загалом учнів любить дивитися фентезі та комедії?
- На скільки більше учнів люблять пригоди, ніж екшн?
- Скільки учнів узяли участь в опитуванні?

2. Ця таблиця показує, які шкільні предмети третьокласники вважають нескладними. Розгляньте таблицю. На її основі створіть і заповніть таблицю з піктограмами у зошиті.

Предмет	Кількість
Англійська	12
ЯДС	6
Математика	8
Мистецтво	10
Фізкультура	3

 = 2 учні

Нескладні шкільні предмети				
Англ.	ЯДС	Матем.	Мист.	Фізк.

4.3. Стовпчикова діаграма

Чи однакова кількість червоних і зелених олівців у Андрійка?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

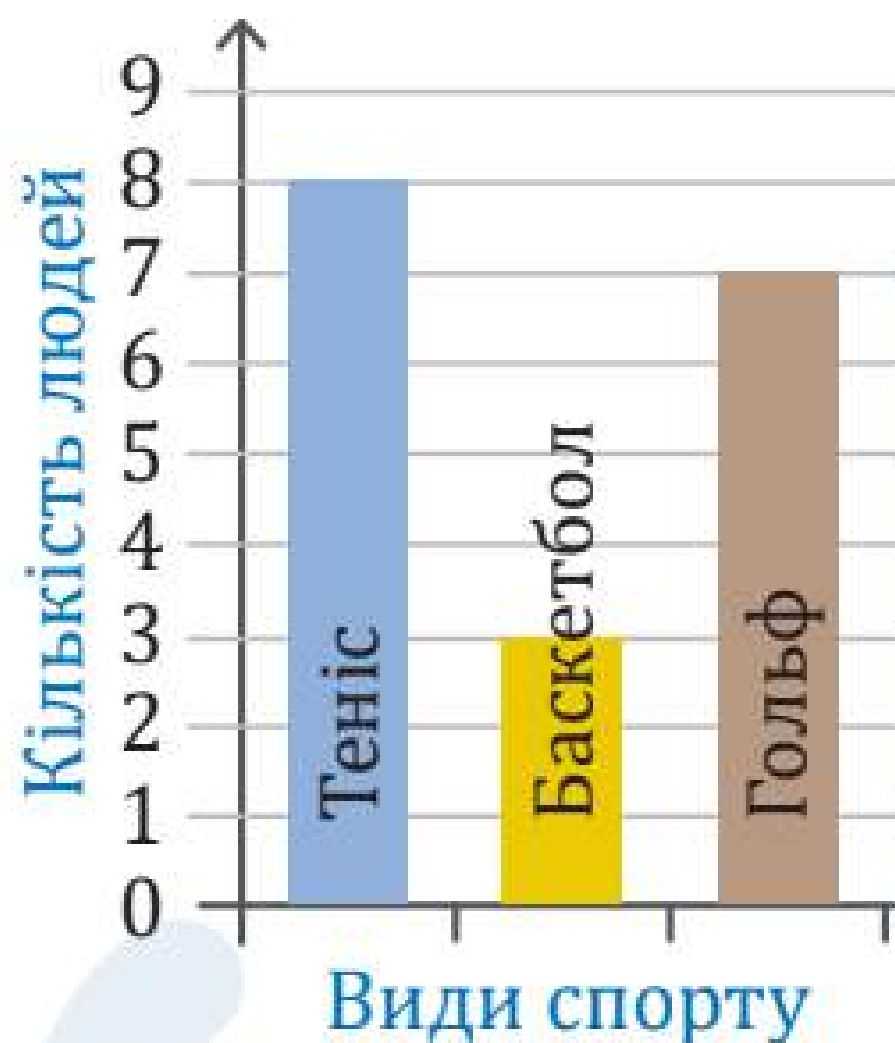
Щоб показати інформацію, можна побудувати **стовпчикову діаграму**. У стовпчиковій діаграмі використовуємо **вертикальну та горизонтальну вісь**.

Кількість кольорових олівців Андрійка

1. Розгляньте стовпчикову діаграму. Дайте відповіді на запитання.

Улюблений олімпійський вид спорту

- Який олімпійський вид спорту найпопулярніший?
- Скільки людей люблять баскетбол?
- На скільки більше людей люблять теніс, ніж баскетбол?
- Скільки людей взяли участь в опитуванні?

2. Розгляньте таблицю музичних уподобань. Створіть стовпчикову діаграму за результатами опитування, поданими у таблиці.

Улюблена музика

Музичні жанри	Кількість
Поп	9
Рок	6
Класика	5
Джаз	6

Ключові слова
стовпчикова діаграма

4.4. Діаграма Керрола

За якими ознаками тварин можна розподілити на групи?

Я бачу багато тварин білого кольору.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Можна використовувати **діаграму Керрола** для розподілу за спільними ознаками.

	Білі	Не білі
Мають 4 лапи		
Не мають 4 лапи		

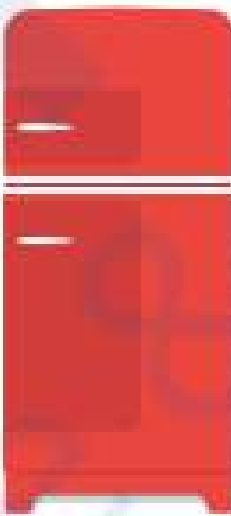
1. Накресліть діаграму Керрола і заповніть її за допомогою буквених позначень об'єктів.

	На кухні	Не на кухні
Важкий		
Не важкий		

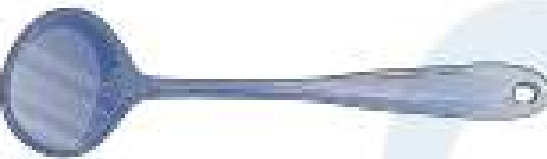
А

Б

В

Г

Д

Е

Ж

2. Накресліть діаграму Керрола та заповніть її числами.

5 49 32 10 27 45 14 30

	Ділиться на 5	Не ділиться на 5
Непарне		
Парне		

3. За якою спільною ознакою згруповані числа? Спробуйте визначити.

_____	_____
4, 8, 16, 20, 24, 40	3, 9, 11, 15, 25, 31

Ключові слова

ознака

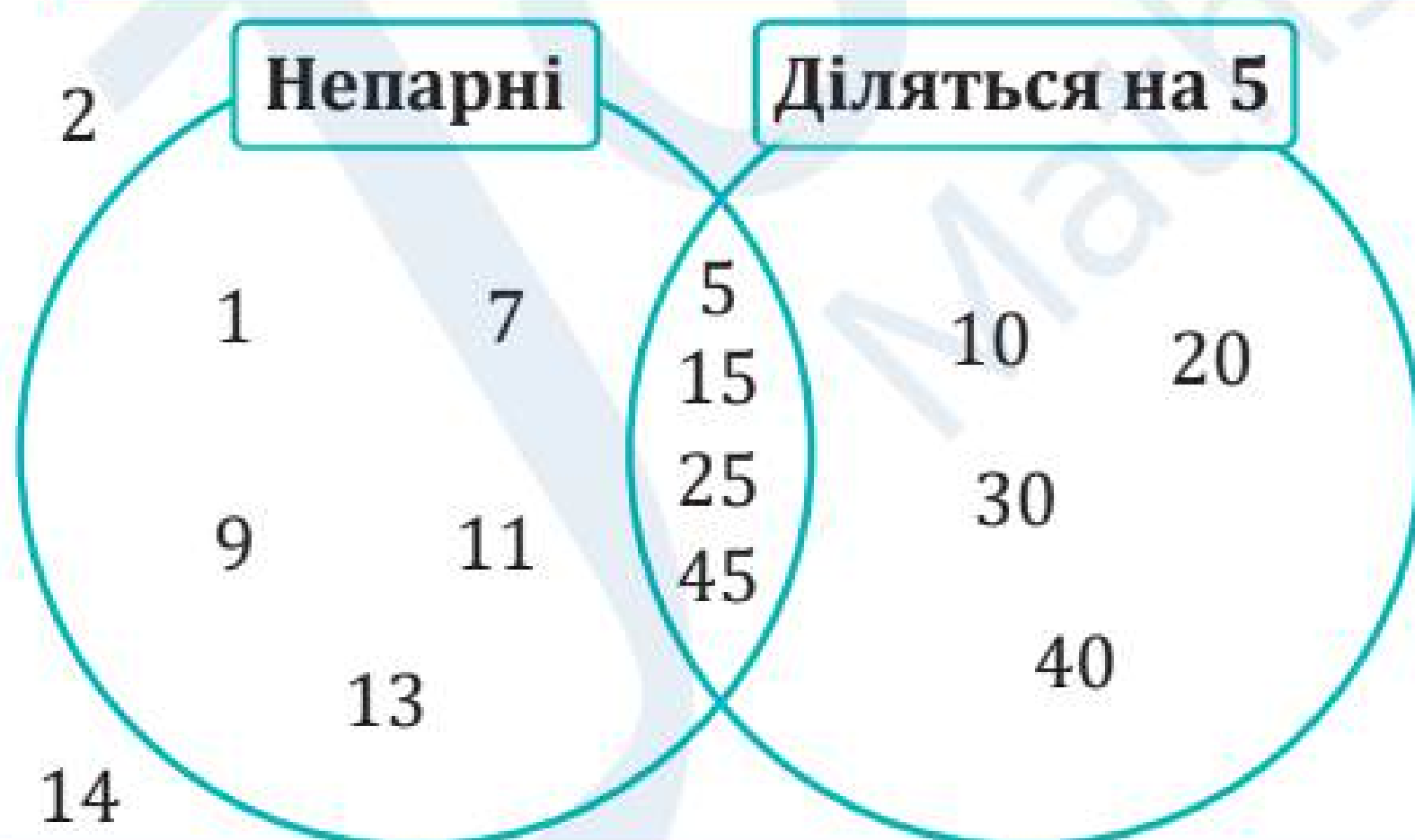
4.5. Діаграма Венна

Яку мітку прикріпити над колом справа?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

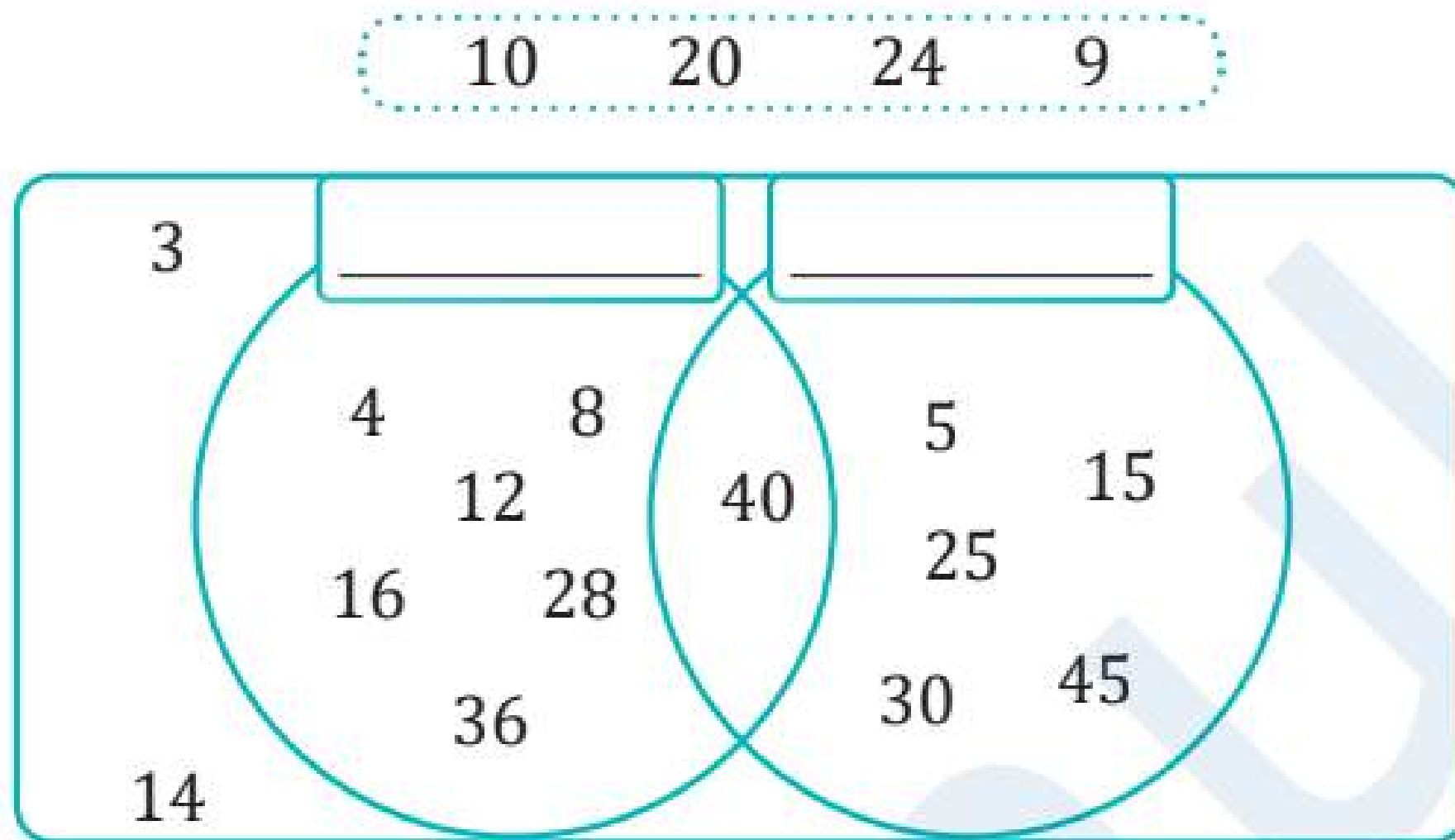
Для розподілу за різними ознаками використовуємо **діаграму Венна**. На діаграмі Венна можемо побачити **спільне** і **відмінне**.

5, 15, 25 і 45
знаходяться
у перетині кіл.

1. Визначте, за якими правилами розподілені числа. Назвіть кожне з кіл. Доповніть діаграму запропонованими числами.

2. Учитель попросив учнів обрати, що їм більше допомагає у розв'язанні задач: короткий запис чи схема. Розгляньте діаграму Венна. Дайте відповіді на запитання.

- а. Що обрала більшість дітей? **Короткий запис / схема**
 б. Скільки учнів обрали короткий запис? **4 / 6**
 в. Скільки учнів обрали обидва варіанти? **4 / 2**
 г. Усі учні обрали короткий запис чи схему? **так / ні**

1. Заповніть таблицю.

Вартість	 315 грн 679 грн	 679 грн 220 грн	 531 грн 220 грн
Заплатили	1000 грн	900 грн	800 грн
Решта			

2. Розгляньте таблицю з піктограмами. За даними таблиці накресліть та заповніть стовпчикову діаграму.

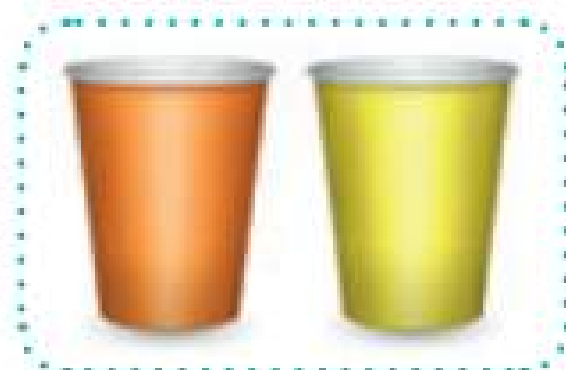
Продали тістечок	
Пн.	
Вт.	
Ср.	
Чт.	
Пт.	

 = 2 тістечка

3. Проведіть опитування серед однокласників та однокласниць, який із зимових видів спорту їм подобається найбільше: спортивна ходьба, катання на лижах, катання на ковзанах, сноубординг. За даними опитування складіть та заповніть таблицю.

Сьогодні ви створите макет приладу, який здається нам уже настільки звичним, що ми навіть не замислюємося про його появу і роль у нашому житті. Цей прилад – **на-ручний годинник**.

паперова
склянка

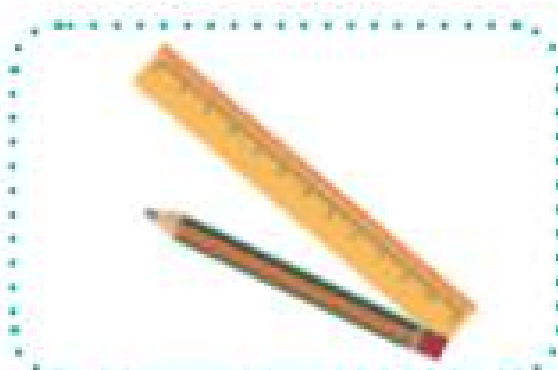
братси

ножиці, клей

маркери або
фломастери

простий олі-
вець, лінійка

прикраси,
блискітки

1. Поставте склянку дном догори. Дно – це циферблат. За допомогою олівця зверху і донизу проведіть дві лінії на відстані 3-4 см одна від одної. Зробіть такі ж дії на протилежному боці склянки.
2. Зробіть надрізи по лініям до краю склянки. Підніміть смужки угору – це будуть ручки годинника.
3. Бокові частини склянки, що залишилися, відріжте як можна ближче до краю.
4. З відрізаних шматочків виріжте дві стрілки: годинникову та хвилинну.
5. На циферблаті напишіть цифри. Для зручності почніть із цифр 12, 3, 6, 9. Скористайтесь макетом годинника, щоб правильно відтворити циферблат.
6. Складіть стрілки одна на одну, прикріпіть їх за допомогою брадса до циферблату.

5.1. Множення на 10 і 100. Ділення на 10 і 100

Скільки всього ручок і кольорових олівців?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб **помножити** будь-яке число на **10**, справа від цього числа потрібно дописати **нуль**, а при **множенні** на **100** – два нулі.

$\cdot 10 =$

$1 \text{ од.} \cdot 10 = 1 \text{ дес.}$

$\cdot 10 =$

$1 \text{ дес.} \cdot 10 = 1 \text{ с.}$

$\cdot 10 =$

$1 \text{ с.} \cdot 10 = 1 \text{ т.}$

Сотні	Десятки	Одиниці
2	4	0

$\cdot 10 \rightarrow$

1. Запишіть вирази, знайдіть їх значення, користуючись підказками.

а.

С.	Дес.	Од.
		7
$\cdot 10 \rightarrow$		

в.

С.	Дес.	Од.
	4	3
$\cdot 10 \rightarrow$		

б.

С.	Дес.	Од.
	1	6
$\cdot 10 \rightarrow$		

г.

С.	Дес.	Од.
	3	0
$\cdot 10 \rightarrow$		

2. Назвіть відсутні числа у квадратах.

42		28
30		20
4	16	

$\longleftrightarrow \cdot 10$
 $\longleftrightarrow : 10$

	560	
300	120	
		70

3. Знайдіть значення виразів.

а. $4 \cdot 100 =$

г. $700 : 100 =$

ж. $1000 : 100 =$

б. $12 \cdot 10 =$

д. $3 \cdot 100 =$

и. $92 \cdot 10 =$

в. $500 : 10 =$

е. $340 : 10 =$

к. $850 : 10 =$

4. Розв'яжіть задачу.

У коробці 15 пончиків. Скільки пончиків у 10 таких коробках?

5.2. Множення і ділення круглих чисел

Як дівчаткам швидко порахувати кількість олівців?

Скільки ж
усього олівців?

Я принесла 6 пачок
олівців по 20 штук.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб помножити/поділити кругле число на одноцифрове:

- 1) замінюємо кругле число десятками/сотнями;
- 2) множимо/ділимо число десятків/сотень на одноцифрове число, одержуємо десятки/сотні;
- 3) результат записуємо в одиницях.

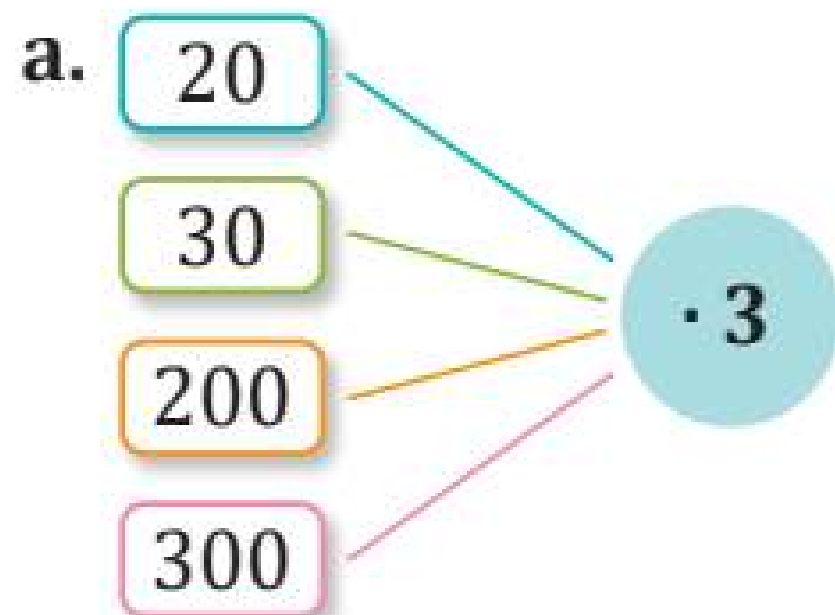
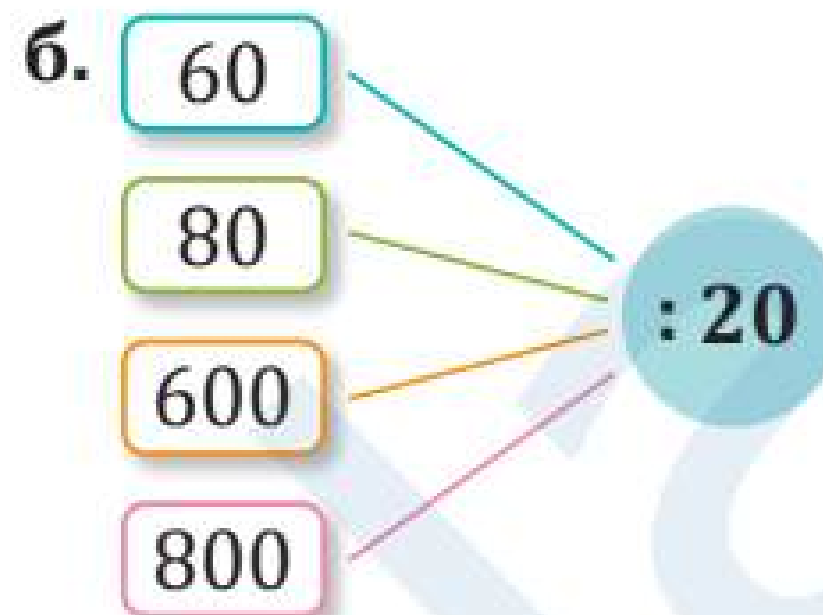
$$20 \cdot 6 = 2 \text{ дес.} \cdot 6 = 12 \text{ дес.} = 120 \text{ олівців}$$

При діленні круглого числа на кругле можна використати прийом укрупнення розрядних одиниць:

- 1) замінюємо круглі числа десятками/сотнями;
- 2) ділимо десятки/сотні – одержуємо результат.

$$120 : 20 = 12 \text{ дес.} : 2 \text{ дес.} = 6 \text{ пачок}$$

1. Обчисліть.

2. Знайдіть значення виразів. Поясніть, чим відрізняються значення добутків у кожному рядку?

а. $40 \cdot 2 =$ д. $400 \cdot 2 =$

б. $50 \cdot 2 =$ е. $500 \cdot 2 =$

в. $30 \cdot 2 =$ ж. $300 \cdot 2 =$

г. $20 \cdot 2 =$ и. $200 \cdot 2 =$

Ключові слова
укрупнення
розрядних одиниць

3. Розв'яжіть рівняння.

а. $x : 5 = 50$

б. $a \cdot 300 = 900$

в. $c : 20 = 4$

4. Розв'яжіть задачі.

а. На консервному заводі виготовили 150 л томатного соку. У трилітрові банки розлили 30 л соку, а решту – в банки по 2 л. Скільки всього банок одержали з томатним соком?

б. У гаманці було 800 грн. Купили насос для футбольного м'яча і розрахувалися за нього трьома банкнотами по 100 грн кожна і двома – по 200 грн. Скільки грошей залишилося в гаманці?

5.3. Розподільний закон множення відносно додавання

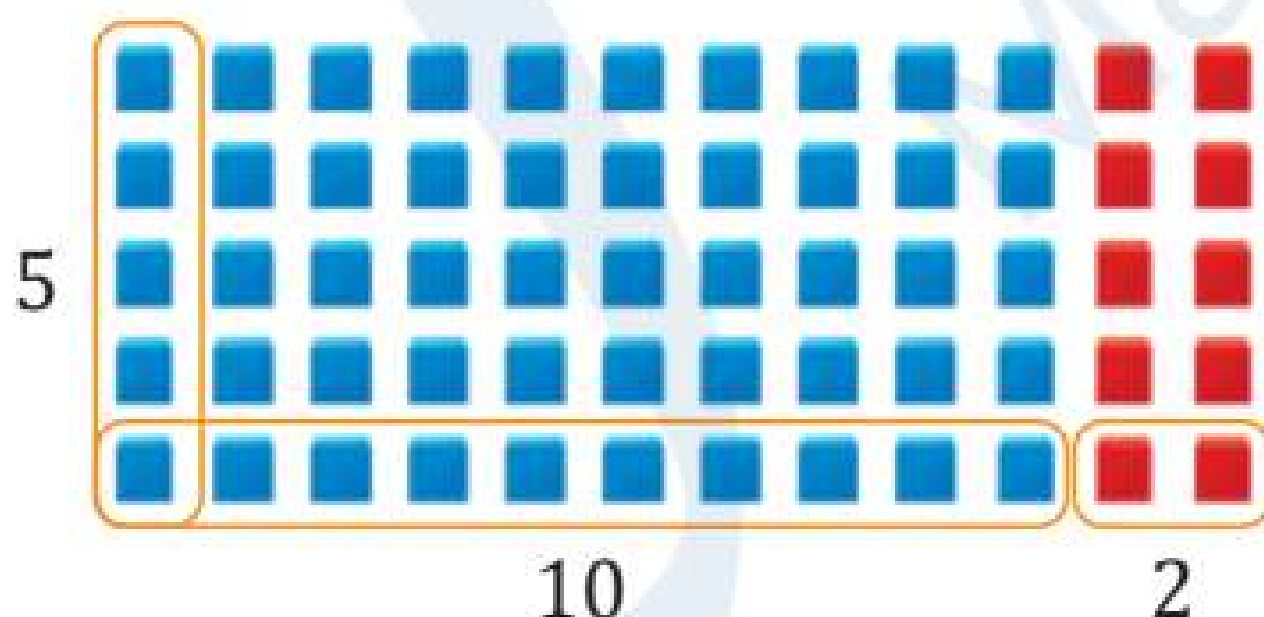
Як швидко порахувати кубики?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб **помножити суму на число**, можна помножити на це число кожний доданок і отримані добутки додати.

$(a + b) \cdot c = a \cdot c + b \cdot c$ – розподільний закон множення відносно додавання.

$$\begin{aligned} 12 \cdot 5 &= 10 \cdot 5 + 2 \cdot 5 \\ &= 50 + 10 \\ &= 60 \end{aligned}$$

1. Пригадайте таблицю множення, запишіть вирази та знайдіть їх значення.

·	2	3	4	5	6	9
4						
8						
10						

2. Визначте, скільки всього фігур на малюнках. Запишіть вирази до кожного з малюнків.

а.

г.

б.

в.

3. Знайдіть значення виразів, застосовуючи розподільний закон множення відносно додавання.

а. $(10 + 4) \cdot 5 =$

в. $(20 + 6) \cdot 3 =$

д. $(200 + 2) \cdot 4 =$

б. $(9 + 2) \cdot 10 =$

г. $(3 + 6) \cdot 100 =$

е. $(7 + 10) \cdot 6 =$

4. Розв'яжіть задачу.

У книгарні підготували 9 пакетів з книгами для дітей молодшого шкільного віку та 7 пакетів з книгами для дітей старшого шкільного віку, по 6 книг у кожному пакеті. Скільки всього книг підготували у книгарні?

5.4. Множення виду $24 \cdot 5$

Скільки всього наліпок у Андрійка?

У моєму альбомі 24 сторінки. На кожній сторінці по 5 наліпок.

За моїм припущенням у тебе понад 100 наліпок.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб помножити двоцифрове число на одноцифрове треба:

Крок 1

Розкласти двоцифрове число на суму розрядних доданків.

Крок 2

Помножити кожен з доданків на одноцифрове число.

Крок 3

Отримані добутки додати.

$$24 \cdot 5 = 20 \cdot 5 + 4 \cdot 5 = 100 + 20 = 120 \text{ наліпок}$$

$$20 + 4$$

$$24 = 2 \text{ дес.} + 4 \text{ од.}$$

1. Поміркуйте, як розклали множники у виразах. Поеднайте частини виразів та запишіть їх значення.

$30 \cdot 4$	$9 \cdot 10 \cdot 2$	140
$2 \cdot 80$	$3 \cdot 10 \cdot 4$	180
$7 \cdot 20$	$7 \cdot 2 \cdot 10$	160
$90 \cdot 2$	$2 \cdot 8 \cdot 10$	120

Від перестановки множників добуток не змінюється!

2. Знайдіть значення виразів.

а. $54 \cdot 3 = 50 \cdot 3 + 4 \cdot 3 = 150 + 12 = 162$

$50 + 4$

б. $26 \cdot 4 =$

г. $28 \cdot 2 =$

е. $17 \cdot 6 =$

и. $93 \cdot 5 =$

в. $13 \cdot 5 =$

д. $26 \cdot 8 =$

ж. $61 \cdot 2 =$

к. $34 \cdot 3 =$

3. Розв'яжіть задачу. Складіть можливі обернені задачі до даної.

Андрійко з бабусею хочуть купити букет із 7 квіток. Кожна квітка коштує 43 грн. Скільки гривень вони мають заплатити за букет?

4. Розв'яжіть задачу.

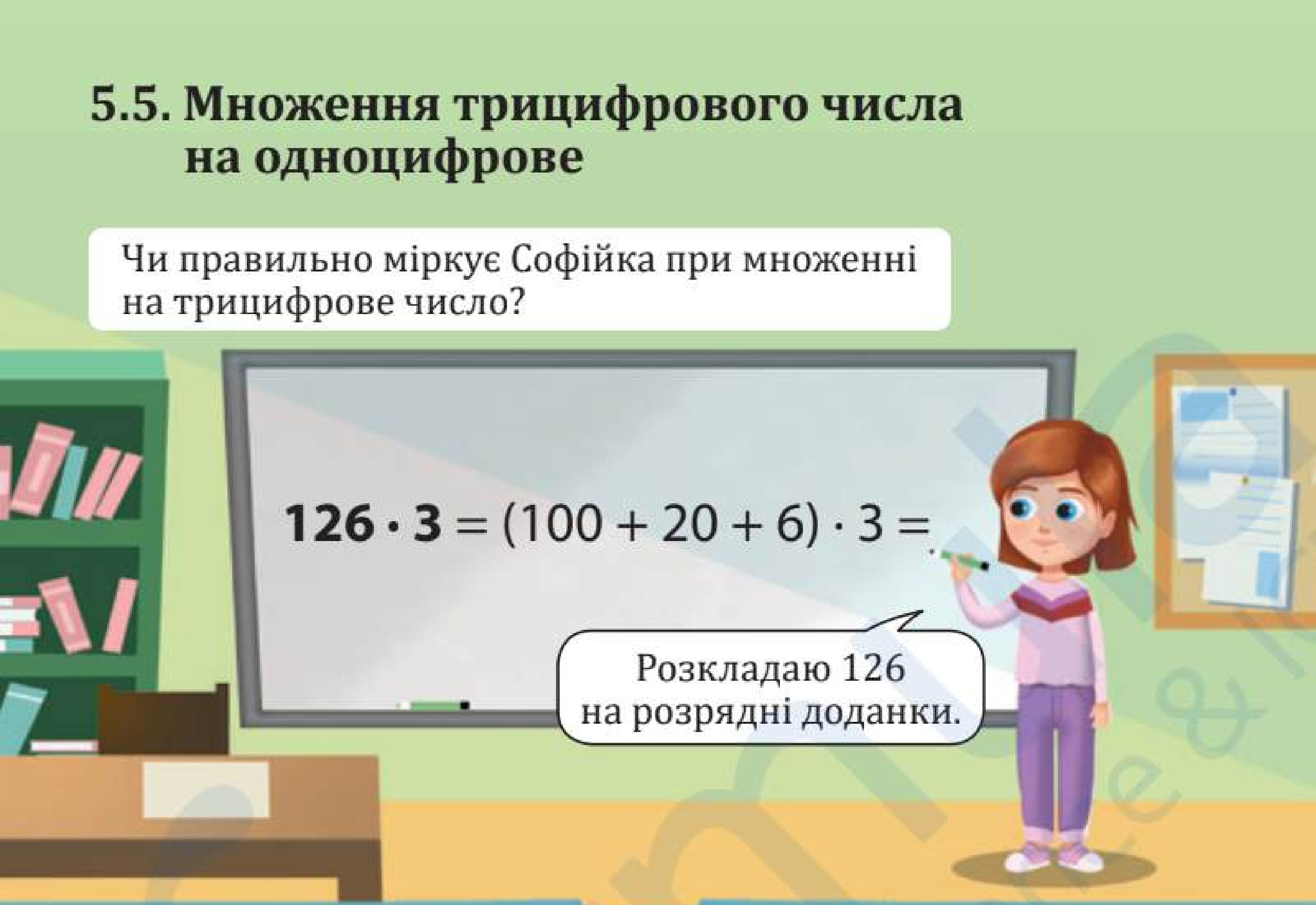
У Саміра є 3 банкноти по 100 грн та 6 банкнот по 50 грн. Скільки всього грошей у Саміра?

$$\left. \begin{array}{l} \text{I} - ?, 3 \text{ банкноти по } 100 \text{ грн} \\ \text{II} - ?, 6 \text{ банкнот по } 50 \text{ грн} \end{array} \right\} ?$$

Ключові слова
сума розрядних доданків

5.5. Множення трицифрового числа на одноцифрове

Чи правильно міркує Софійка при множенні на трицифрове число?

$126 \cdot 3 = (100 + 20 + 6) \cdot 3 =$

Розкладаю 126 на розрядні доданки.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб помножити трицифрове число на одноцифрове треба:

Крок 1

Розкласти трицифрове число на суму розрядних доданків.

Крок 2

Помножити кожен із доданків на одноцифрове число.

Крок 3

Отримані добутки додати.

$$126 \cdot 3 = 100 \cdot 3 + 20 \cdot 3 + 6 \cdot 3 = 300 + 60 + 18 = 378$$

$$100 + 20 + 6$$

1. Розкладіть числа на розрядні доданки.

406 459 316 507 218 805

2. Знайдіть значення виразів, використовуючи розподільний закон множення відносно додавання.

а. $(30 + 6) \cdot 3 =$

б. $4 \cdot (40 + 2) =$

в. $(60 + 4) \cdot 2 =$

3. Обчисліть перший вираз, розклавши перший множник на розрядні доданки. Використовуйте одержаний результат, щоб обчислити решту виразів усно.

а. $125 \cdot 3 = (100 \cdot 5) + (20 \cdot 5) + (3 \cdot 5) =$

$100 + 20 + 5$

б. $325 \cdot 3 =$

г. $135 \cdot 3 =$

е. $125 \cdot 2 =$

и. $125 \cdot 1 =$

в. $3 \cdot 125 =$

д. $125 \cdot 4 =$

ж. $105 \cdot 3 =$

к. $126 \cdot 3 =$

4. Знайдіть значення виразів.

а. $137 \cdot 4 =$

в. $127 \cdot 6 =$

д. $335 \cdot 3 =$

ж. $231 \cdot 3 =$

б. $201 \cdot 5 =$

г. $182 \cdot 2 =$

е. $274 \cdot 2 =$

и. $161 \cdot 4 =$

5. Складіть короткий запис. Розв'яжіть задачу.

У спортивному магазині придбали 3 м'ячі по 246 грн та 3 скакалки по 79 грн. Скільки грошей витратили на покупку м'ячів та скакалок?

6. Оберіть правильну відповідь.

а. $137 \cdot 5$ 170 / 175 / 190

в. $214 \cdot 3$ 640 / 642 / 612

б. $56 \cdot 5$ 250 / 260 / 280

г. $310 \cdot 3$ 930 / 660 / 990

5.6. Сполучний закон множення

Чи будуть однаковими результати, якщо різний порядок дій?

$$(3 \cdot 2) \cdot 4 =$$

$$3 \cdot (2 \cdot 4) =$$

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб добуток двох множників помножити на третій множник, можна перший множник помножити на добуток другого і третього множників. Це **сполучний закон множення**.

$$(a \cdot b) \cdot c = a \cdot (b \cdot c)$$

$$(3 \cdot 2) \cdot 4 = 24$$

$$3 \cdot (2 \cdot 4) = 24$$

Значення добутку не залежить від того, як згруповані множники.

1. Розгляньте, як обчислили загальну масу цукерок у коробці, застосувавши сполучний закон множення, якщо маса кожної цукерки – 8 г.

а. $(5 \cdot 8) \cdot 4 = 160$ (г)

б. $(5 \cdot 4) \cdot 8 = 160$ (г)

2. Поставте дужки так, щоб обчислювати було простіше. Знайдіть значення виразів.

а. $2 \cdot 4 \cdot 5 =$

г. $2 \cdot 6 \cdot 5 =$

ж. $3 \cdot 5 \cdot 4 =$

б. $7 \cdot 2 \cdot 5 =$

д. $2 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 6 =$

и. $4 \cdot 5 \cdot 7 =$

в. $8 \cdot 2 \cdot 5 =$

е. $2 \cdot 2 \cdot 5 \cdot 5 =$

к. $6 \cdot 5 \cdot 2 =$

3. Розв'яжіть задачу двома способами, використавши сполучний закон множення.

Будинок має 6 поверхів. На кожному поверсі по 3 квартири, у кожній квартирі по 2 кімнати. Скільки всього кімнат має будинок?

4. Знайдіть значення виразів, застосовуючи вивчені закони множення (переставний, розподільний, сполучний).

а. $4 \cdot 12 =$

в. $5 \cdot 9 =$

д. $5 \cdot 8 \cdot 2 =$

б. $(20 + 7) \cdot 6 =$

г. $4 \cdot 10 \cdot 3 =$

е. $8 \cdot (10 + 5) =$

5. Попрацюйте у парах. Знайдіть пропущені числа, щоб відновити рівності.

а. $540 - \bullet = 40$

г. $7 + 7 + 7 + 7 = 7 \cdot \bullet$

б. $\bullet \cdot 120 = 0$

д. $20 \cdot \bullet = 180$

в. $320 + \bullet = 1000$

е. $3 \cdot (5 \cdot 4) = \bullet \cdot (5 \cdot 3)$

5.7. Задачі на спільну роботу та обернені до них

Скільки дощечок діти пофарбують за 2 год, якщо будуть працювати разом?

Я пофарбував 40 дощечок за годину.

А я значно менше.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Задачі на спільну роботу – це задачі, у яких описана ситуація про роботу, яку виконує декілька виконавців. У таких задачах є три взаємопов'язані величини: продуктивність праці, час роботи та загальний виробіток.

	Прод. праці	Час роботи	Заг. виробіток
I	40 д.		
II	12 д.		
I та II	?	2 год	?

1) $40 + 12 = 52$ (д.) – продуктивність праці двох дітей;

2) $52 \cdot 2 = 104$ (д.)

Відповідь: 104 дощечки пофарбують за 2 години разом.

1. Розв'яжіть задачу.

- а. Тато миє за хвилину 4 тарілки, а Славко – 2 тарілки. Скільки тарілок вони помиють за 5 хв, працюючи разом з такою ж продуктивністю?

	Прод. праці	Час роботи	Заг. виробіток
I	4 т.		
II	2 т.		
I та II	?	5 хв	?

- б. Складіть та розв'яжіть обернені задачі до попередньої, користуючись коротким записом.

	Прод. праці	Час роботи	Заг. виробіток
I	4 т.		
II	2 т.		
I та II	?	?	30 т.

	Прод. праці	Час роботи	Заг. виробіток
I	? т.		
II	2 т.		
I та II	?	5 хв	30 т.

2. Розв'яжіть задачу.

Один перукар може зробити 3 зачіски за 6 год, а другий – за 3 год. Скільки вони зможуть зробити зачісок за 2 год, працюючи разом?

5.8. Ділення суми на число

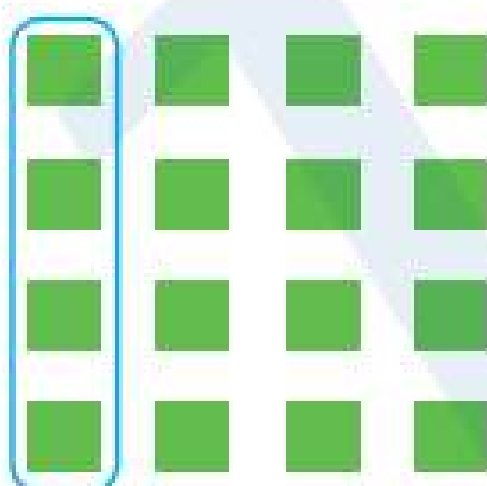
Чи правильно міркує Самір?

Ми можемо кожен із доданків поділити на 4!

$$(16 + 8) : 4 =$$

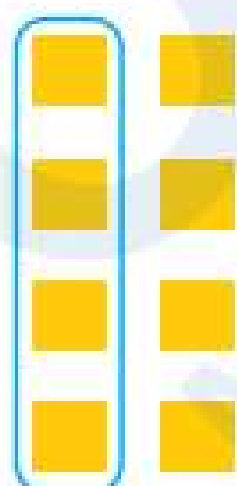
ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

$$(a + b) : c = a : c + b : c$$

$$16 : 4 = 4$$

+

$$8 : 4 = 2$$

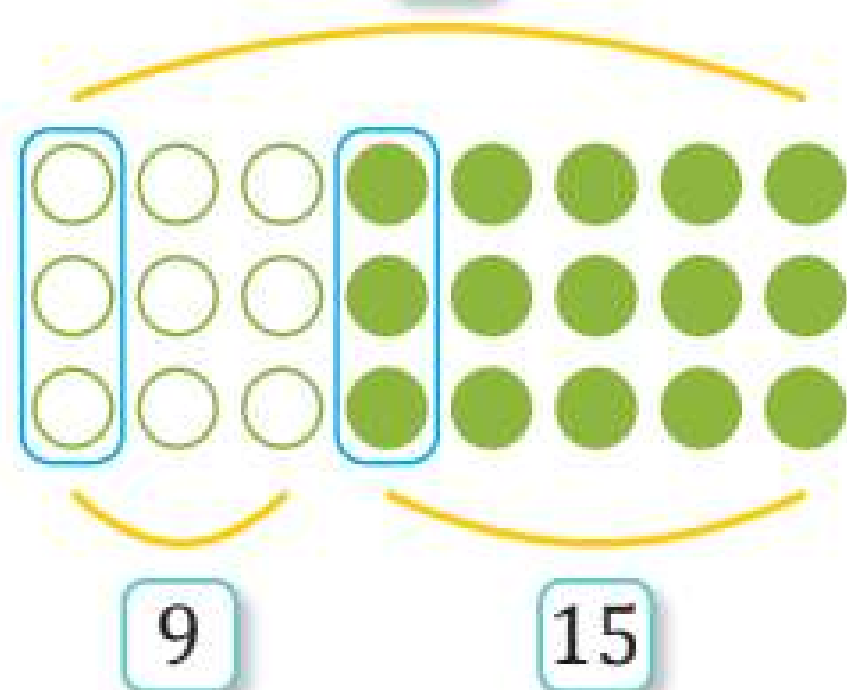
$$(16 + 8) : 4 = 16 : 4 + 8 : 4 = 4 + 2 = 6$$

На 0 ділити не можна!

1. Складіть вирази за малюнками, знайдіть їх значення.

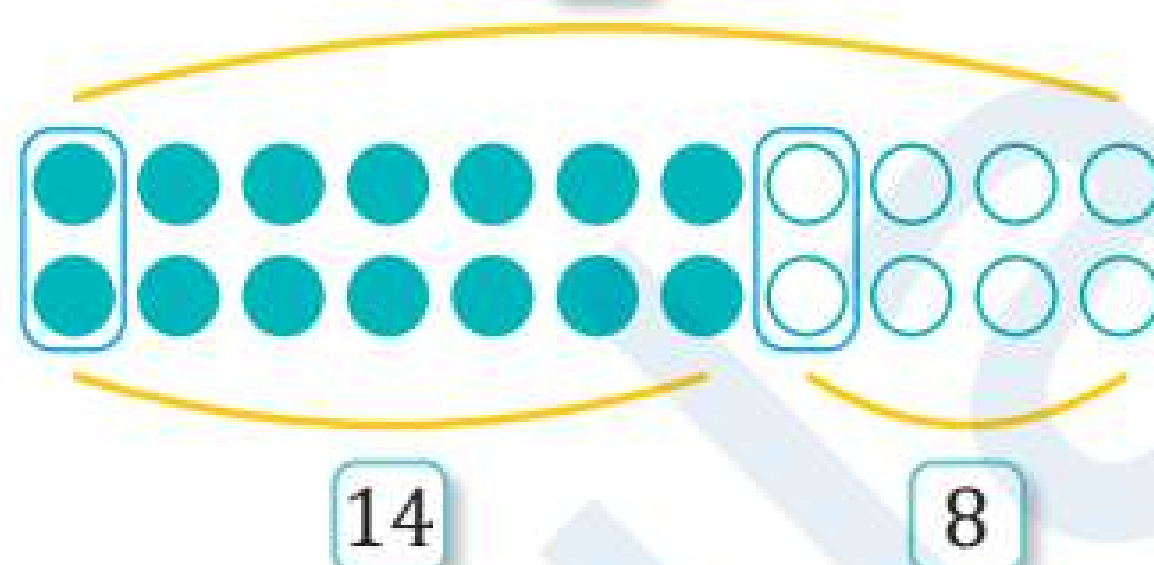
а.

24

б.

22

2. Виконайте обчислення.

а. $(6 + 8) : 2 =$

в. $(35 + 45) : 5 =$

д. $(20 + 18) : 2 =$

б. $(15 + 9) : 3 =$

г. $(18 + 24) : 6 =$

е. $(14 + 28) : 7 =$

3. Знайдіть значення виразів, замінивши ділене сумою зручних доданків.

а. $54 : 3 =$

в. $90 : 5 =$

д. $64 : 4 =$

ж. $78 : 6 =$

б. $39 : 3 =$

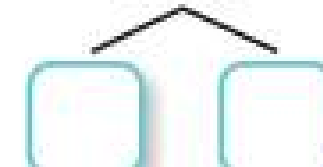
г. $56 : 4 =$

е. $75 : 5 =$

и. $52 : 4 =$

4. Розв'яжіть задачу.

На уроці фізкультури було 14 дівчаток і 10 хлопчиків. Для гри вони поділилися на дві однакові команди. Скільки гравців у кожній команді?

Ключові слова
ділення суми
на число

5.9. Ділення виду $36 : 3$, $42 : 3$

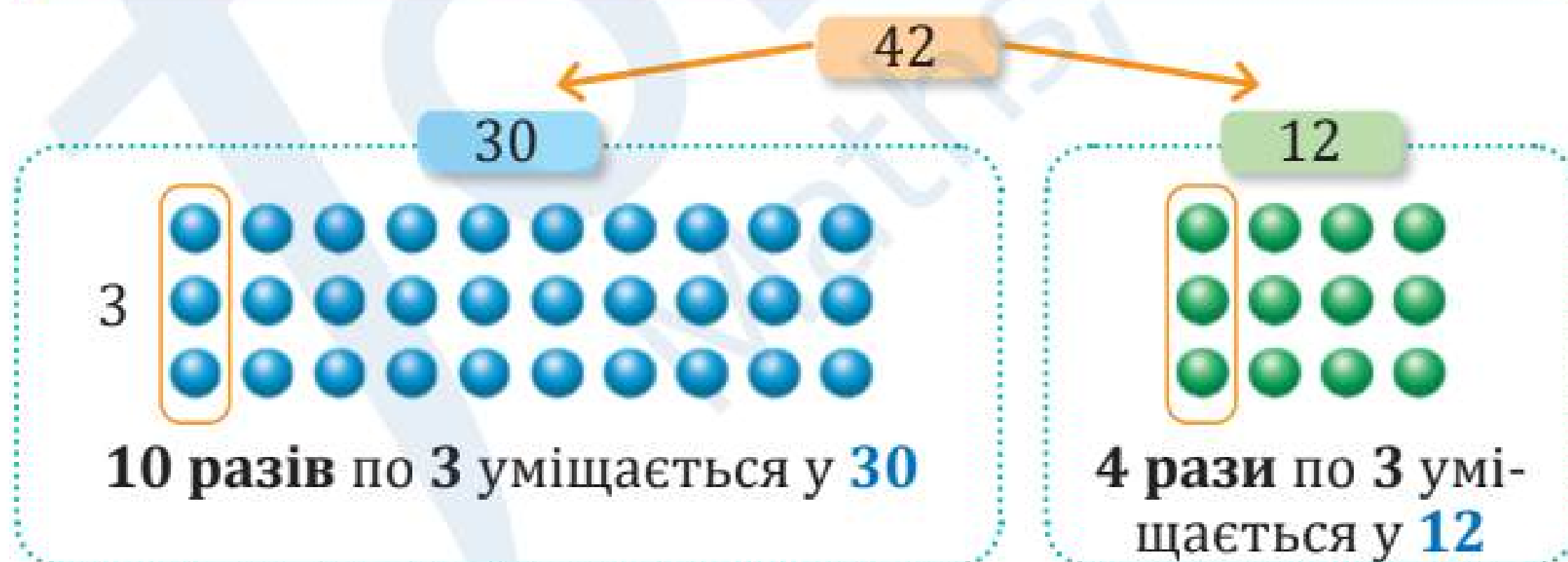
Скільки кульок покладе Міка у кожен банку?

У коробці 42 кульки.
Я поділю їх порівну
на 3 банки.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Потрібно замінити ділене сумою зручних доданків так, щоб доданки ділилися на дільник **націло**.

$$42 : 3 = 30 : 3 + 12 : 3 = 10 + 4 = 14$$

1. Знайдіть пропущений компонент.

а. $45 : \square = 9$

в. $36 : 4 = \square$

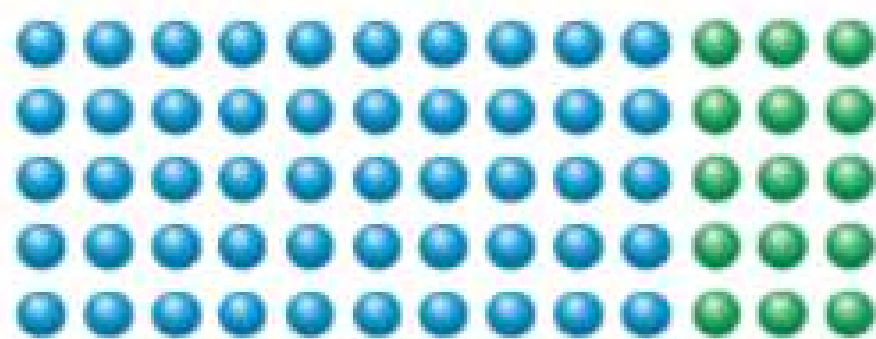
д. $27 : 3 = \square$

б. $60 : \square = 10$

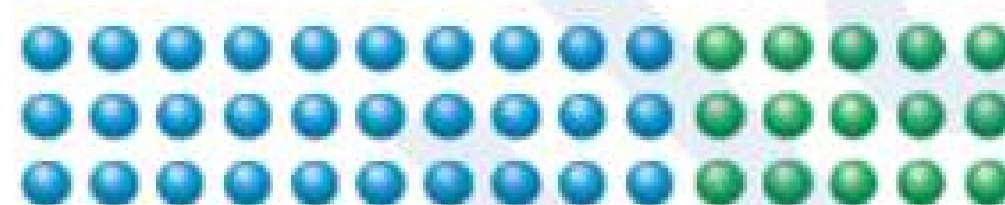
г. $\square : 5 = 6$

е. $54 : 9 = \square$

2. Розгляньте малюнки. Доповніть речення.

А

Б

У 50 уміщається разів по 5.

У 15 уміщається разів по 5.

Отже, у 65 уміщається разів по 5.

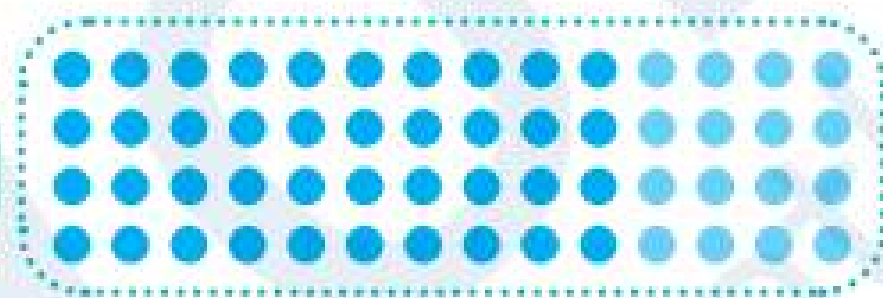
У 30 уміщається разів по 3.

У 15 уміщається разів по 3.

Отже, у 45 уміщається разів по 5.

3. Знайдіть значення виразів.

а. $56 : 4$

$= 40 : 4 + 16 : 4 = 10 + 4 = 14$

б. $32 : 2 =$

г. $48 : 3 =$

е. $57 : 3 =$

и. $96 : 8 =$

в. $72 : 6 =$

д. $63 : 3 =$

ж. $62 : 2 =$

к. $64 : 4 =$

4. Розв'яжіть задачу двома способами.

У магазині техніки розклали на 4 полиці 32 телефони та 12 ноутбуків. Скільки телефонів та ноутбуків на одній полиці?

5.10. Ділення виду $420 : 20$

Скільки пеналів потрібно Андрійку, щоб розкласти усі олівці?

У кожен пенал поклади по 20 олівців.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Використовуємо спосіб укрупнення розрядних одиниць

$$420 : 20 = 42 \text{ дес.} : 2 \text{ дес.}$$

та прийом ділення на основі розподільного закону додавання відносно ділення.

$$42 \text{ дес.} = (40 + 2) : 2 = 40 : 2 + 2 : 2 = 20 + 1 = 21 \text{ пенал}$$

1. Запишіть загальну кількість десятків у числах.

$$640 = 64 \text{ дес.}$$

120 810 560 480 320 490 170 740 930 650

2. Знайдіть значення часток, використовуючи прийом укрупнення розрядних одиниць.

а. $680 : 40 =$

г. $960 : 80 =$

ж. $780 : 30 =$

б. $840 : 70 =$

д. $850 : 50 =$

и. $960 : 40 =$

в. $980 : 70 =$

е. $340 : 20 =$

к. $450 : 30 =$

3. Запишіть всі можливі вирази із числами 780, 60, 13.

4. Розв'яжіть рівняння.

а. $840 : x = 60$

б. $x \cdot 50 = 650$

в. $380 : x = 20$

5. Розв'яжіть задачі. Складіть та розв'яжіть обернені задачі.

а. Яка ціна однієї лінійки, якщо 30 лінійок коштують 480 грн?

б. Периметр квадрата 560 м. Чому дорівнює довжина сторони квадрата?

6. Складіть задачу за даними таблиці. Розв'яжіть її.

Ціна (грн)	Кількість (шт.)	Вартість (грн)
однакова	7	?
однакова	4	520

5.11. Ділення чисел способом добору частки

Як результати таблиці множення допоможуть знайти частки?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Крок 1

Потрібно дібрати такі числа, які при множенні на одиниці дільника дають результат, що закінчується одиницями діленого.

Крок 2

Помножити підібрані числа на дільник.

Крок 3

Обрати число, яке задовільняє результат.

$$36 : 12 = ?$$

- 1) 3, 8
- 2) $3 \cdot 12 = 36$; $8 \cdot 12 = 96$
- 3) $36 : 12 = 3$

$$72 : 18 = ?$$

- 1) 4, 9
- 2) $4 \cdot 18 = 72$; $9 \cdot 18 = 162$
- 3) $72 : 18 = 4$

1. Знайдіть значення часток способом добору.

а. $48 : 12 =$

в. $72 : 18 =$

д. $56 : 14 =$

ж. $57 : 19 =$

б. $75 : 25 =$

г. $72 : 24 =$

е. $60 : 12 =$

и. $45 : 15 =$

2. Знайдіть значення часток. Виконайте перевірку множенням.

а. $150 : 30 =$

г. $75 : 5 =$

ж. $98 : 49 =$

б. $360 : 20 =$

д. $60 : 4 =$

и. $90 : 15 =$

в. $420 : 30 =$

е. $87 : 3 =$

к. $100 : 25 =$

3. Розв'яжіть задачі. Складіть та розв'яжіть обернені задачі.

а. В Андрійка 84 грн. Скільки зошитів по 12 грн він зможе купити?

б. Скільки пачок вологого корму для котів можна придбати на 95 грн, якщо одна пачка коштує 19 грн?

в. Папір розклали у 4 контейнери по 125 аркушів у кожен. Скільки аркушів паперу було спочатку?

4. Розв'яжіть задачу.

Садівник за годину роботи обробляє від шкідників 75 дерев, а його учень – 40 дерев. Скільки дерев за 4 год зможуть обробити садівник з учнем, якщо працювати-муть разом?

5. Попрацюйте у парах. Запишіть та обчисліть вираз.

Оскар задумав число, помножив його на 7, результат поділив на 42, одержану частку помножив на 100, результат поділив на 20 і отримав 10. Яке число задумав Оскар?

5.12. Ділення з остачею

Скільки бананів залишиться?

У мене 21 банан.
Цікаво, по скіль-
ки отримає кож-
на мавпочка?

А у мене
9 морквин.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

21 ділимо на 5 груп. У кожній групі по 4 банани – це **неповна частка**. 1 банан залишився – це **остача**.

Ділене

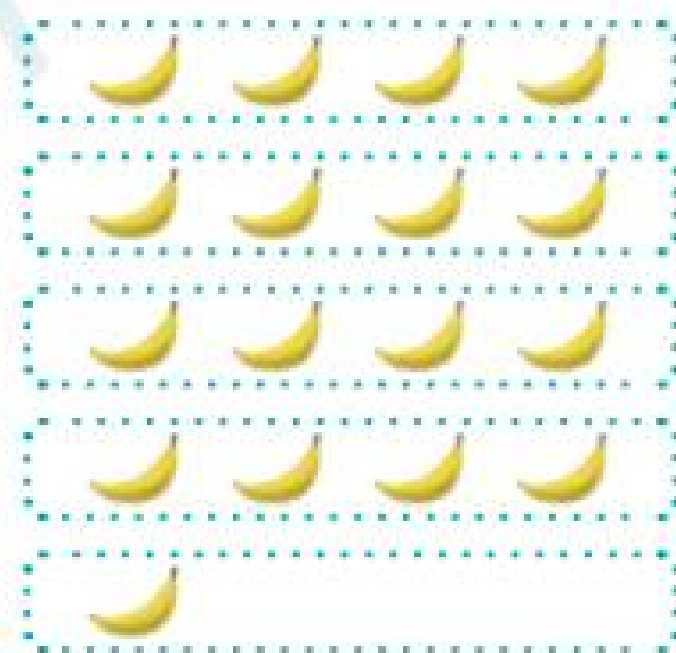
$$a : b = c \text{ (ост. } r \text{)}$$

$$21 : 5 = 4 \text{ (ост. } 1 \text{)}$$

Дільник

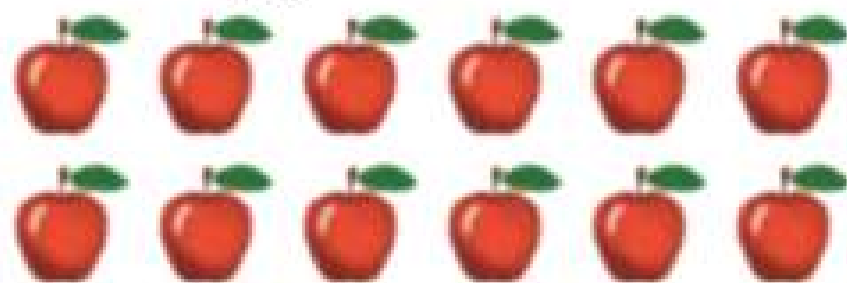
Неповна частка

Остача

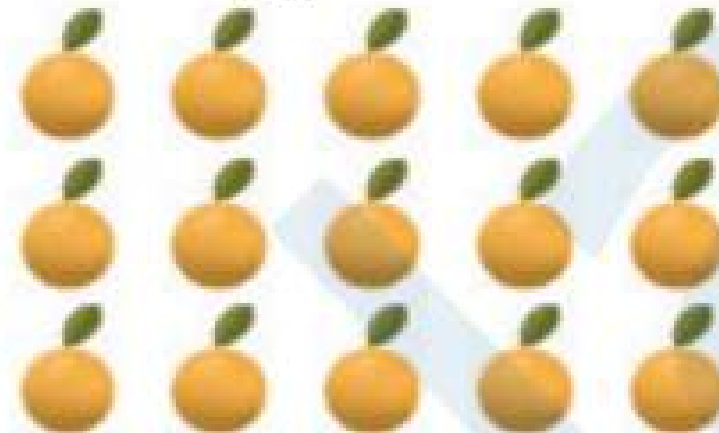

1. Розподіліть об'єкти на групи. Запишіть вирази, знайдіть їх значення.

а. на 2 групи

в. на 3 групи

б. на 4 групи

г. на 5 груп

2. Прочитайте рівності. Зверніть увагу на остачі.

а. $2 : 2 = 1$ (ост. 0)

д. $8 : 4 = 2$ (ост. 0)

б. $4 : 2 = 2$ (ост. 0)

е. $12 : 4 = 3$ (ост. 0)

в. $3 : 2 = 1$ (ост. 1)

ж. $9 : 4 = 2$ (ост. 1)

г. $5 : 2 = 2$ (ост. 1)

и. $13 : 4 = 3$ (ост. 1)

Ключові слова
неповна частка
остача

Ділення націло – це ділення, яке в остачі дає нуль.
Але у виразах прийнято нульову остачу не записувати.

3. Розв'яжіть задачу.

Андрійко ділить 14 м'ячів для гри між трьома дітьми порівну. По скільки м'ячів отримає кожна дитина? Скільки м'ячів залишиться?

5.13. Ділення з остачею. Властивості остачі

Чи вистачить 24 деталі, щоб скласти ма-
люнок у 3 ряди по 8 пазлів? А в 5 рядів?

Мій пазл склада-
ється з 24 деталей.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Ділення націло можна розгляда-
ти як ділення з остачею у випад-
ку, коли остача дорівнює нулю.

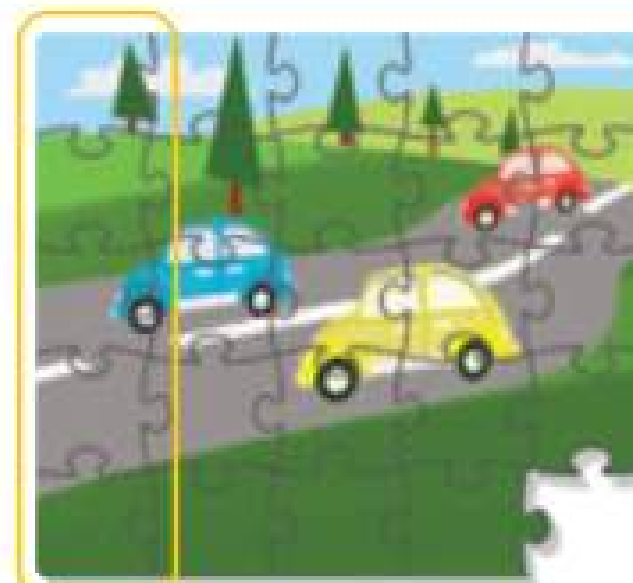
$$24 : 3 = 8 \text{ (ост. 0)}$$

Остача не може бути більшою за дільник!

$$a : b = c \text{ (ост. } r) \quad b > r$$

Остача менша, ніж дільник, отже
ділення виконано правильно.

$$24 : 5 = 4 \text{ (ост. 4)} \quad 4 < 5$$

1. Перевірте, чи правильно виконано ділення з остачею. На яку властивість слід звернути увагу?

а. $15 : 2 = 7$ (ост. 1)

б. $29 : 3 = 9$ (ост. 2)

в. $17 : 4 = 3$ (ост. 5)

г. $38 : 5 = 7$ (ост. 3)

д. $49 : 6 = 7$ (ост. 7)

е. $57 : 9 = 6$ (ост. 3)

2. Назвіть можливі остачі при діленні на число 3, на 4, на 6.

3. Ознайомтеся з алгоритмом ділення з остачею.

1 Знайти найбільше число, яке менше від діленого і ділиться на дільник без остачі.

2 Виконати ділення цього числа і знайти неповну частку.

3 Знайти остачу, віднявши від діленого те число, яке ділиться на дане число без остачі.

$$7 : 3 = 2 \text{ (ост. 1)}$$

1) 3, 6;

2) $6 : 3 = 2$ – це неповна частка;

3) $7 - 6 = 1$ – це остача.

Ключові слова

властивість
остачі

4. Виконайте ділення з остачею. Прокоментуйте свої дії.

а. $18 : 8$

в. $43 : 7$

д. $65 : 9$

ж. $34 : 4$

б. $23 : 7$

г. $12 : 5$

е. $73 : 8$

и. $51 : 5$

5. Розв'яжіть задачу.

Софійка зробила з паперу 5 жабок-оригамі та роздала їх двом подружкам, порівну кожній. Скільки жабок залишилося Софійці?

5.14. Перевірка ділення з остачею

Чи правильно визначили кількість коробок діти?

У мене 31 машинка.
В одну коробку поміща-
ється 4 машинки.

Отже, тобі треба
7 коробок. Але ще за-
лишаються машинки!

ІГРАШКИ

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб перевірити ділення з остачею, треба до добутку частки й дільника додати остачу.

$$31 : 4 = 7 \text{ (ост. 3)}$$

$$\text{Перевірка: } 7 \cdot 4 + 3 = 31$$

Порівнюємо знайдене число з діленням:
якщо це число дорівнює діленому, то ділення
з остачею виконано правильно.

1. Знайдіть значення виразів. Виконайте перевірку.

а. $35 : 4 = 8 \text{ (ост. 3)}$

Перевірка

$8 \cdot 4 + 3 = 35$

б. $24 : 5 =$

г. $14 : 4 =$

е. $24 : 3 =$

и. $76 : 9 =$

в. $9 : 2 =$

д. $60 : 9 =$

ж. $39 : 7 =$

к. $84 : 9 =$

2. Знайдіть невідомі компоненти у виразах.

а. $40 : \square = 9 \text{ (ост. 4)}$

г. $46 : \square = 5 \text{ (ост. 1)}$

б. $17 : 3 = \square \text{ (ост. 2)}$

д. $29 : 9 = \square \text{ (ост. 2)}$

в. $49 : 5 = \square \text{ (ост. } \square \text{)}$

е. $\square : 2 = 9 \text{ (ост. 1)}$

3. Розв'яжіть задачі.

а. Учитель розділив порівну 50 кольорових аркушів на 6 дітей. Скільки аркушів отримала кожна дитина. Скільки ще залишилося в учителя?

б. Один автомобіль може вмістити 5 пасажирів. Скільки нам потрібно автомобілів для 18 пасажирів? Скільки пасажирів не поміститься?

4. Попрацюйте у групах. Складіть задачі, розв'язанням яких будуть вирази.

а. $26 : 4 = 6 \text{ (ост. 2)}$

б. $39 : 6 = 6 \text{ (ост. 3)}$

5. Розв'яжіть задачу. Складіть та розв'яжіть обернені задачі.

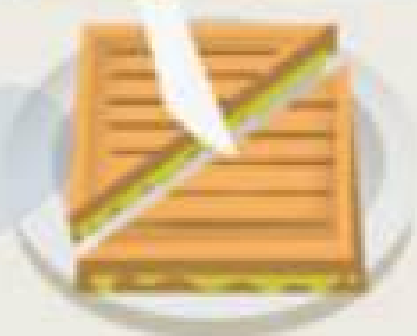
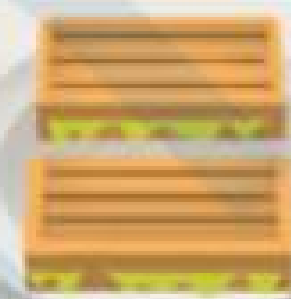
Міка за 1 год оздобила 9 запрошень на шкільне свято. Андрійко за 1 год оздобив 7 запрошень. Скільки запрошень зможуть оздобити діти за 3 год, якщо працюватимуть разом з тією ж продуктивністю?

5.15. Поділ на рівні частини. Дріб із чисельником 1

На скільки частин розрізали бутерброди?

Я з'їм половину
бутерброда.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

А

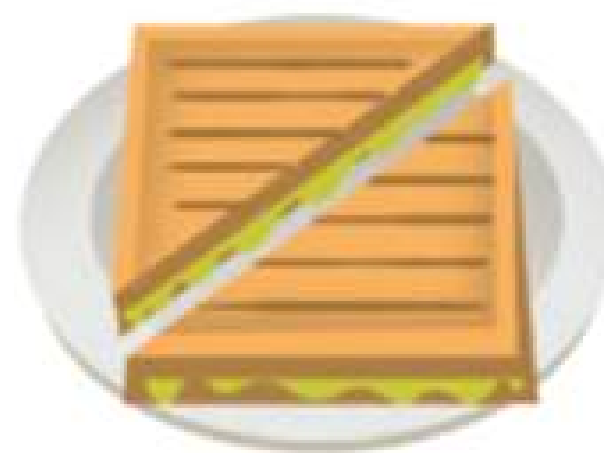
**Половина – одна з двох
рівних частин цілого.**

$$1 : 2 = \frac{1}{2} - \text{половина}$$

Б

Одне ціле

**2 половини складають
одне ціле.**

1. Оберіть малюнок, на якому зображена половина.

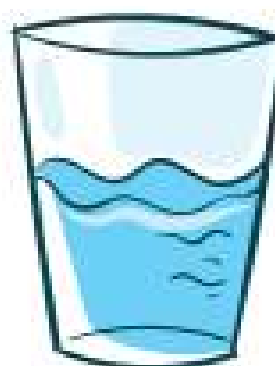
а.

б.

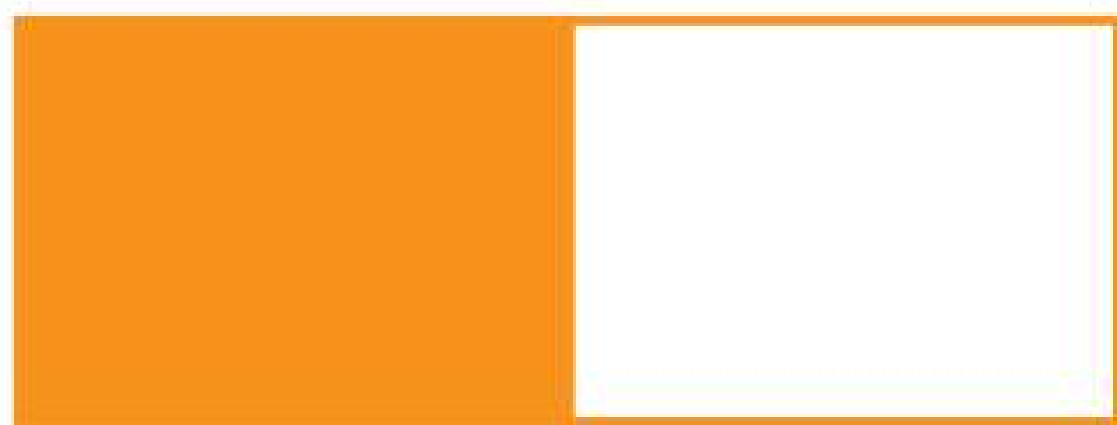
в.

г.

2. На якому з малюнків зафарбовано половину? Оберіть напис, який позначає половину.

А

1, 2, $\frac{1}{2}$, $\frac{2}{1}$, $\frac{1}{1}$

Б

В

Г

3. Розв'яжіть задачу.

За піцу і салат заплати 470 грн, за салат і лимонад заплатили 200 грн, а за весь обід – 670 грн. Яка вартість кожної страви?

$$\left. \begin{array}{l} \text{П.} - ? \\ \text{С.} - ? \\ \text{Л.} - ? \end{array} \right\} 470 \text{ грн} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{П.} - ? \\ \text{С.} - ? \\ \text{Л.} - ? \end{array}} \right\} 200 \text{ грн} \left. \vphantom{\begin{array}{l} \text{П.} - ? \\ \text{С.} - ? \\ \text{Л.} - ? \end{array}} \right\} 670 \text{ грн}$$

Ключові слова

ціле
половина

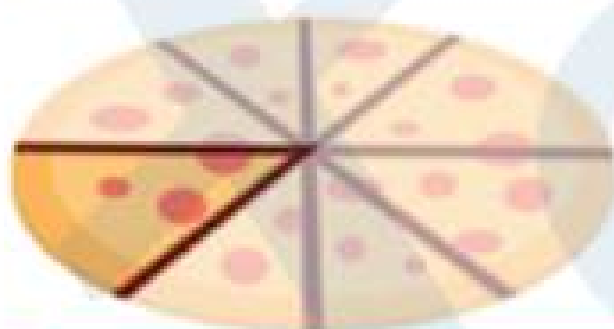
5.16. Читання і запис дробів

На скільки шматочків поділили піцу?
А бутерброд?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Одна восьма частина

$$1 : 8 = \frac{1}{8}$$

$\frac{1}{8}$ – це одна із восьми рівних частин цілого.

Одна третя частина

$$1 : 3 = \frac{1}{3}$$

Третина – це одна із трьох рівних частин цілого. У цілому 3 третини.

$\frac{1}{2}$, $\frac{1}{3}$, $\frac{1}{4}$ – **дроби**.

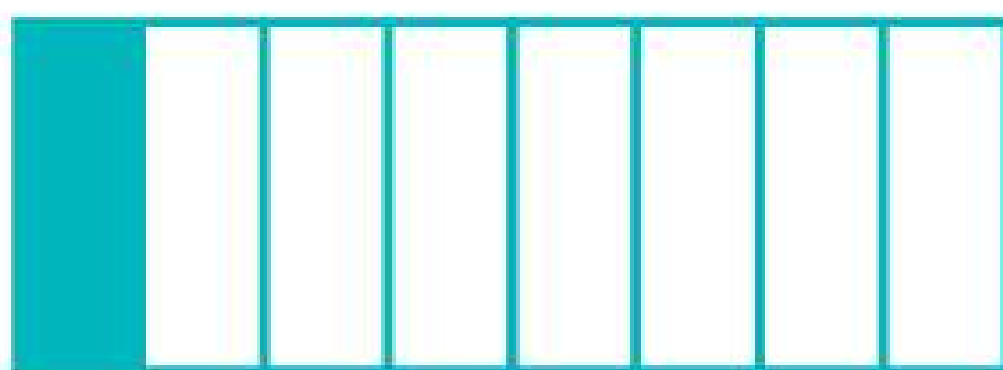
Дроби записують двома цифрами: $\frac{a}{b}$.
 a – чисельник, b – знаменник.

Читають дроби так: $\frac{1}{2}$ – одна друга.

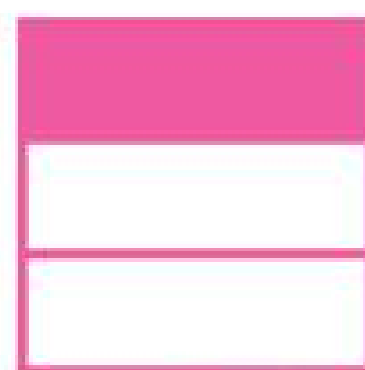
1. Установіть відповідність між малюнком і підписом.

А

Б

В

Г

 $\frac{1}{2}$

1

 $\frac{1}{8}$

2

 $\frac{1}{4}$

3

 $\frac{1}{3}$

4

2. Запишіть дробі. Виконайте взаємоперевірку.

- а. На святі розрізали торт на 8 частин і взяли одну частину.
- б. Яблуко розділили навпіл і взяли одну частину.
- в. Стрічку розрізали на 16 відрізків і взяли один відрізок.
- г. Яблуко розділили на 4 рівні частини і взяли одну.
- д. Шоколадку розламали на 3 рівні частини і взяли одну частину.

3. За кожним текстом складіть рівняння. Розв'яжіть їх.

- а. Перший доданок – c , другий – 124, сума – 451. Знайдіть перший доданок.
- б. Зменшуване – 542, від'ємник – k , різниця – 193. Знайдіть від'ємник.
- в. Ділене – x , дільник 6. Частка дорівнює сумі чисел 10 і 2.
- г. Перший множник – a , другий множник – 12, добуток – 48. Знайдіть перший множник.

5.17. Порівняння дробів із чисельником 1

Яку частину пирога хоче Софійка: $\frac{1}{2}$ чи $\frac{1}{3}$?

Можна мені
1 більший
шматочок
пирога?

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Ціле можна ділити на різну кількість рівних частин.
Від кількості частин залежить їх величина. Чим більше частин, тим менша величина кожної.

одне
ціле

$\frac{1}{2}$ → Чисельник вказує, скільки частин узяли
Знаменник показує, на скільки частин розділили ціле

одна з двох рівних частин

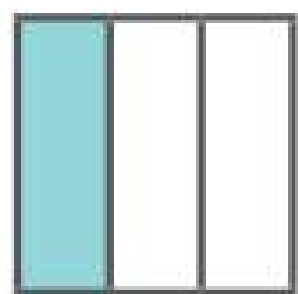

$\frac{1}{2}$ – одна друга

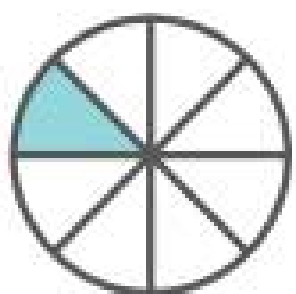

$\frac{1}{3}$ – одна третя

1. Запишіть дробом, яку частину фігур зафарбовано.

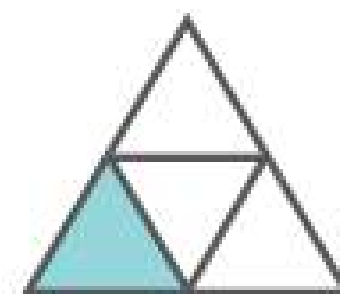
А

Б

В

Г

Д

2. Дослідіть відрізки.

а. Накресліть відрізок **КМ** завдовжки 8 см. Розділіть його на **дві** рівні частини. Наведіть $\frac{1}{2}$ відрізка **червоним** олівцем.

б. Накресліть відрізок **АВ** завдовжки 8 см. Розділіть його на **чотири** рівні частини. Наведіть $\frac{1}{2}$ відрізка **синім** олівцем. Порівняйте зафарбовані частини.

3. Порівняйте дроби.

Пам'ятайте, що чим на більше рівних частин розділити ціле, тим менша величина однієї такої частини.

а. $\frac{1}{3}$ $\frac{1}{2}$ б. $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{5}$ в. $\frac{1}{4}$ 1 г. $\frac{1}{12}$ $\frac{1}{13}$ д. $\frac{1}{7}$ $\frac{1}{8}$

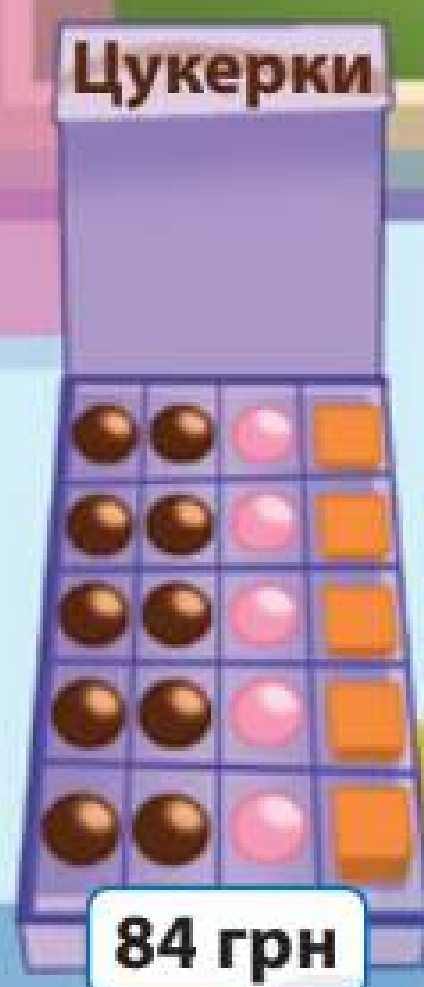
4. Розв'яжіть задачу.

Пиріг масою 800 г розрізали на 4 частини. Яка маса однієї частини пирога?

Як можна назвати одну таку частину пирога?

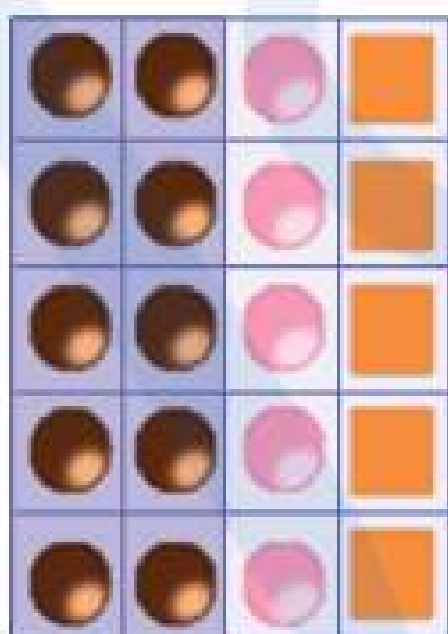
5.18. Знаходження частини від цілого

Четверта частина цукерок від 20 – це скільки?

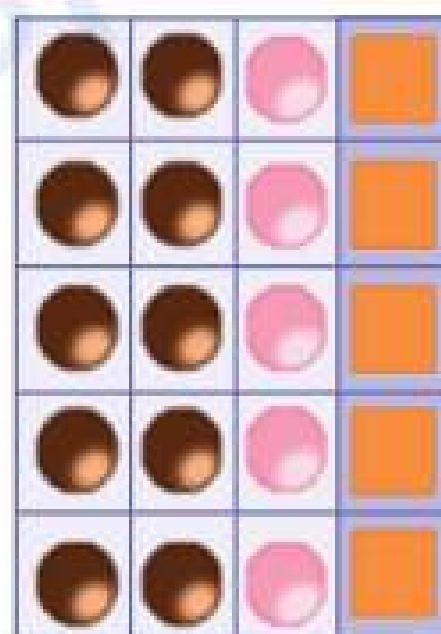

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Щоб знайти частину від цілого, треба величину цілого розділити на кількість рівних частин у ньому.

$\frac{1}{2}$ від 20 – це 10,
тому що $20 : 2 = 10$

$\frac{1}{4}$ від 20 – це 5,
тому що $20 : 4 = 5$

1. Знайдіть частини від цілого числа, користуючись підказками.

$\frac{1}{2}$ від 26	$24 : 3$	6
$\frac{1}{3}$ від 18	$26 : 2$	9
$\frac{1}{10}$ від 40	$18 : 3$	4
$\frac{1}{3}$ від 24	$36 : 4$	13
$\frac{1}{4}$ від 36	$40 : 10$	8

Ключові слова

дроби

чисельник

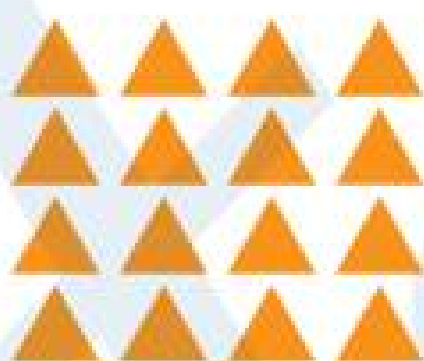
знаменник

частина

від цілого

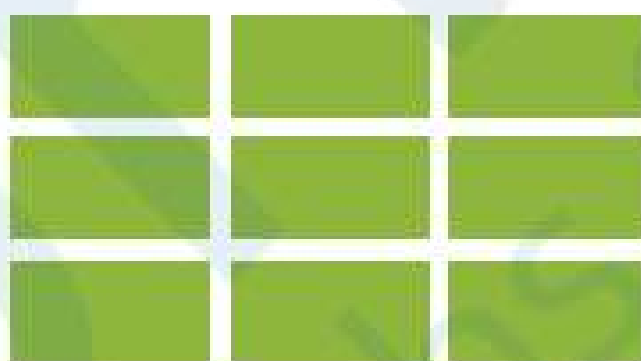
2. Розгляньте зображення. Знайдіть вказану частину від цілого числа.

а.

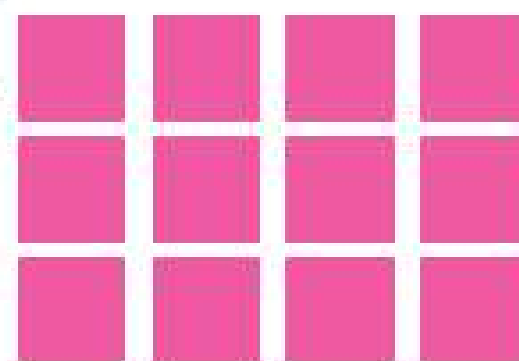
$\frac{1}{2}$ від 16

б.

$\frac{1}{3}$ від 9

в.

$\frac{1}{4}$ від 12

3. Прочитайте твердження і визначте, яке з них істинне, а яке хибне.

а. $\frac{1}{4}$ від 28 – це 6.

в. $30 : 3$ дорівнює $\frac{1}{3}$ від 30.

б. $32 : 2$ дорівнює $\frac{1}{2}$ від 32.

г. $\frac{1}{3}$ від 9 – це 6.

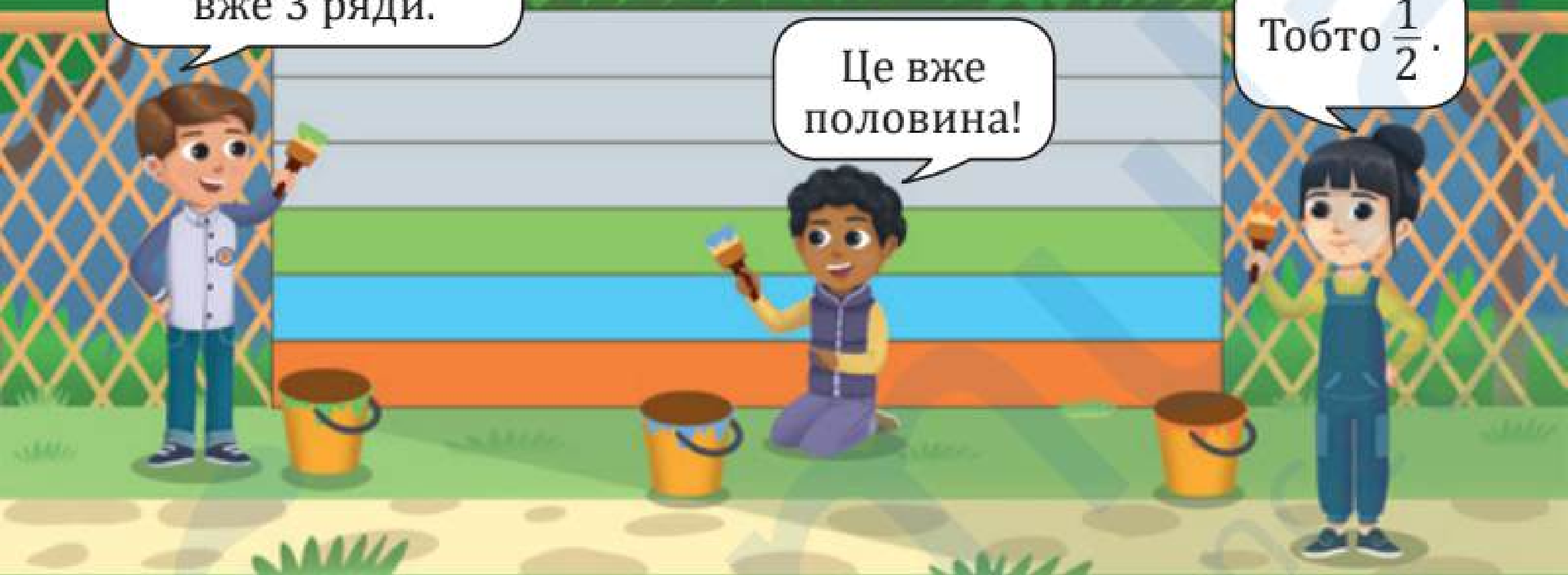
5.19. Знаходження цілого за величиною його частини

Як обчислити величину всієї стіни?

Ми пофарбували
вже 3 ряди.

Це вже
половина!

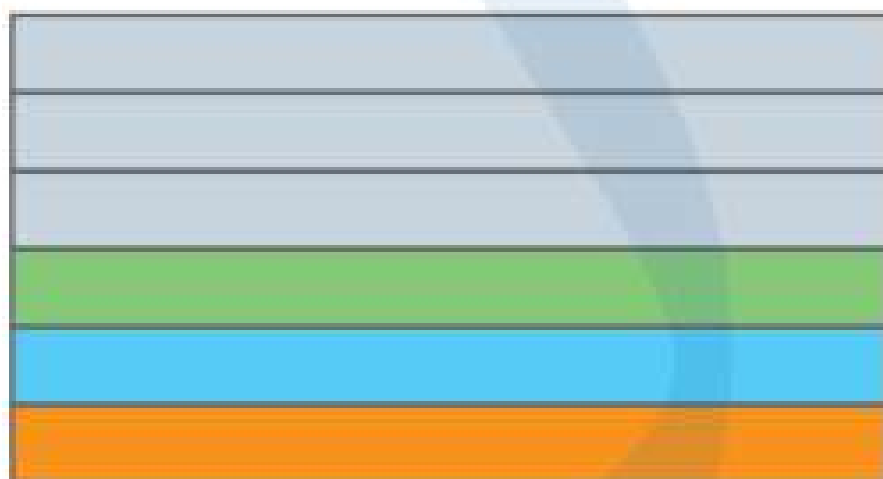
Тобто $\frac{1}{2}$.

ЗВЕРНІТЬ УВАГУ!

Для того, щоб знайти ціле за величиною його частини, треба величину частини помножити на кількість частин у цілому.

$\frac{1}{2}$ – це 3 ряди. Отже, $3 \cdot 2 = 6$ рядів.

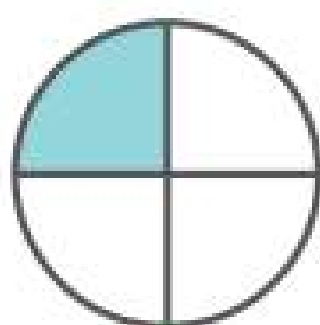
Ціле шукаємо
дією множення!

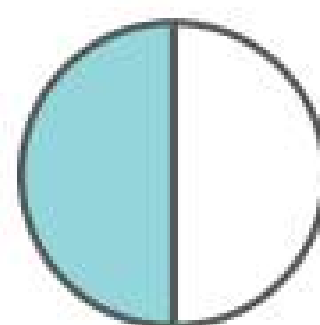
1. Розгляньте зображення. Яку частину фігури зафарбовано? Запишіть дроби у порядку спадання.

А

Б

В

Г

2. Перевірте, чи правильно знайдено частину від цілого.

а. $\frac{1}{2}$ від 8 – це 4.

в. $\frac{1}{6}$ від 48 – це 6.

б. $\frac{1}{5}$ від 40 – це 9.

г. $\frac{1}{10}$ від 100 – це 10.

3. Знайдіть ціле, якщо його:

а. $\frac{1}{3}$ дорівнює 4.

в. $\frac{1}{7}$ дорівнює 8.

д. $\frac{1}{4}$ дорівнює 20.

б. $\frac{1}{5}$ дорівнює 3.

г. $\frac{1}{2}$ дорівнює 12.

е. $\frac{1}{8}$ дорівнює 10.

4. Розв'яжіть задачі.

а. У книжці 96 сторінок. Тетянка прочитала $\frac{1}{3}$ книжки. Скільки сторінок прочитала Тетянка?

б. Тато використав 250 г борошна, і це складає $\frac{1}{4}$ пакету. Скільки грамів борошна було в пакеті?

в. Славко витратив 45 грн, і це $\frac{1}{2}$ від усіх кишенькових грошей хлопчика. Скільки кишенькових грошей було у Славка?

1. Назвіть пропущені числа.

21		65			
10		90	$\cdot 10$ $\longleftrightarrow$ $: 10$		430
73	8				40

2. Знайдіть значення виразів.

а. $(8 + 7) \cdot 3 =$

г. $14 \cdot 7 = (10 + 4) \cdot 7 =$

б. $(9 + 3) \cdot 6 =$

д. $32 \cdot 4 = (\square + \square) \cdot 4 =$

в. $(7 + 5) \cdot 9 =$

е. $45 \cdot 9 = (\square + \square) \cdot 9 =$

3. Знайдіть значення виразів.

а. $56 : 4 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

в. $75 : 5 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

д. $84 : 7 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

ж. $72 : 6 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

б. $68 : 4 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

г. $84 : 6 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

е. $96 : 8 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

и. $84 : 4 =$

$$\begin{array}{r} \swarrow \quad \searrow \\ \square \quad \square \end{array}$$

4. Розв'яжіть задачу. Складіть та розв'яжіть обернену задачу, у якій шуканим буде число 8.

Головний кухар готує за годину 14 страв, а його учень – 8 страв за годину. Скільки страв вони приготують разом за 4 год?

	Продуктивність праці (кільк./год)	Час роботи	Загальний виробіток
Кухар	14 страв	4 год	?
Учень	8 страв	4 год	?
Разом	?	4 год	?

	Продуктивність праці (кільк./год)	Час роботи	Загальний виробіток
Кухар	14 страв	4 год	?
Учень	?	4 год	?
Разом	?	4 год	88 страв

5. Знайдіть значення виразів з остачею. Виконайте перевірку.

а. $20 : 8 = 2$ (ост. 4)

Перевірка

$2 \cdot 8 + 4 = 20$

б. $15 : 6 =$

г. $26 : 4 =$

е. $76 : 9 =$

в. $32 : 6 =$

д. $20 : 8 =$

ж. $82 : 8 =$

6. Запишіть вирази, які будуть розв'язаннями задачі.

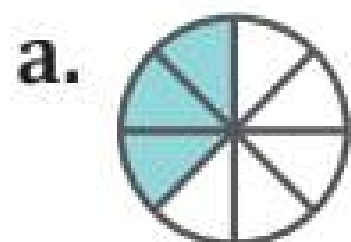
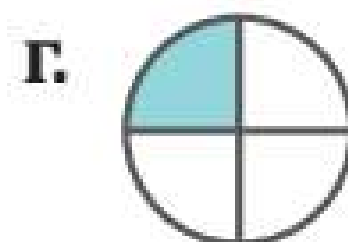
У Міки 28 цукерок. Скільки цукерок отримає кожен із друзів Міки, якщо у дівчинки друзів:

а. 4

б. 6

в. 9

7. Яку частину кола зафарбовано? Запишіть.

Сьогодні ви будете у ролі справжніх піцейол. Приготуєте та поділите свою піцу на шматочки різного розміру.

картон, коробка
для піци

кольоровий
папір

маркери,
циркуль

ножиці,
клей, лінійка

1. Об'єднайтеся у групи по 4-5 дітей.
2. Накресліть за допомогою циркуля коло діаметром 20 см, позначте точкою центр та виріжте по контуру. Це буде основа для піци.
3. Розділіть піцу навпіл, провівши лінію олівцем. Подумайте, яку назву матиме ця частина піци. Із кольорового паперу виріжте інгредієнти та оздобте ними половину піци.
4. Розділіть решту піци олівцем на 2 чверті. Подумайте, яку назву матиме четвертина піци. Із кольорового паперу виріжте інгредієнти та оздобте ними піци.
5. Повторіть дії, розділивши $\frac{1}{4}$ піци навпіл. Подумайте, яку назву матимуть ці частинки піци. Із кольорового паперу виріжте інгредієнти та оздобте ними $\frac{1}{8}$ частину. Яка частина залишилася не «приготованою». Оздобте і її.
6. Покладіть піци у коробки. І представте свої роботи однокласникам та однокласницям. Назвіть частину ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$) та її склад.

Джон Ендрю Біос
Математика

Математика. 3 клас – це адаптоване ліцензійне видання від міжнародного видавництва Vector. Math&Science (MM Educational Group) та українського бренду Formula, створеного видавництвом «Лінгвіст».

Продуманий дизайн

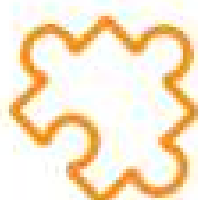
Чітка повторювана структура та простий апарат орієнтування в комплексі з яскравими ілюстраціями роблять підручник зрозумілим і привабливим для школярів та школярок.

Відповідність віковим особливостям

Візуальне наповнення посібника створено з урахуванням потреб дитини 8-9 років, тому теоретичний блок яскраво ілюстрований, а героями підручника є однолітки третьокласників та третьокласниць.

Діяльнісний підхід

Учні та учениці залучені та активні, адже пропонується зміст кожної теми передбачає не «готові знання», а роботу над розв'язанням певної проблеми. В основі методики лежать педагогічні технології «5E» та «Щоденні 3».

Принципи STEM-освіти

Підручник пропонує різні види проєктної діяльності, що передбачають інтеграцію шкільних предметів та сприяють розширенню кругозору й формуванню в учнів та учениць цілісної картини світу.

